

INSERCIÓ LABORAL DE LA POBLACIÓ IMMIGRADA A CATALUNYA

INFORME 2008

Dirigit per
Daniel Garrell Ballester

Amb la col·laboració de
Manuel Moga Rella

(Àmbit de Sociologia del CERES)

Desembre 2008

**CERES
Via Laietana 16, 6a. planta
08003 Barcelona**

Dipòsit Legal:

Índex

Presentació.....	7
1 Residents estrangers.....	9
1.1 Els residents estrangers a Catalunya.....	9
1.2 Variació comparada entre Catalunya i Espanya.....	11
1.3 Residents estrangers a Catalunya per províncies.....	14
1.4 Residents estrangers a Catalunya per edat i sexe.....	17
1.5 Residents estrangers a Catalunya per nacionalitat.....	19
1.6 Immigració irregular.....	27
2 Estrangers en alta laboral.....	33
2.1 Estrangers en alta laboral a la Seguretat Social a Catalunya.....	33
2.2 Proporció d'afiliats estrangers sobre el conjunt d'afiliats.....	35
2.3 Afiliats estrangers per províncies.....	36
2.4 Afiliats estrangers per sexes.....	40
2.5 Noves entrades d'afiliats estrangers.....	43
2.6 Afiliats estrangers a Catalunya per nacionalitats.....	44
3 Situació dels estrangers en el mercat de treball.....	55
3.1 L'activitat de la població estrangera.....	55
3.2 L'ocupació de la població estrangera.....	67
3.3 L'atur de la població estrangera.....	78
3.4 L'ocupació dels treballadors estrangers per branques d'activitat.....	86
3.5 L'ocupació dels treballadors estrangers per grups professionals.....	92
3.6 La temporalitat en els treballadors estrangers.....	102
4 Síntesi - Resum.....	107

PRESENTACIÓ

Com venim fent en els informes anteriors, aquest treball es centra en l'anàlisi dels aspectes que tenen a veure amb la inserció laboral, i no s'inclouen aspectes generalistes sobre el fet de la immigració. Únicament s'incorpora un primer capítol on es presenten les dades sobre residents, perquè ens sembla necessari per entendre millor les dades de tipus laboral que es presenten en els altres capítols.

D'altra banda, per analitzar la situació dels estrangers en el mercat de treball català, utilitzarem les dades de l'Enquesta de Població Activa per al darrer trimestre de cada any. Aquesta font ens permet tenir una informació significativa i suficientment vàlida de dades com l'activitat, l'ocupació, l'atur i la temporalitat, que ens permeten fer-nos una idea força aproximada de la situació en què es troben els immigrants, però també dels efectes de la seva participació en l'evolució del nostre mercat de treball. Les dades de la Seguretat Social tot i ser d'una més alta fiabilitat (no hi ha error mostral doncs es tracta d'un registre), són menys completes en termes descriptius (no podem calcular taxes d'ocupació, activitat, atur ni temporalitat), i no més expliquen el treball formal. L'EPA en canvi, és una enquesta directa a cada individu que té una certa capacitat d'incorporar informació de treball informal, de manera que ens ofereix una fotografia més ben enfocada del fenomen que ens ocupa.

Cal dir també que hem decidit afegir a l'anàlisi del tram d'edat de 16 i més anys, que és el que ofereix habitualment l'INE, l'anàlisi pel tram de 16 a 64 anys. L'objectiu ha estat eliminar la distorsió que produeix la desigual estructura d'edats de ciutadans estrangers i ciutadans espanyols, especialment en les taxes d'activitat i ocupació, pel fet que la població estrangera compte, si la comparem amb l'autòctona, amb molt poca població en el tram de més de 64 anys.

En l'informe d'aquest any que, al nostre parer, aporta un coneixement bastant ampli de l'evolució de la immigració pel que fa a la seva inserció en el mercat laboral, destaquen dos aspectes importants.

D'una banda, el canvi de situació legal dels ciutadans romanesos i búlgars els quals, a partir de l'1 de gener de l'any 2007 han passat a formar part de la Unió Europea i s'han convertit per tant en ciutadans comunitaris, als quals però, a efectes laborals, se'ls aplica una moratòria que els situa en un escenari molt particular.

D'una altra banda, assistim a un espectacular creixement del nombre de residents que no té una correspondència directe en les xifres de mercat de treball. Una part important d'aquesta diferència és explicable a partir del creixement del reagrupament familiar.

Aquestes dues circumstàncies condicionen fortament el contingut de l'informe.

1. RESIDENTS ESTRANGERS

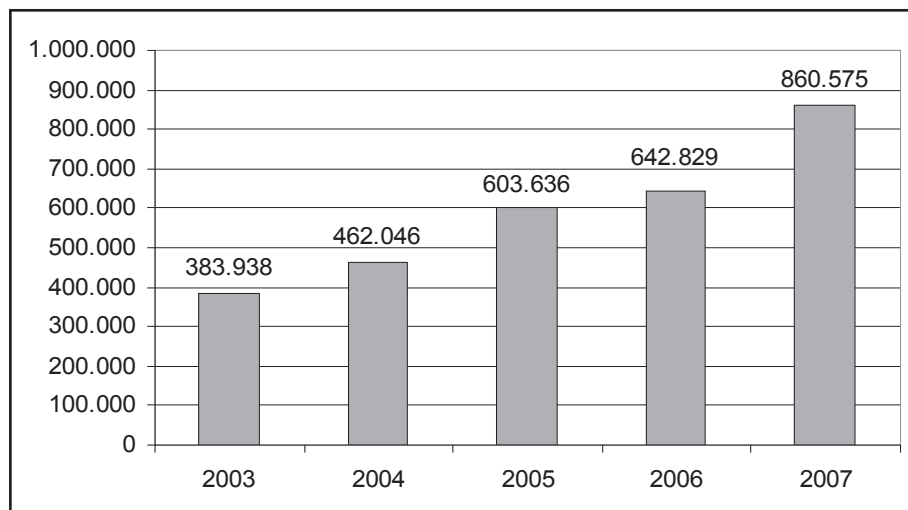
1.1 ELS RESIDENTS ESTRANGERS A CATALUNYA

En aquest capítol inicial tractarem l'anàlisi demogràfic de la població immigrada que hi ha a Catalunya, per passar a realitzar posteriorment l'anàlisi d'aquesta població estrangera dins del mercat de treball català.

Les dades emprades en aquest primer capítol les hem obtingut de les següents fonts estadístiques: Observatorio Permanente de la Inmigración (OPI a partir d'ara), Anuario de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo y Inmigración i Instituto Nacional de Estadística. Tota la informació es refereix al conjunt d'immigrants que disposen de targeta o autorització de residència en vigor a 31 de desembre de 2007, excepte en el cas de les dades del padró que són del darrer padró publicat en el moment de redactar aquest informe, l'1 de gener de 2007.

Començarem amb l'anàlisi del total de residents estrangers a Catalunya durant aquest any. Com podem veure al Gràfic 1, a finals del 2007 la quantitat total que hi ha registrada és de 860.575 residents estrangers.

Gràfic 1. Residents estrangers a Catalunya (31 Desembre de cada any)

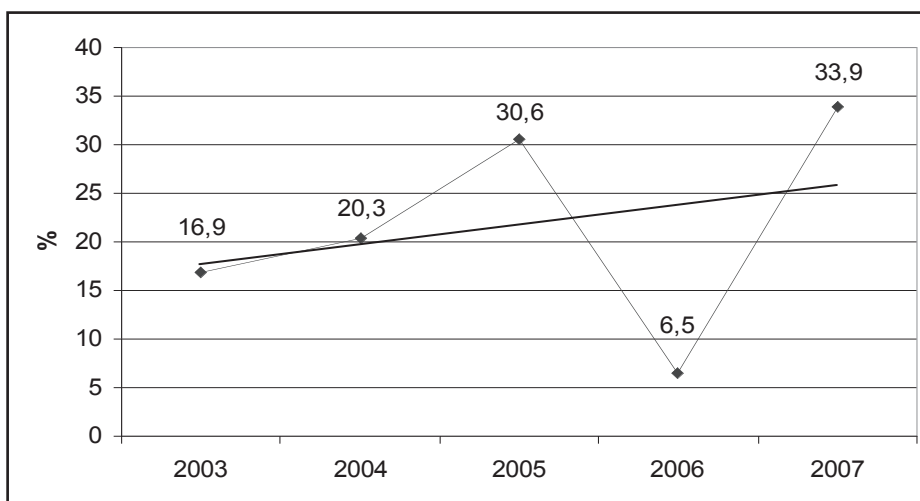
Font: Elaboració pròpia. Dades del Observatorio Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración).

S'ha produït un total de 217.746 noves entrades respecte al 2006. És la xifra de nous residents més alta del període 2003-2007, on el 2005 amb 141.590, se situa en segon lloc. La major

part dels nous residents d'aquest any es troben dintre del procés extraordinari i no utilitzen la via ordinària. L'any 2007, per tant, el creixement de residents estrangers se situa en el 33,9% i, com podem observar en el Gràfic 2, es mostra com l'augment més fort de residents estrangers a Catalunya dins el període 2003-2007. Només trobem un augment semblant l'any 2005, on s'arriba al 30,6%, és a dir, 3,3 punts per sota de l'any 2007. Cal recordar que el 2005 es produeix aquest gran augment per efecte del procés de normalització dut a terme pel govern espanyol. Aquest procés va provocar que el creixement sostingut que s'anava succeint des del 2003, en el 2005 augmentés de cop 10,3 punts respecte l'any anterior. Aquest procés de normalització també es el factor responsable de la caiguda de la taxa de creixement durant l'any 2006 fins al 6,5%, tal i com havíem comentat a l'informe anterior¹. Per tant, es significatiu que la taxa de creixement se situï per sobre de la de l'any 2005 sense que hi hagi hagut cap procés extraordinari de regularització.

Gràfic 2. Taxa de variació interanual dels residents Estrangers.
Catalunya, 31 de desembre de cada any

Font: Elaboració pròpia. Dades del Observatorio Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración).

Així, el que les dades indiquen, és una continuació de la tendència en el ritme de creixement dels residents estrangers que es manté fins el 2005, ja que després de la desacceleració que es produeix al 2006, l'any 2007 la taxa de creixement dels residents estrangers se situa per sobre de la taxa del 2005, superant-la en més de 3 punts percentuals. Com veiem en la línia

¹ GARRELL BALLESTER, D. (dir.). Inserció laboral de la població immigrada a Catalunya. Informe 2007. Barcelona: CERES, 2008. Com ja es deia en aquest informe, la major part de permisos es concentren al 2005 i principis del 2006, quan en condicions normals s'hauria d'haver repartit entre el 2005 i el 2006. D'aquí aquesta caiguda de la taxa de variació interanual.

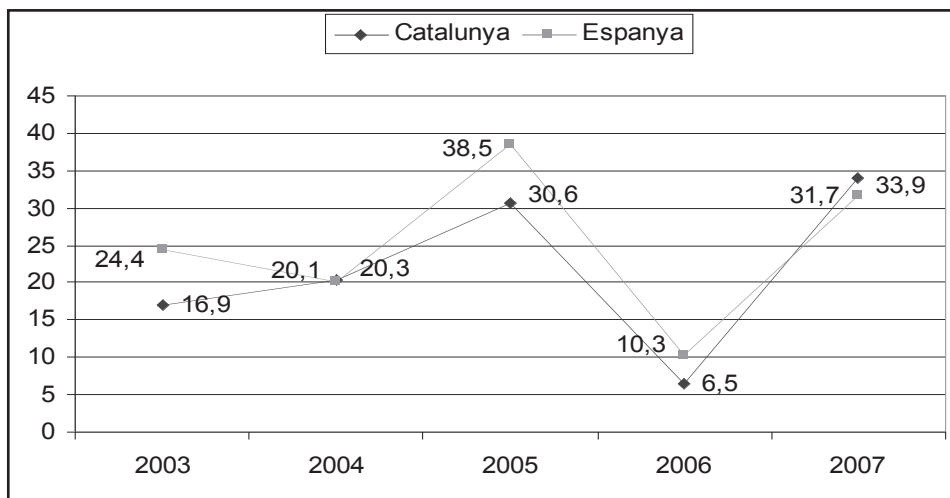
de tendència del Gràfic 2, es produeix una acceleració en el ritme de creixement, fent que l'any 2007 augmenti en 27,4 punts respecte el 2006. Això sembla indicar que les dades del 2007 encara es troben influenciades indirectament pel procés extraordinari del 2005 i, per tant, bona part de l'increment que es produeix sigui com a conseqüència del creixement dels processos de reagrupament familiar dels estrangers extracomunitaris que han obtingut la residència de forma concentrada en el 2005.

1.2 VARIACIÓ COMPARADA ENTRE CATALUNYA I ESPANYA

El dia 31 de Desembre de 2007 hi havia a Espanya un total de 3.979.014 residents estrangers. Un augment que, com veiem al Gràfic 3, se situa en 957.206 noves entrades de residents estrangers respecte el 2006, el que suposa una taxa de creixement del 31,7%. En aquest gràfic veiem una comparativa interanual entre Catalunya i el conjunt de l'Estat espanyol. La tendència en el ritme de creixement en ambdós casos és semblant, tot i que cal dir que Catalunya se situa per sota del nivell d'Espanya.

En canvi, l'any 2007 a Catalunya se situa per sobre del conjunt de l'Estat Espanyol, amb un 33,9%, és a dir, 2,2 punts per sobre.

Gràfic 3. Taxa de variació interanual a Catalunya i Espanya

Font: Elaboració pròpia. Dades del Observatorio Permanente de la Inmigración. Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración.

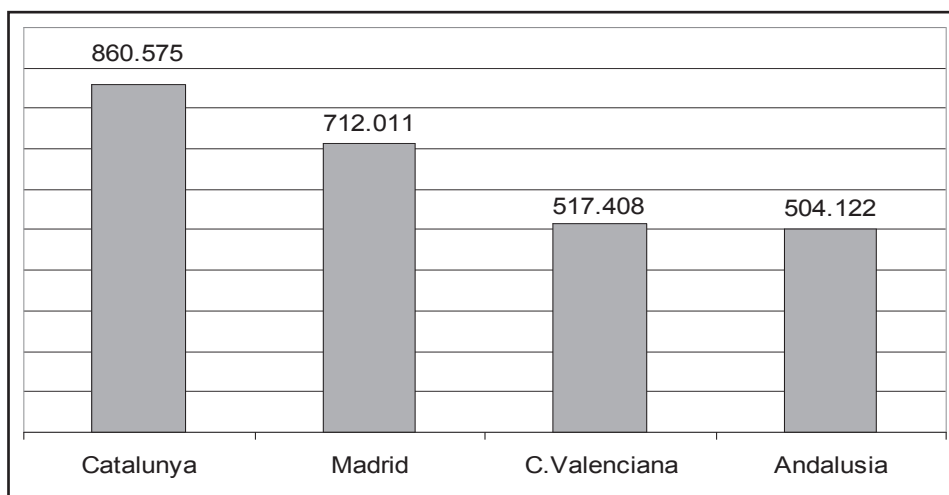
En ambdós casos, però, s'ha produït un augment de la taxa de variació molt important respecte l'any 2006. A Espanya ha augmentat en un total de 21,4 punts, i a Catalunya augmenta

encara més, 27 punts. Això suposa un canvi important del ritme de creixement que es venia donant abans del procés de normalització, quan el creixement es mantenia entorn al 20%. Com ja havíem esmentat abans, es tracta una altra vegada d'un any sense processos extraordinaris i, de la mateixa manera, que a Catalunya, al conjunt de l'Estat Espanyol no es segueix el ritme de creixement sostingut produït al període 2003-2004, sinó que se situa per sobre del 30% i només és superat pel 38,5% de l'any 2005, any marcat pel procés de normalització. Veient la davallada en el ritme de creixement del 2006, podem considerar al procés extraordinari del 2005 com el principal factor d'aquesta caiguda del creixement de nous residents, tant a Catalunya com al conjunt de l'Estat Espanyol.

No s'ha produït cap canvi important en l'ordre de les quatre comunitats autònomes amb més nombre de residents estrangers, respecte als informes elaborats anteriorment, tal i com es pot observar en el Gràfic 4.

Gràfic 4. Residents estrangers a les 4 comunitats autònomes amb major nombre de residents estrangers. 31 de desembre 2007

Font: Elaboració pròpia. Dades del Observatorio Permanente de la Inmigración. Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración.

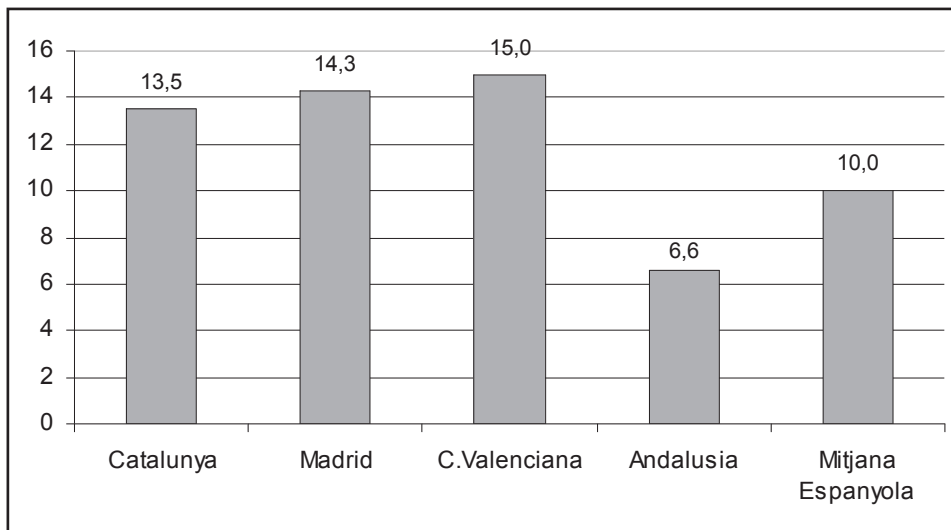
Catalunya es manté com la comunitat autònoma que més residents estrangers té. Els 860.575 residents immigrants representen el 21,6% del total d'Espanya, i no experimenta gaires diferències respecte al 2006, quan representava el 21,3%. La Comunidad de Madrid es manté en segon lloc amb 712.011, que representa el 17,9%, i respecte l'any 2006 experimenta una davallada d'1,1 punts, ja que representava el 19% del total de residents immigrants. En tercer lloc, trobem la Comunitat Valenciana amb 517.408, que representa el 13% del total de l'Estat, i pateix una lleu davallada de 0,5 punts respecte l'any anterior. Per últim trobem Andalusia amb 504.122 residents estrangers, que representa el 12,7% del conjunt de l'Estat, i que se

situa com la comunitat autònoma, de les quatre esmentades, que més ha augmentat en l'últim any, ja que el 2006 representava un 12% del total de l'Estat Espanyol, és a dir, ha augmentat el seu pes en 0,7 punts. En aquest cas és important tenir en compte que en l'estructura per nacionalitats dels residents estrangers a Andalusia, els ciutadans de la Europa dels 25 (Unió Europea sense Romania ni Bulgària) representen el 35% del total d'estrangers i que d'aquests, els ciutadans britànics són gairebé la meitat (45,6%).

Per poder valorar la importància de la presència d'estranger a Catalunya, presentem en el Gràfic 5 una comparativa del pes dels estrangers en el total d'Espanya i les 4 Comunitats Autònomes amb més estrangers, entre elles Catalunya. Cal aclarir però que, per poder tenir la millor visió de la dimensió de la presència d'estrangers, hem decidit comparar les dades de la població total que ofereix el padró continu, amb les dades de població estrangera d'aquest mateix padró, donat que aquest registre s'ajusta força més a la realitat de la presència d'estrangers a l'incloure també població sense permís de residència.

**Gràfic 5. Percentatge d'empadronats estrangers sobre el total d'empadronats.
1 de gener de 2007**

Font: Elaborat amb dades del Padró Continu del Instituto Nacional de Estadística.

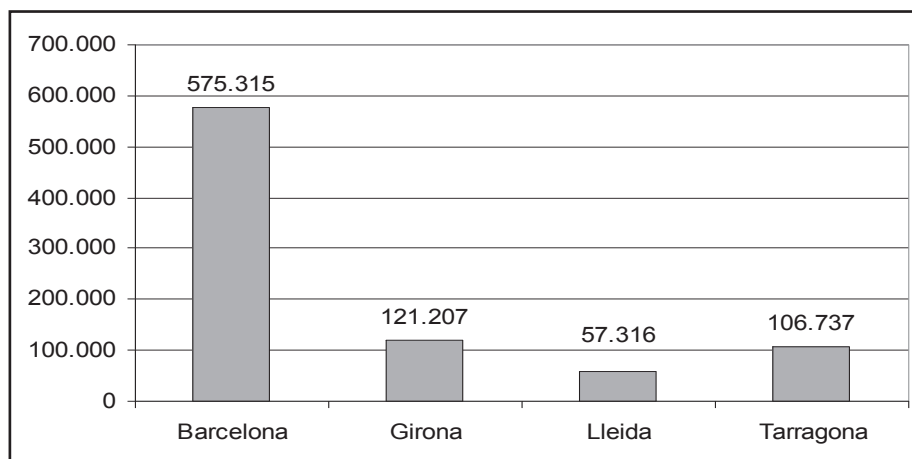
S'observa en el gràfic que Catalunya té un percentatge d'estrangers 3,5 punts superior a la mitjana espanyola, però 1,5 punts inferior a la Comunitat Valenciana, que és la que acull el percentatge més alt de població estrangera respecte la seva població total.

1.3. RESIDENTS ESTRANGERS A CATALUNYA PER PROVÍNCIES

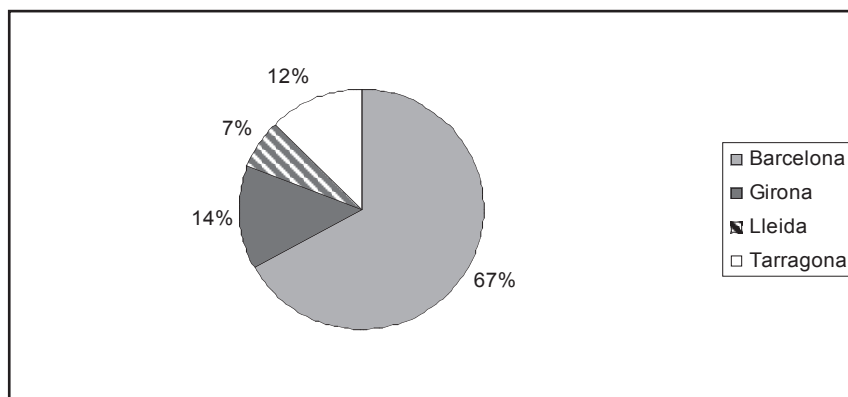
Com observem als Gràfics 6 i 7, dels 860.575 residents estrangers, Barcelona és la província que més població immigrada agrupa, amb un total de 575.315, que representa el 67% del total de residents estrangers de Catalunya. Respecte l'any anterior, suposa una davallada de 2 punts, ja que al 2006 representava el 69% amb 441.599 en total. Girona es manté en el segon lloc, però a molta distància de Barcelona, amb un total de 121.207 residents estrangers, que representa el 14% del conjunt de Catalunya, i augmenta en un 1% respecte l'any anterior, quan n'hi havia 83.271, el 13% del total. Després trobem Tarragona amb un total de 106.737 residents estrangers i que representa el 12% del total de immigrants amb permís de residència o autorització a Catalunya, el que suposa un augment de l'1% respecte l'any 2006, quan hi havia 71.795 residents estrangers. En últim lloc se situa la província de Lleida amb 57.316, que suposa el 7% del total de Catalunya, i que manté la mateixa proporció respecte l'any 2006, quan hi havia un total de 46.164 residents estrangers.

Gràfic 6. Residents estrangers per províncies. 31 Desembre 2007

Font: Elaboració pròpia. Dades del Observatorio Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración).

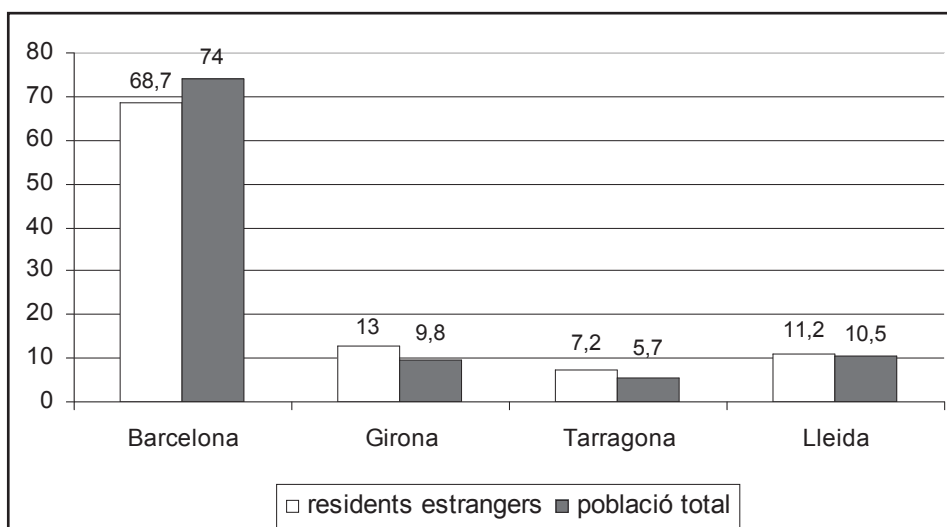
Gràfic 7. Percentatge de residents estrangers per províncies. 31 Desembre 2007

Font: Elaboració pròpia. Dades del Observatorio Permanente de la Inmigración (*Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración*).

Si tenim en compte la distribució territorial del conjunt de la població a Catalunya, observem que si bé, com sembla lògic esperar, la distribució territorial dels residents estrangers a Catalunya presenta similituds amb l'estructura de la distribució territorial del total de la població, existeixen diferències apreciables en la seva presència per províncies, tal com ens mostra el Gràfic 8.

Gràfic 8. Distribució comparada de residents estrangers i població total en percentatges per províncies

*En aquest cas, les dades d'estrangers amb permís de residència són del 31 de desembre del 2006 i les dades del padró són de l'1 de gener del 2007.

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Observatorio Permanente de la Inmigración* per a les dades d'estrangers i del Padró Continu del *Instituto Nacional de Estadística* per a les dades de població total.

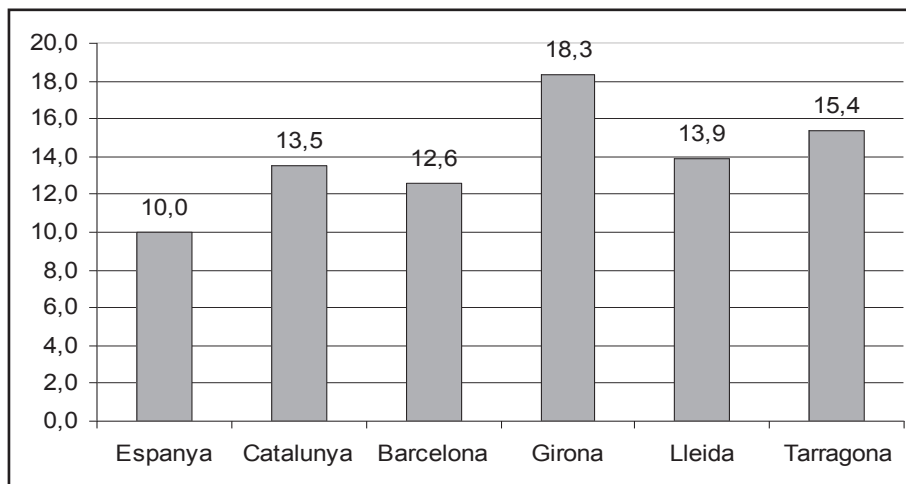

Inserció laboral de la població immigrada a Catalunya

Com podem observar, la província de Barcelona representa un percentatge superior en la distribució del total de la població del que representa en la distribució dels estrangers amb permís de residència. La resta de les províncies, especialment Girona (3 punts de diferència), presenten la relació inversa, és a dir, representen un percentatge superior en la distribució dels estrangers amb permís de residència del que representen en la distribució del total de la població.

Per poder tenir però una millor visió de la dimensió de la presència d'estrangers en el territori, presentem en el gràfic 9 el percentatge d'empadronats estrangers sobre el total d'empadronats per províncies, per Catalunya i per Espanya.

Gràfic 9. Percentatge d'estrangers empadronats sobre el total de la població empadronada a 1 de gener de 2007

Font: Elaboració pròpia. Dades del Instituto Nacional de Estadística.

Girona és la que comparativament té més presència relativa d'estrangers, gairebé 5 punts per sobre de la mitjana catalana i 8 sobre l'espanyola. A Girona la segueix de prop Tarragona (gairebé 3 punts per sota). La província de Lleida se situa al voltant de la mitjana catalana, mentre que Barcelona presenta el percentatge més baix, gairebé un punt per sota de la mitjana catalana.

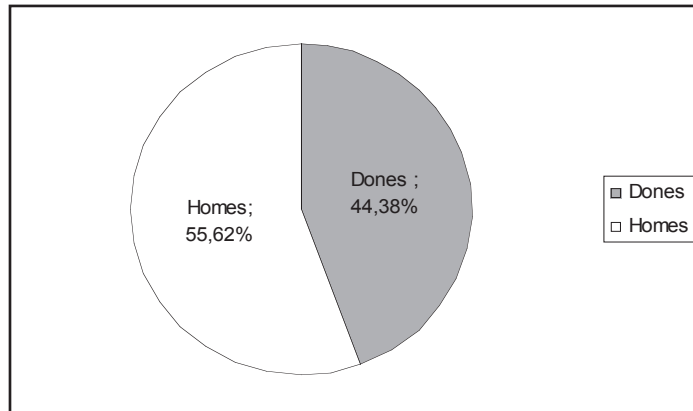

1.4. RESIDENTS ESTRANGERS A CATALUNYA PER EDAT I SEXE

Ara ens fixarem en l'anàlisi de la distribució dels residents estrangers a Catalunya per sexes, reflectida al Gràfic 10 i també quina ha sigut l'evolució de la proporció de dones sobre el total dels residents estrangers en el període 2003-2007.

Gràfic 10. Residents estrangers a Catalunya per sexe. 31 Desembre 2007

Font: Elaboració pròpia. Dades del Observatorio Permanente de la Inmigración (*Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración*).

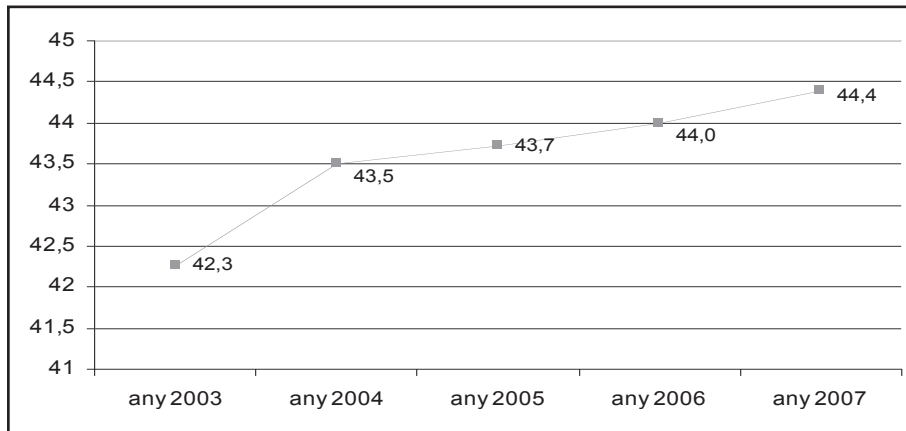
Aquest 2007, la proporció de dones estrangeres sobre el total de residents estrangers ha sigut del 44,38%, i la dels homes del 55,62%. Això vol dir que la proporció de dones ha augmentat en 0,38 punts respecte al 2006.

Tal i com es pot observar en el Gràfic 11, la tendència a l'augment del pes de les dones estrangeres es manté constant. L'any 2004 va haver-hi un augment especialment significatiu, amb una pujada total de la proporció de dones estrangeres d'1,2 punts respecte al 2003. Els anys següents mantenen la tendència a l'augment del pes de les dones, però de manera més moderada. En tot cas, el que sembla evident, és que el procés de normalització del 2005 no va afectar de forma especial al percentatge de dones estrangeres sobre el total de residents.

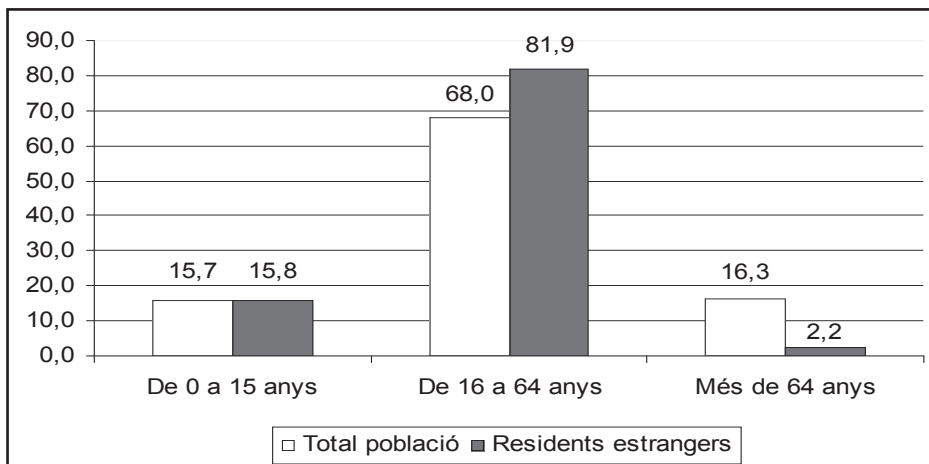
Gràfic 11. Proporció de dones estrangeres residents sobre el total de residents estrangers a Catalunya al període Desembre 2003-Desembre 2007

Font: Elaboració pròpia. Dades del Observatorio Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración).

En quant a les edats, el Gràfic 12 ens mostra una concentració en el tram d'edats actives (16 a 64 anys) en el cas dels residents estrangers, superior al total de la població.

Gràfic 12. Distribució percentual de població per edats. Catalunya, desembre 2007

Font: Elaboració pròpia. Dades del Observatorio Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración) per als residents i *Enquesta de Població Activa del 4t trimestre del 2007* del Institut Nacional d'Estadística per a les dades de població total.

D'altra banda, mentre que en el tram de menys edat, els residents estrangers presenten el mateix percentatge que el total de la població, s'observa una molt notable diferència en el tram de més edat, on els residents estrangers presenten un percentatge més de 14 punts inferior al total de la població.

1.5. RESIDENTS ESTRANGERS A CATALUNYA PER NACIONALITAT

Com ja vam fer en els informes anteriors, a l'hora de fer l'anàlisi dels residents estrangers per nacionalitats, seleccionem els 10 països amb major nombre d'afiliats a la Seguretat Social que no pertanyin a la Unió Europea. Els trobem ordenats de major a menor nombre de població immigrada. Mantindrem aquest criteri durant tot l'estudi per poder facilitar la comprensió de la comparació de dades i el seu anàlisi. A més, s'han de fer diverses consideracions metodològiques prèvies a l'anàlisi.

En primer lloc, l'ordre dels països en funció del nombre d'afiliats a la Seguretat Social pot patir modificacions en el moment d'analitzar els residents estrangers. Per tant, l'ordre de països segons el nombre d'afiliats a la Seguretat Social i l'ordre de països segons el nombre de residents estrangers poden ser diferents. Tot i això, l'estructura de les taules i els gràfics es mantindrà inamovible, ja que en aquest estudi ens centrem en la situació de la població immigrant en el mercat laboral de Catalunya.

En segon lloc, com ja s'havia tractat a l'últim informe, cal fer un esment especial al cas de Romania. Des de l'1 de gener de 2007, Romania, forma part dels 27 membres que componen la Unió Europea, amb els conseqüents drets que li són atorgats als ciutadans romanesos. A partir d'ara, Romania s'inclourà dins les dades de l'Europa Comunitària, i no com un dels 10 països extracomunitaris amb més residents estrangers a Catalunya, com s'havia anat fent fins ara. Això provocarà canvis importants en quant al resultat final de l'anàlisi, com s'anirà veient a mesura que tractem les dades segons la nacionalitat dels residents estrangers. Tot i així, hem decidit incloure dades específiques de Romania, atès el pes tant important que han tingut els ciutadans d'aquest país en el fenomen migratori durant els anys 2006 i 2007.

Finalment, cal destacar la incorporació d'Ucraïna dins dels 10 països amb més residents estrangers que no pertanyen a la Unió Europea. La seva entrada a la llista es produeix com a conseqüència de la sortida de Romania que, com hem esmentat abans, s'inclou dins l'Europa Comunitària.

Una vegada fetes aquestes puntualitzacions metodològiques, comencem l'anàlisi de les dades de residents a partir del que ens mostra la taula 1.

Taula 1. Residents estrangers a Catalunya per origen. 31 Desembre 2007.
(10 països que no formen part de la U.E. amb major nombre de residents)

Continent/ país	Residents	%	Taxa de creixement
Europa Comunitària	204.055	23,7	142,2*
Països no U.E.			
Marroc	211.475	24,6	23,8
Equador	80.055	9,3	23,6
Colòmbia	41.682	4,8	27,0
Perú	33.682	3,9	24,1
Xina	38.301	4,5	30,4
Argentina	22.896	2,7	15,4
Bolívia	17.900	2,1	41,4
Pakistan	21.786	2,5	26,3
República Dominicana	19.466	2,3	23,7
Ucraïna	12.966	1,5	31,5
Resta països no U.E.	153.961	18,1	10,0
Total no U.E.	656.520	76,3	17,5
Total	860.575	100	33,9
Romania	74.659	8,7	165,8

*Resulta de la comparació entre la categoria UE-27 del 2007 i la categoria UE-25 més Romania i Bulgària del 2006.

Font: Elaboració pròpia. Dades del Observatorio Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración).

Observem que es manté el Marroc com la nacionalitat amb més residents estrangers a Catalunya. Els 211.475 residents marroquins representen el 24,6% del total d'immigrants residents a Catalunya. En segon lloc, però a una notable diferència, trobem, el col·lectiu equatorià amb un total de 80.055 residents, que suposen el 9,3% del total de residents estrangers a Catalunya, ja més lluny trobem Colòmbia amb el 4,8%. A la zona baixa de la taula es situen Argentina, Bolívia, Pakistan, la República Dominicana i Ucraïna, tots per sota del 3%.

En quant a la taxa de creixement, a la taula veiem que la nacionalitat amb un creixement més important és la boliviana, amb una taxa del 41,4%. En segon lloc, trobem a Ucraïna amb un 31,5%, seguit de la Xina amb un 30,4% en un punt mig trobem a Colòmbia, Pakistan, Perú, Marroc, República Dominicana i l'Equador, totes elles entre el 27% i el 23%. L'últim de la taula és Argentina, lluny de la resta de països amb una taxa del 15,4%. Cal fer esment del cas de l'Europa Comunitària, ja que la seva taxa de creixement es del 142,2% respecte el 2006. Aquesta dada es deu principalment a la incorporació, abans esmentada, de Romania que, al 2006, tenia la taxa de creixement més elevada dels 10 països que no formaven part de la

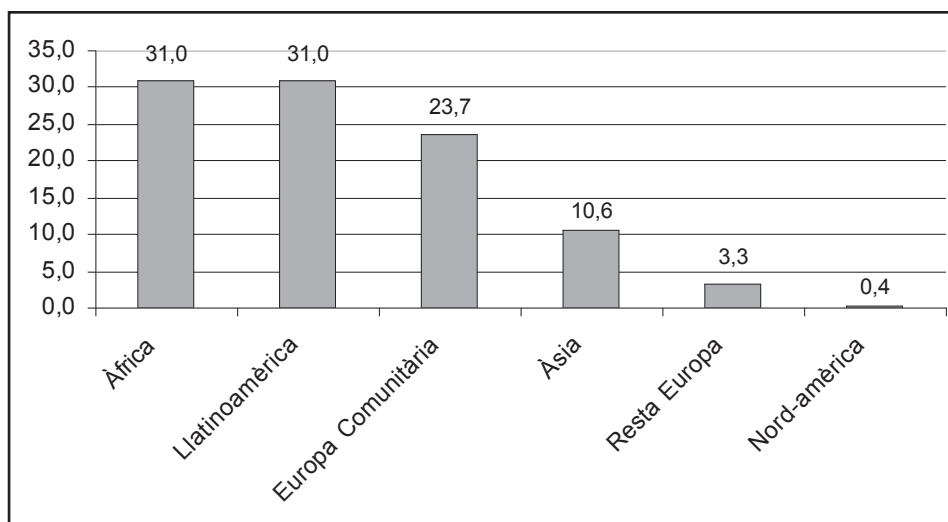
Unió Europea, i que era el cinquè país que més residents aportava. Per tal de mostrar la importància del col·lectiu romanès, hem introduït al final de la taula les seves dades separades de les de la resta dels residents comunitaris. En aquest sentit podem observar que el col·lectiu romanès ocupa el 3r lloc després del Marroc i l'Equador, representant un 8,7% del total dels residents i amb un creixement que quadruplica el dels Bolivians. Una altra dada prou significativa de la influència dels romanesos és que representen el 36,6% del total dels residents de la Unió Europea (UE-27).

També a la mateixa taula 1 veiem com els països que tenen una taxa de creixement més elevada, al mateix temps, són països que en general representen un pes menys important sobre el total de residents. És el cas de Bolívia, que amb una taxa de creixement d'un 41,4% només representa el 2,1% del total, és a dir, amb poc pes sobre total de residents estrangers. També seria el cas d'Ucraïna, el segon en taxa de creixement, però que només representa l'1,5% del total de residents estrangers. A l'extrem oposat trobem que, alguns dels països amb una taxa de creixement menys important, són els que tenen major pes sobre el total de residents. És el cas del Marroc, que es troba en un punt mig amb una taxa de creixement del 23,8% i, a més, és el país que aporta la quantitat més important de residents estrangers a Catalunya. Un cas semblant és el de l'Equador, amb una taxa de creixement semblant al Marroc amb un 23,6% i, que és el segon país que més residents estrangers aporta. Per tant, si bé és cert que les 10 nacionalitats amb major nombre de residents a Catalunya creixen durant el 2007, aquelles que aporten menys residents estrangers són les que presenten les taxes de creixement més altes i, que les dues nacionalitats que més residents estrangers aporten, Marroc i Equador, mantenen un creixement per sota de la mitjana.

Al Gràfic 13, trobem distribuïts els residents estrangers en zones geogràfiques, en aquest cas, per continents. Àfrica i Llatinoamèrica són els dos continents amb més presència de població immigrada, amb el mateix percentatge, un 31,0%. Per tant, gairebé un de cada tres residents estrangers a Catalunya és africà i un altre és llatinoamericà. Si sumem els de l'Europa Comunitària als de la resta d'Europa i obtenim el conjunt del continent europeu, aquest conjunt representa el 27% dels residents estrangers. En tercer lloc, però lluny del conjunt d'Europa, trobem Àsia, amb un 10,6%.

Gràfic 13. Distribució percentual dels residents estrangers a Catalunya per continent.
31 Desembre 2007

Font: Elaboració pròpia. Dades del Observatorio Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración).

A la Taula 2, tenim les noves entrades de residents estrangers a Catalunya durant el 2007 segons el país d'origen i el percentatge que representen sobre el total d'entrades en aquest any.

Tal com es pot observar a la taula 2, Romania és el país que ha aportat més efectius al creixement dels residents estrangers durant l'any 2007, representant el 21,4% dels nous residents, gairebé 3 punts més que el col·lectiu marroquí. Però tant important com això és que l'entrada de romanesos el 2007 és la que fa que els estrangers comunitaris superin per primer cop als extracomunitaris en noves entrades. I això és així, perquè els 119.790 nous residents de la Unió Europea ampliada (UE-27), inclouen tots els residents búlgars i romanesos, tant els que han arribat aquest any, com els que ja hi eren i que, a partir de l'1 de gener del 2007, van passar a ser legalment ciutadans de la Unió Europea.

Taula 2. Noves entrades de residents estrangers a Catalunya durant el 2007 per país d'origen

Continent/ país	Entrades 2007	% sobre el total
Europa Comunitària (UE-25) sense Romania ni Bulgària	35.373	16,2
Romania	46.572	21,4
Europa Comunitària (UE-27)*	119.790	55,0
Països no U.E.		
Marroc	40.595	18,6
Equador	15.269	7,0
Colòmbia	8.865	4,1
Perú	6.549	3,0
Xina	8.929	4,1
Argentina	3.054	1,4
Bolívia	5.244	2,4
Pakistan	4.543	2,1
República Dominicana	3.728	1,7
Ucraïna	3.109	1,4
Total no U.E.	40.595	45,0
Total	217.746**	100**

*Resulta de la comparació entre la categoria UE-27 del 2007 i la categoria UE-25 més Romania i Bulgària del 2006.

**No es tracta de la suma de totes les quantitats de la taula.

Font: Elaboració pròpia. Dades del Observatorio Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración.)

Malgrat aquest paper determinant dels romanesos (i búlgars en menor mesura), crida l'atenció el percentatge de noves entrades de la Unió Europea dels vint-i-cinc. És a dir, si no tenim en compte els residents búlgars i romanesos, el percentatge de nous comunitaris sobre el total de noves entrades és semblant al de l'any anterior, i aquesta dada es dona en un context de gran creixement generalitzat (39,9%) de nous residents. Això significa que ciutadans de països de l'Europa Occidental també han incrementat el seu ritme d'arribada a Catalunya. Com exemple tenim el dels residents italians que han experimentat un creixement interanual del 40% i, amb 9.421 nous residents, representen el 4,3% del total de nous residents, dues dècimes més que, per exemple, Colòmbia.

D'altra banda, totes les nacionalitats augmenten en nombre de residents estrangers, inclosa Pakistan, que l'any anterior va ser l'únic del grup dels 10 països de la llista de fora de la Unió Europea que presentava dades negatives. Pel que fa als extracomunitaris, la marroquina, amb

un percentatge del 18,6% del total, segueix sent la nacionalitat que més entrades aporta. Lluny del Marroc, i en segon lloc, trobem l'Equador amb un total de 15.269 noves entrades respecte al 2006 que també ocupa el segon lloc en el percentatge sobre el total, amb un 7,0%. Després, trobem la Xina i Colòmbia amb un total de 8.929 i 8.865 noves entrades respectivament, que suposen el 4,1% en tots dos casos. Ucraïna i Argentina presenten els percentatges més baixos dels 10 països extracomunitaris amb més presència.

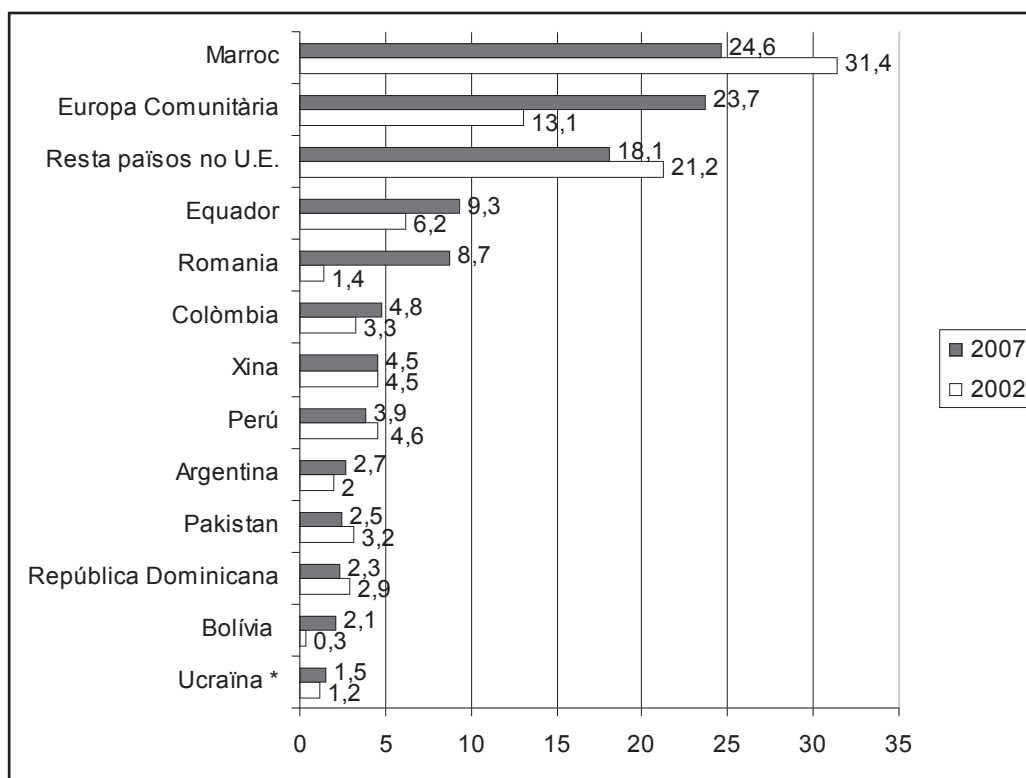
Com ja ve sent habitual en els anteriors informes, les variacions que es produeixen entre les noves entrades i les taxes de creixement per país d'origen, ens mostren que el creixement que experimenten determinades nacionalitats va lligat a l'estructura de residents. D'aquí que hi hagi països, com el Marroc i l'Equador que tenen una major presència de residents estrangers, que experimenten un menor creixement any rere any degut al seu important pes en l'estructura de residents. És a dir, que es mostren menys sensibles a les noves entrades, ja que hi ha un nombre de residents molt elevat. En canvi, aquelles nacionalitats que tenen un nombre de residents més petit, com poden ser els casos de Bolívia, Ucraïna o la Xina, són molt més sensibles a les noves entrades i, per tant, els creixements relatius que pateixen són molt més importants.

Aquestes dades indiquen que el pes relatiu d'alguns col·lectius varien en el temps. Al Gràfic 14, hem comparat la distribució percentual dels residents estrangers a Catalunya per origen entre l'any 2003 i l'any 2007, per poder comprovar si hi ha hagut alguna variació important en l'estructura de residents estrangers a Catalunya, en un període de temps més llarg.

Com podem veure, la distribució general de l'estructura de residents es manté semblant en ambdós períodes, tot i que observem certs canvis en el pes relatiu de determinades nacionalitats. De forma que de les 6 nacionalitats que han perdut pes sobre el conjunt de residents estrangers, el Marroc i la resta de països que no són de la Unió Europea són els col·lectius que presenten una disminució més important, en 6,1 i 5,2 punts respectivament. Els altres col·lectius que veuen disminuït el seu pes, tot i que més lleugerament, són els peruans, els pakistanesos, els dominicans i els xinesos, en 0,8, 0,6, 0,4 i 0,1 punts respectivament. Aquesta disminució en el pes dels residents estrangers s'explica a partir de l'important creixement que presenten altres orígens com són l'Europa Comunitària, amb un creixement de 7,4 punts, degut al comportament del col·lectiu romanès que presenta un creixement de 7 punts percentuals respecte al seu pes en el 2002. També augmenten l'Equador amb un augment de 2,8 punts, Bolívia amb 1,7 punts i Colòmbia en 0,8 punts d'augment. Ucraïna i Argentina no presenten una variació gaire significativa i mantenen el seu pes relatiu a l'estructura de residents estrangers a Catalunya. Per tant, les variacions en l'estructura de residents, s'expliquen pel creixement d'algunes nacionalitats que augmenten el seu pes relatiu en detriment d'altres. Aquest creixement afecta 4 col·lectius d'origen llatinoamericà i sobretot al col·lectiu de romanesos tal com hem vist.

Gràfic 14. Distribució percentual dels residents estrangers a Catalunya per origen 31
Desembre 2002 i 31 Desembre 2007

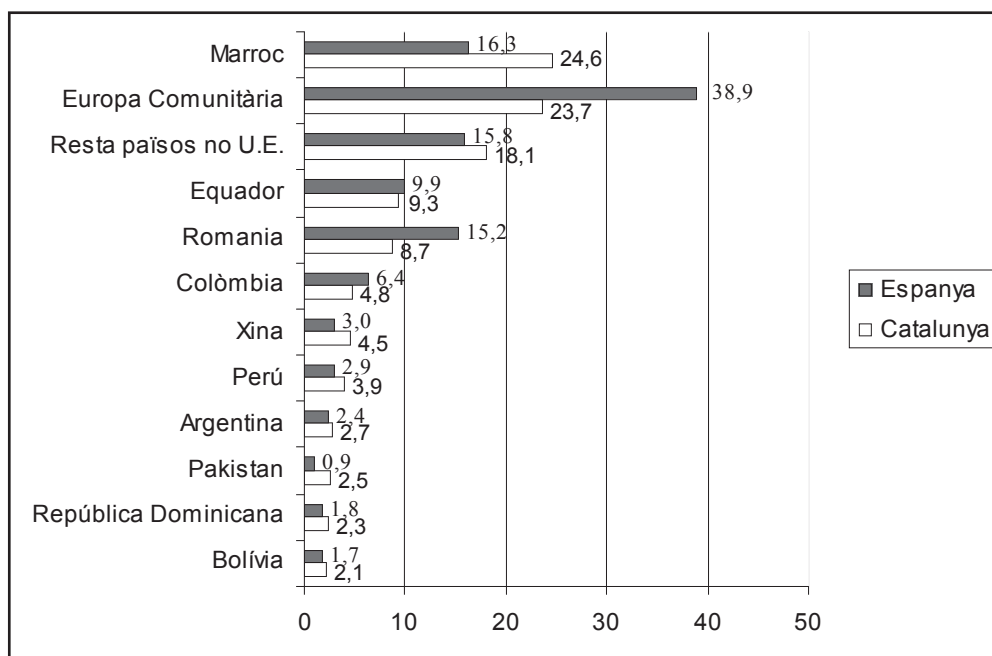
*En el cas d'Ucraïna no tenim dades del 2002. Hem optat per utilitzar dades del 2003.

Font: Elaboració pròpia. Dades del Observatorio Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración).

Per altra banda, cal tenir en compte la singularitat dels casos de Bolívia, l'entrada de 10 països a la Unió Europea al 2004 i l'entrada de Romania i Bulgària al 2007 (que afecta a l'Europa Comunitària i a la resta de països fora de la Unió Europea). El cas de Bolívia és important perquè en aquest període multiplica per cinc el seu pes en l'estructura de residents, tot i que encara té un pes relatiu petit sobre el conjunt de residents estrangers a Catalunya. L'altra cas és l'entrada de 10 països a la Unió Europea al 2004 i l'entrada de Romania i Bulgària al 2007, que com ja hem dit abans, a partir de l'1 de gener de 2007 passen a formar part de la Unió Europea. L'entrada d'aquests 12 països en el període 2004-2007 coincideix, com veïem al Gràfic 14, en el període 2002-2007 amb l'important creixement del percentatge de residents estrangers que provenen de l'Europa Comunitària, que augmenten en 7,4 punts, sobretot per la incorporació de Romania. També repercuteix en la resta de països que no són de la Unió Europea, ja que disminueixen la seva presència en 5,2 punts, degut a la pèrdua de tants països dins d'aquest grup. Malgrat tot, l'estructura de residents del 2007 manté una distribució per nacionalitats semblant a la del 2002.

En el Gràfic 15, comparem la distribució percentual dels residents estrangers a Catalunya amb la d'Espanya.

**Gràfic 15. Distribució percentual dels residents estrangers per origen.
Catalunya i Espanya, 31 desembre 2007**

Font: Elaboració pròpia. Dades del Observatorio Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración).

En els països amb menor presència de residents estrangers trobem que hi ha diferències poc significatives. En canvi, hi ha variacions molt rellevants en els grups més destacats. De forma que en el conjunt de l'Estat Espanyol hi ha un major pes dels residents estrangers que provenen dels diferents països de l'Europa Comunitària, que representen el 38,9% del total de residents estrangers, mentre que a Catalunya representen el 23,7%, el que suposa una diferència de més de 15 punts. Si observem les dades de Romania, sembla fàcil deduir que aquesta important diferència es deu en bona part al col·lectiu romanès que en la mitjana espanyola se situa com a segon col·lectiu només a 1,1 punts dels marroquins. Per altra banda, la nacionalitat marroquina és la que mostra una diferència més important entre Espanya i Catalunya, doncs representa un 16,3% de residents estrangers a Espanya, i un 24,6% a Catalunya, una diferència de més de 8 punts. L'equatoriana, que és la segona nacionalitat que més residents estrangers aporta, presenta una petita variació entre Espanya i Catalunya. En el conjunt de l'Estat Espanyol, el col·lectiu equatorià representa el 9,9% de residents estrangers, i a Catalunya representa el 9,3%, és a dir, que hi ha una diferència de 0,6 punts

superior a Espanya. El tercer país que més residents aporta és Colòmbia i també presenta una lleugera diferència entre Espanya i Catalunya. Així, representa el 6,4% a Espanya i el 4,8% a Catalunya, una variació de 1,6 punts percentuals. Un cas singular és el dels pakistanesos, ja que tot i que tenen un pes molt baix en l'estructura de residents, presenten una diferència entre Catalunya i Espanya molt significativa. Catalunya amb un 2,5% de pakistanesos, gairebé triplica el pes d'aquest col·lectiu a Espanya.

Podem concloure que, les diferències més importants entre Catalunya i el conjunt de l'Estat Espanyol les trobem en els marroquins, que tenen una presència més important en l'estructura de residents a Catalunya que a Espanya, i en els residents romanesos que tot i el gran creixement que experimenten a Catalunya, presenten un augment encara més gran a Espanya. Tot i així, el Marroc es continua mantenint com el principal país d'origen en residents estrangers tant a Catalunya com al conjunt de l'Estat Espanyol. En canvi, trobem col·lectius com el colombià i el conjunt dels que venen de l'Europa Comunitària, que tenen un menor pes a Catalunya que a Espanya.

1.6. IMMIGRACIÓ IRREGULAR

Al començar aquest capítol hem argumentat les raons per les quals l'informe no aborda amb deteniment la immigració irregular. Tot i això, com ja venim fent en els darrers informes, realitzarem una estimació a partir de les dades sobre residents estrangers i la població empadronada de cada nacionalitat. Al fer la comparació entre els residents i els empadronats, podem fer una estimació de la quantitat de gent que es troba en situació irregular, ja que per empadronar-se no és necessari tenir permís de residència. Però sí que és necessari empadronar-se per poder accedir al sistema sanitari públic i a l'escolarització. Tot i així cal anar amb compte, perquè les dades del Padró d'Habitants presenten importants limitacions a l'hora de comptabilitzar els immigrants irregulars, per tant, cal entendre que el següent exercici és una aproximació orientativa al fenomen de la immigració irregular que serveix per mesurar la tendència de la situació d'irregularitat més que no pas la dimensió real d'aquesta. És per això que en aquest informe hem inclòs la taxa que vàrem calcular en l'informe de l'any anterior per tal d'analitzar la tendència per nacionalitats.

Altre cop hem cregut necessari incloure les dades de Romania tot i que, com ja hem dit, a 1 de gener de 2007 els nacionals d'aquest país deixen d'estar en situació irregular a Espanya. Ho hem fet per dues raons. La primera perquè la dada de residents que utilitzem és del 31 de desembre del 2006, donat que és la més comparable temporalment amb la dada més actual que tenim del padró d'habitants, que és l'1 de gener del 2007. I la segona raó és que si no tenim en compte al col·lectiu romanès es fa difícil entendre les dades del total de la població estrangera que apareixen a la taula 3.

Inserció laboral de la població immigrada a Catalunya

Les dades de la taula 3, mostren una caiguda generalitzada en tots els col·lectius excepte en el bolivià i el romanès. El cas dels romanesos, que ja ha estat força analitzat, pel seu important pes en el total dels residents, provoca que malgrat aquesta caiguda generalitzada, la dada total d'irregularitat és mantingui al mateix nivell que l'any anterior. Aquesta situació canviarà a l'informe del proper any atès que l'estadística de residents, a 31 de desembre de 2007, comptarà els ciutadans romanesos i búlgars com a ciutadans comunitaris.

Així doncs amb les dades de la taula 3, observem que les nacionalitats amb una taxa d'irregularitat més alta són la boliviana, la romanesa i l'argentina, amb un 75,5%, un 55,8% i un 42,5% respectivament. Veiem que es tracte de valors que es troben molt per sobre de la mitjana de Catalunya, que ara mateix se situa en el 33,9%. En la situació oposada trobem la República Dominicana, Perú i el Marroc, seguits molt de prop per la Xina (12,8%), com els països que presenten les taxes d'irregularitat més baixes. La resta de països els trobem en un interval entre el 20% i el 31%.

El cas de Bolívia és especial, ja que se situa en un dels punts més baixos de l'estructura de residents, però tot i així, és el país amb el creixement anual més important, i també en un període més ampli, en aquest cas 4 anys. El fet que tingui la taxa d'irregularitat potencial més elevada, ens permet pensar que la dada de residents estrangers de nacionalitat boliviana, tendeix a subestimar de molt el total de la població boliviana que hi ha a Catalunya. És a dir, la taxa de creixement dels residents bolivians pren més rellevància si es té en compte la seva taxa d'irregularitat potencial.

Taula 3. Residents, empadronats i taxa d'irregularitat potencial 2007 a Catalunya

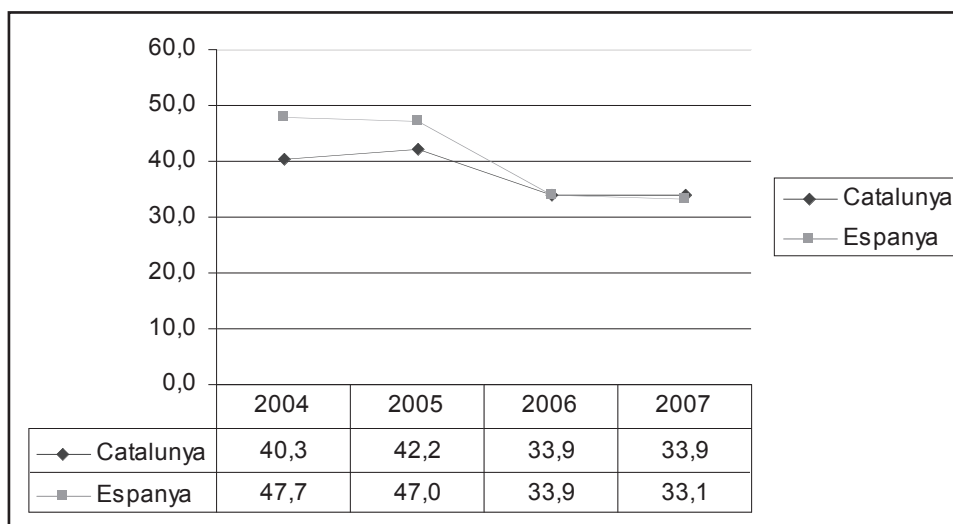
Continent / país	Residents 31/12/06	Empadronats 01/01/07	Diferència	Taxa irregularitat Potencial 01/01/06	Taxa irregularitat Potencial 01/01/07
Marroc	170.880	191.652	20.772	13,3	10,8
Equador	64.786	81.831	17.045	28,7	20,8
Colòmbia	32.817	42.797	9.980	29,2	23,3
Perú	27.133	30.144	3.011	17,9	10,0
Xina	29.372	33.689	4.317	24,7	12,8
Argentina	19.842	34.528	14.686	50,0	42,5
Bolívia	12.656	51.584	38.928	66,2	75,5
Pakistan	17.243	25.362	8.119	32,6	32,0
Rep. Dominicana	15.738	17.063	1.325	16,3	7,8
Ucraïna	9.857	13.125	3.268	26,6	24,9
Resta no U.E.	158.240	220.027	61.787	42,4	28,1
Total no U.E.	558.564	741.802	183.238	32,6	24,7
Romania	28.087	63.534	35.447	52,1	55,8
Total	642.829	972.507	329.678	33,9	33,9

Font: Elaboració pròpia. Dades del Observatorio Permanente de la Inmigración (*Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración*) i del Instituto Nacional de Estadística.

A més, el cas de Bolívia també és especial per les circumstàncies polítiques i legals que l'envolten, i que expliquen en gran mesura el seu comportament migratori. L'1 d'abril de 2007 es va fer efectiu, a instàncies de la Unió Europea el requeriment de visat per als ciutadans bolivians que vulguin entrar a l'Estat Espanyol. Això suposa un canvi important en les condicions d'entrada de bolivians a Espanya, ja que fins a aquesta data, els ciutadans bolivians podien entrar a l'Estat Espanyol sense aquest tràmit. Aquest canvi en la legislació, també és un dels factors que explica que el col·lectiu bolivià hagi crescut en gran quantitat en els anys precedents i que presenti, l'any 2007, la taxa d'irregularitat potencial més alta amb un 75,5%. Segons aquesta dada, 3 de cada 4 bolivians que viuen a Catalunya ho fan de forma irregular.

En quant a l'evolució de la taxa d'irregularitat potencial de la població estrangera a Catalunya i a Espanya, veiem al Gràfic 16, que Catalunya manté al 2007 una taxa d'irregularitat potencial semblant a la de l'any anterior. Tot i així, podem dir que la tendència a la reducció es manté tenint en compte que, respecte al 2005, la taxa ha disminuït en 8 punts percentuals, passant del 42,17% al 33,90%.

Gràfic 16. Evolució de la taxa d'irregularitat potencial a Catalunya i Espanya en el període 2004-2007

Font: Elaboració pròpia. Dades del Observatorio Permanente de la Inmigración (*Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración*) i del Instituto Nacional de Estadística.

Pel que fa a Espanya, veiem que el seu comportament és equivalent, ja que l'any 2007 la seva taxa d'irregularitat se situa una mica més baixa que la del 2006, amb 0,8 punts percentuals menys. Igual que a Catalunya, la tendència és clarament a la baixa, ja que comparant les dades respecte al 2005 hi ha una reducció de prop de 14 punts percentuals, es baixa d'un 47% a un 33,1%. L'explicació de la davallada del 2006 i 2007, s'explica principalment pel procés extraordinari del 2005, ja que a partir de llavors la caiguda de la taxa d'irregularitat potencial ha sigut considerable. Tot i això, les taxes d'irregularitat potencial de l'any 2007, continuen sent elevades.

Aquesta irregularitat no es reparteix de manera homogènia pel territori. La taula 4 ens permet comparar la taxa d'irregularitat per províncies amb les taxes mitjanes catalana i espanyola.

Taula 4. Residents, empadronats i taxa d'irregularitat potencial 2007 per territoris

	Residents 31/12/06	Empadronats 01/01/07	Diferència	Taxa d'irregularitat potencial
Espanya	3.021.808	4.519.554	1.497.746	33,14
Catalunya	642.829	972.507	329.678	33,90
Barcelona	441.599	669.263	227.664	34,02
Girona	83.271	129.183	45.912	35,54
Lleida	46.164	57.560	11.396	19,80
Tarragona	71.795	116.501	44.706	38,37

Font: Elaboració pròpia. Dades del Observatorio Permanente de la Inmigración (*Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración*) i del Instituto Nacional de Estadística.

Podem observar com la província de Lleida presenta una taxa d'irregularitat molt per sota de la mitjana catalana i espanyola. La resta de províncies se situen per sobre, sobresortint el cas de Tarragona que presenta una taxa d'irregularitat més de 4 punts per sobre de la mitjana catalana.

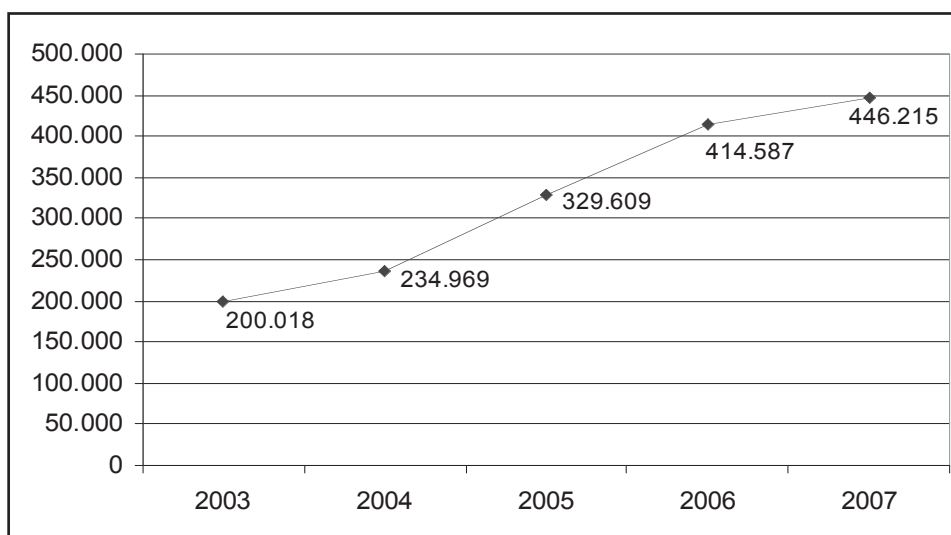
2. ESTRANGERS EN ALTA LABORAL

2.1. ESTRANGERS EN ALTA LABORAL A LA SEGURETAT SOCIAL A CATALUNYA

Al segon capítol passem a relacionar els residents estrangers a Catalunya amb el mercat de treball. Per desenvolupar aquesta relació, observarem les dades de la Seguretat Social, de forma que ens referirem a aquelles persones immigrades que treballen de manera regulada i en situació d'alta a la Seguretat Social.

Primer de tot, en el Gràfic 17, veiem les mitjanes anuals de residents estrangers en alta a la Seguretat Social a Catalunya, en el període que va des del 2003 fins al 2007.

Gràfic 17. Estrangers en alta a la Seguretat Social a Catalunya.
Mitjanes anuals

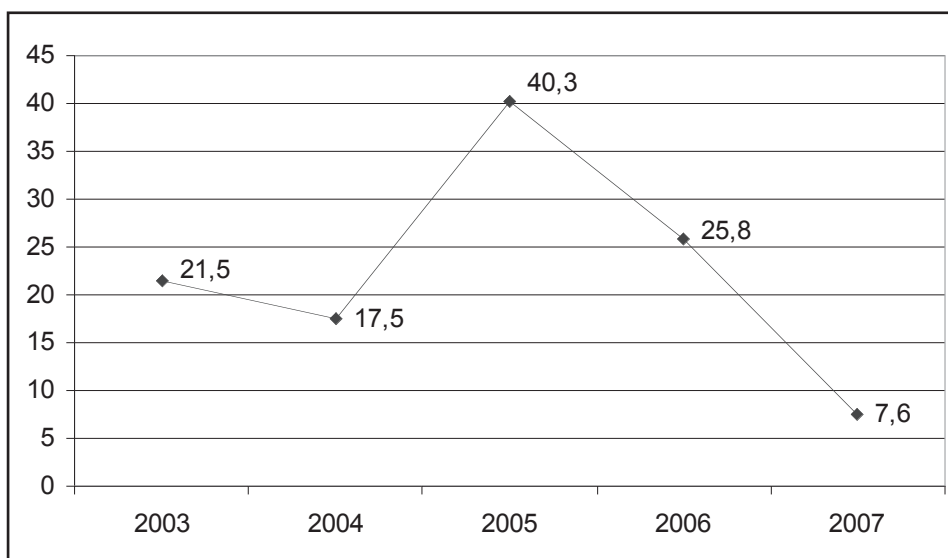
Font: Elaboració pròpia. Dades del *Boletín de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración*.

En el 2007, la mitjana d'estrangers en alta a la Seguretat Social va ser de 446.215, 31.628 més que a la mitjana de l'any 2006. Per tant, el creixement d'estrangers afiliats a la Seguretat Social l'any 2007 fou inferior al que s'havia produït al 2006, que va augmentar en 84.978 afiliats respecte el 2005. Al 2007 es torna a un nivell semblant de creixement al del 2004 (34.951 nous afiliats respecte el 2003). En el període 2005-2007, l'increment de les mitjanes anuals arriba a un total de 116.606 nous afiliats, mentre que en el període 2003-2005, l'increment va estar una mica per sobre, amb un total de 129.591 nous afiliats.

En el Gràfic 18, veiem representades les taxes de creixement interanual d'aquest període. Si

observem l'interval 2003-2005, veurem un comportament irregular de la taxa de variació. El ritme de creixement cau en el 2004 fins el 17,5%, mentre que al 2005 es produeix un augment espectacular de 22,8 punts percentuals fins arribar al 40,3% degut, en gran part, al procés extraordinari de regularització d'aquest mateix any. Per contra, en el període 2005-2007, es produeix una caiguda en el ritme de creixement de forma progressiva, fins arribar al 7,6% de l'any 2007. El percentatge del 2007 és el més baix de tot el període, en clar contrast amb la taxa de creixement de residents que veïem en el capítol anterior.

Gràfic 18. Taxa de variació mitjana anual d'estrangers en alta a la Seguretat Social a Catalunya

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Boletín de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración*.

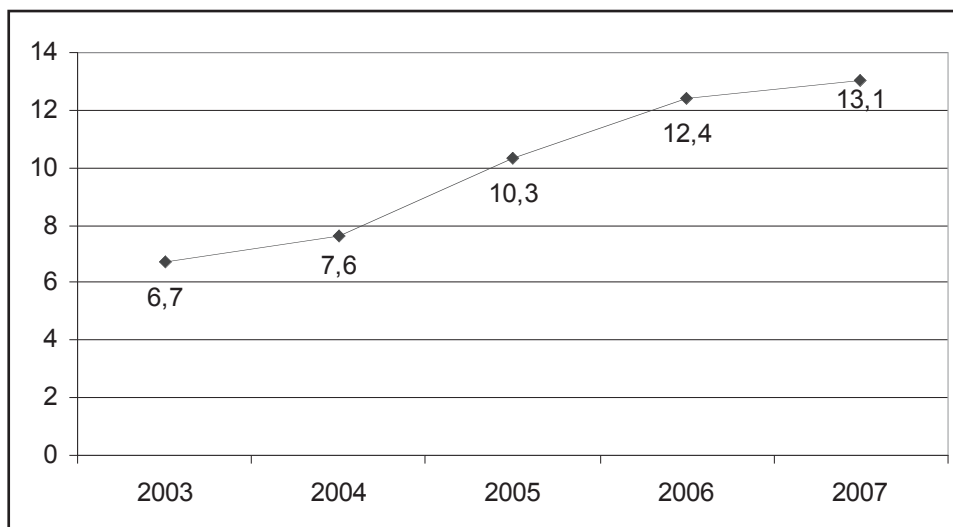
Aquest contrast entre una reducció del ritme de creixement dels afiliats estrangers a la Seguretat Social i un augment espectacular del ritme de creixement dels residents, suposa que una gran part dels nous residents no accedeixen a la residència a partir d'un contracte de treball i que per tant, molt probablement, hi accedeixen a través del reagrupament familiar.

2.2. PROPORCIÓ D'AFILIATS ESTRANGERS SOBRE EL CONJUNT D'AFILIATS

En aquest apartat tractem el pes dels afiliats estrangers sobre el total d'afiliats a la Seguretat Social de Catalunya. Com podem veure en el Gràfic 19, l'acceleració o punt d'inflexió que es va produir en el 2005, continua al 2006, però no així al 2007. Entre 2003 i 2004, el pes dels afiliats estrangers augmenta de manera moderada (0,9 punts percentuals en concret), passant del 6,7% al 7,6%. En canvi, l'any 2005 es triplica el creixement fins arribar al 10,3%. L'any 2006, el creixement és de 2,1 punts, fins arribar al 12,4% del total d'afiliats. L'any 2007, el creixement és de 0,7 punts percentuals, fins i tot, per sota del 2004.

Gràfic 19. Percentatge mitjà anual de treballadors estrangers respecte el total d'afiliats a la Seguretat Social a Catalunya

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Boletín de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración*.

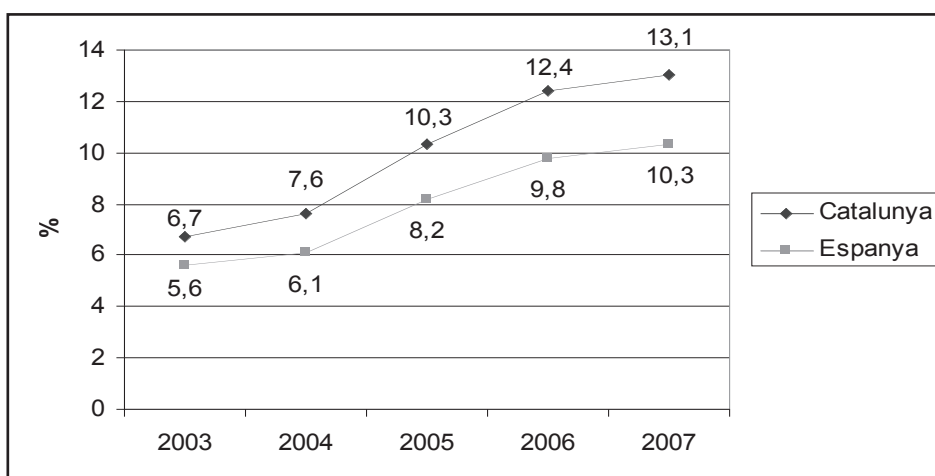
Una altra vegada, cal parlar dels dos factors importants en aquest comportament. Per una banda, el procés extraordinari del 2005. Abans d'aquest procés extraordinari, el pes dels afiliats estrangers anava augmentant de manera moderada, de forma que hi havia una correlació amb el creixement del nombre d'estrangers residents. En el 2005, el procés de regulació extraordinari, que fa emergir una part important de la immigració irregular, produeix un ràpid creixement del pes dels treballadors estrangers que continua el 2006. El 2007 el creixement d'aquesta magnitud retorna al ritme anterior al procés de extraordinari del 2005.

En el següent gràfic (Gràfic 20), comparem el pes dels estrangers afiliats a la Seguretat Social sobre el total d'afiliats a Catalunya i el conjunt de l'Estat Espanyol. Com veiem, el percentatge és més alt a Catalunya durant tot el període. L'any 2003, la diferència era de només 1,1 punt,

però es va anar eixamplant progressivament fins arribar als 2,8 punts de l'any 2007. Tot i el menor pes dels afiliats estrangers al conjunt de l'Estat Espanyol, la tendència és semblant a la de Catalunya, i els efectes del procés extraordinari del 2005 comentats en el cas de Catalunya també es fan visibles en l'evolució de la mitjana d'Espanya. Tot i així, el mercat de treball català absorbeix proporcionalment cada vegada més estrangers que l'espanyol i això es reflecteix en el major pes que aquest col·lectiu representa sobre el total d'afiliats a Catalunya, diferència que augmenta cada any. El 2003 la diferència era de 1,1 punts percentuals, el 2007 aquesta diferència és de 2,8 punts.

Gràfic 20. Comparació del percentatge mitjà anual de treballadors Estrangers afiliats a la Seguretat Social. Catalunya i Espanya

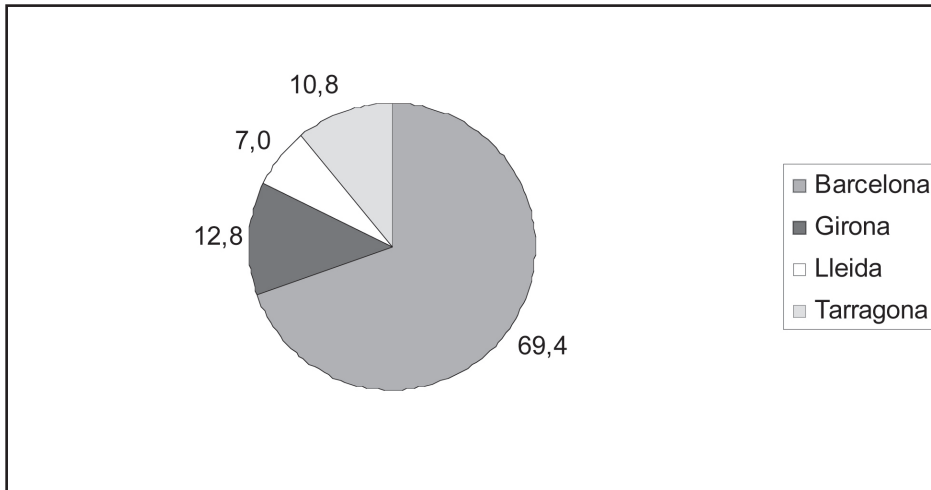
Font: Elaboració pròpia. Dades del *Boletín de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración*.

2.3. AFILIATS ESTRANGERS PER PROVÍNCIES

En el Gràfic 21 veiem la distribució percentual dels estrangers afiliats en alta a la Seguretat Social per províncies. La província de Barcelona és on es concentren la major part dels afiliats, amb un 69,4% del total, molt lluny de la resta de províncies catalanes, ja que la segona és Girona amb un 12,8% del total d'afiliats.

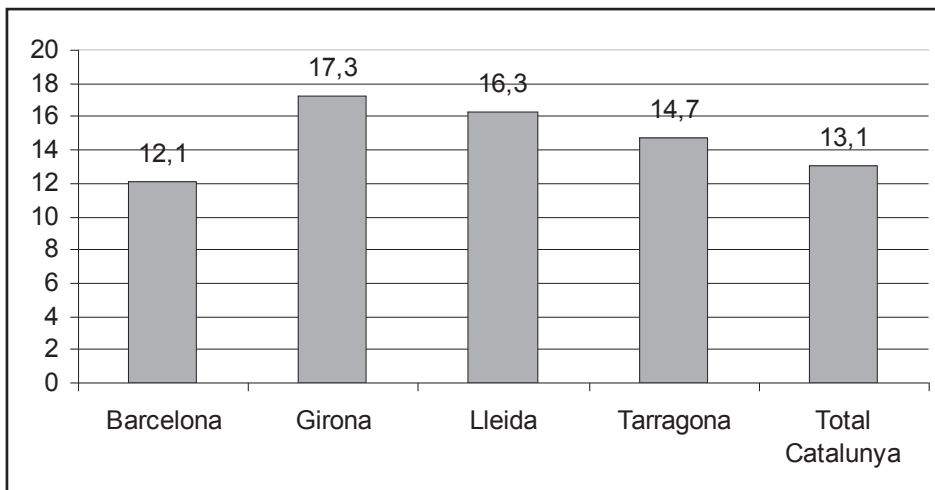
Gràfic 21. Percentatge d'afiliats en alta a la Seguretat Social a Catalunya per províncies. Mitjana 2007

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Boletín de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración*.

En el Gràfic 22, veiem en canvi representada la distribució per províncies del percentatge d'afiliats estrangers sobre el total d'afiliats a la Seguretat Social.

Gràfic 22. Percentatge de treballadors estrangers afiliats a la Seguretat Social sobre el total per províncies. Mitjana 2007

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Boletín de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración*.

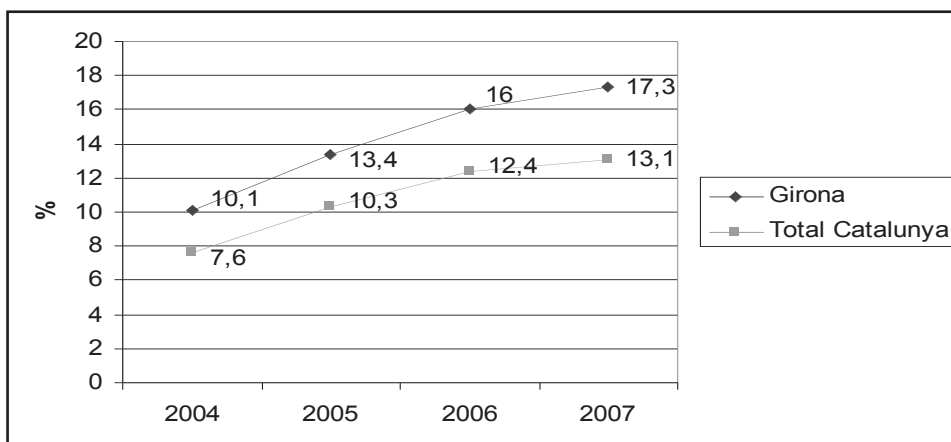
Inserció laboral de la població immigrada a Catalunya

Com en anys anteriors, Girona es manté com la província on els afiliats estrangers tenen més pes, amb un 17,3%, 4,2 punts per sobre de la mitjana de Catalunya i 7 punts per sobre de la mitjana d'Espanya. En segon lloc, trobem a la província de Lleida, amb un 16,3%, i en tercer lloc trobem Tarragona, amb un 14,7%, també ambdues per sobre de la mitjana catalana i de l'espanyola. Totes les províncies catalanes, inclosa Barcelona es troben per sobre de la mitjana espanyola.

En els següents 4 gràfics, el que volem analitzar és si aquesta distribució per províncies, que hem vist al Gràfic 22, és fruit d'una tendència que s'està donant en els últims anys, o si, per contra, és un punt d'inflexió que hem de considerar. D'aquí que haguem escollit dades sobre mitjanes anuals.

Si ens fixem en el Gràfic 23, veiem la tendència de la província de Girona en el període 2004-2007. En aquest cas, observem una distància cada cop més gran respecte la mitjana de Catalunya. Passa d'una diferència de 2,5 punts percentuals el 2004, als 4,1 punts percentuals l'any 2007 per sobre de la mitjana catalana.

Gràfic 23. Percentatge mitjà anual de treballadors estrangers afiliats a la Seguretat Social a Girona sobre el total d'afiliats de la província. 2004-2007

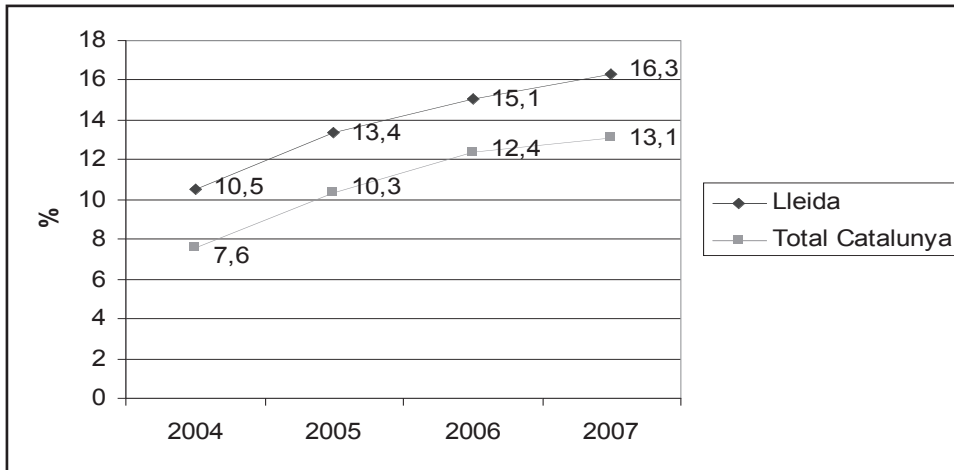
Font: Elaboració pròpia. Dades del *Boletín de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración*.

En el següent gràfic veiem el cas de la província de Lleida. Es tracta d'un cas semblant al de la província de Girona, ja que Lleida també experimenta un procés d'allunyament cada cop més gran respecte la mitjana de Catalunya. Només s'observa una petita reducció de la distància l'any 2006, quan baixa dels 3 punts percentuals de diferència (2,7 punts percentuals en concret). L'any 2007 és quan més distància hi ha respecte la mitjana de Catalunya, amb 3,2 punts percentuals per sobre d'aquesta.

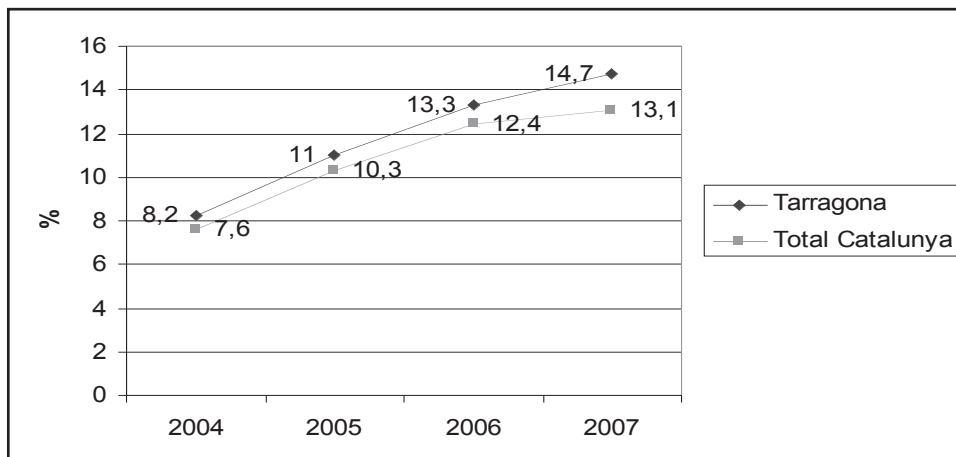
Gràfic 24. Percentatge mitjà anual de treballadors estrangers afiliats a la Seguretat Social a Lleida sobre el total d'afiliats de la província. 2004-2007

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Boletín de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración*.

L'altra província que se situa per sobre de la mitjana de Catalunya és Tarragona (Gràfic 25). En aquest cas, Tarragona també mostra una tendència a allunyar-se de la mitjana catalana, ja que passa dels 0,6 punts percentuals l'any 2004, als 0,9 punts percentuals al 2006. L'any 2007 però, es produeix un augment més important de la distància entre Tarragona i la mitjana catalana, ja que s'estableix en 1,6 punts percentuals, és a dir, un augment de 0,7 punts percentuals en un any, una diferència més important que la del total del període 2004-2006.

Gràfic 25. Percentatge mitjà anual de treballadors estrangers afiliats a la Seguretat Social a Tarragona sobre el total d'afiliats de la província. 2004-2007

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Boletín de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración*.

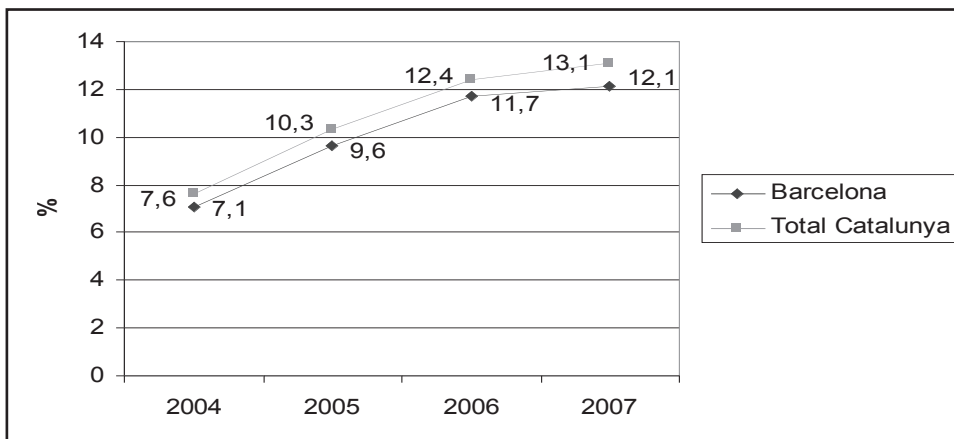

Inserció laboral de la població immigrada a Catalunya

En el Gràfic 26 veiem que el cas de Barcelona és diferent al de les altres províncies, ja que és l'única que se situa per sota de la mitjana catalana. Per tant, tot i que Barcelona és la província on més afiliats estrangers a la Seguretat Social hi ha, és la província catalana que menys pes d'afiliats estrangers suporta respecte al total d'afiliats a la Seguretat Social. Tal i com veiem al gràfic, no només passa això, sinó que, a més a més, la distància entre Barcelona i la mitjana catalana va augmentant cada vegada més. L'any 2005, Barcelona se situava 0,5 punts percentuals per sota de la mitjana de Catalunya, mentre que al 2007 la diferència ja arriba a ser d'1 punt percentual.

Gràfic 26. Percentatge mitjà anual de treballadors estrangers afiliats a la Seguretat Social a Barcelona sobre el total d'afiliats de la província. 2004-2007

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Boletín de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración*.

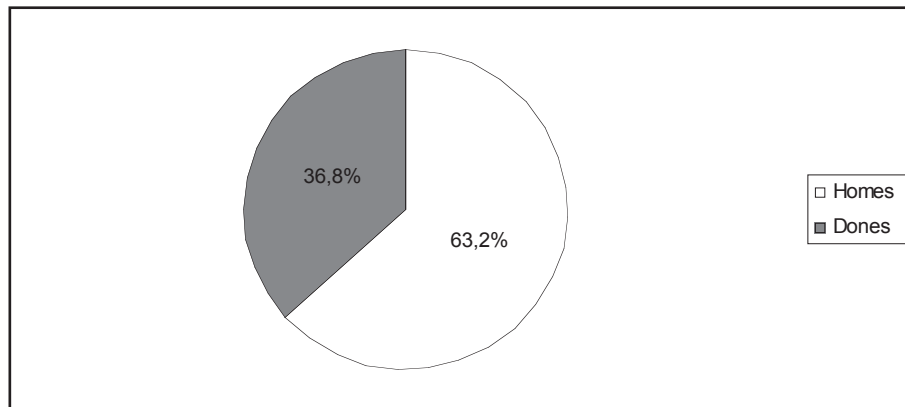
2.4. AFILIATS ESTRANGERS PER SEXES

En el Gràfic 27, presentem la distribució dels afiliats estrangers a la Seguretat Social per sexes a Catalunya. Observem que els homes representen el 63,2% i que les dones representen el 36,8%. És a dir, gairebé 2 de cada 3 afiliats estrangers són homes.

**Gràfic 27. Distribució per sexes dels estrangers afiliats a la Seguretat Social a Catalunya.
Gener 2008**

Font: Elaboració pròpia. Dades de l'Observatori del Treball del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya.

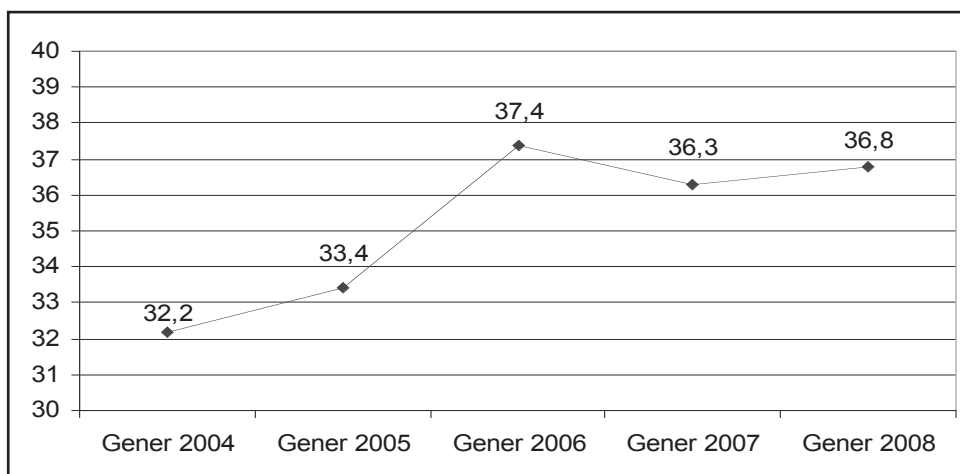
Aquestes dades d'afiliats estrangers per sexes, contrasten amb la distribució de residents estrangers per sexes que hem vist al capítol anterior, on les dones representaven el 44,4% del total de residents estrangers. L'explicació d'aquesta diferència pot estar en una combinació de diverses causes. Moltes de les dones estrangeres amb permís de residència hi ha accedit a través del reagrupament familiar, via d'accés a la residència que no inclou permís de treball immediat. Bona part d'aquestes dones, especialment en alguns col·lectius, no venen a treballar sinó a fer tasques de tipus reproductiu (treball domèstic) i d'altres s'ocupen en treball informal.

En el Gràfic 28, ampliem la perspectiva temporal en la distribució per sexes de l'afiliació estrangera. El que veiem a simple vista és que la diferència entre el gener de 2004 i el gener de 2008 és bastant important, 4,6 punts percentuals en concret. Es passa del 32,2% al 36,8%. Aquest creixement va tenir el seu punt àlgid al gener de 2006, quan la proporció de dones estrangeres afiliades a la Seguretat Social va arribar a ser d'un 37,4%, coincidint amb el procés extraordinari de regularització que començà el 2005. Aquest procés, com ja vàrem constatar en l'informe anterior, sembla tenir alguna influència en l'augment de la proporció de dones en el total dels afiliats estrangers, doncs es dona una clara coincidència en el temps.

Al gener de 2007 hi ha un petit retrocés respecte el gener de 2006, influït encara per aquest procés extraordinari, els efectes del qual (autoritzacions de residència i treball) s'allargaren fins el maig del 2006. La davallada és d'1,1 punt percentual respecte l'any anterior. Al gener de 2008 es produeix de nou un modest augment (0,5 punts percentuals), de forma que es torna a la tendència de creixement anterior al procés extraordinari de regularització.

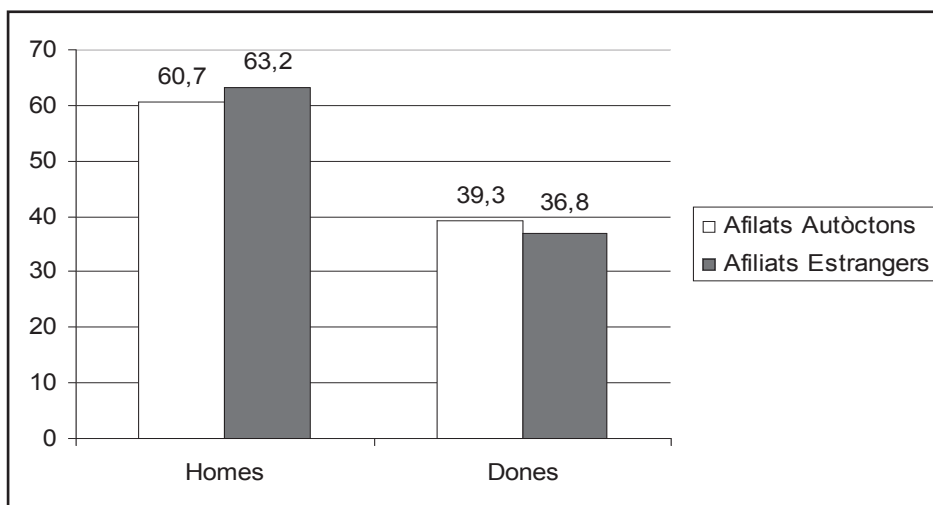
Gràfic 28. Proporció de dones estrangeres afiliades a la Seguretat Social sobre el total dels estrangers afiliats a Catalunya

Font: Elaboració pròpia. Dades de l'Observatori del Treball del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya.

A continuació, comparem la distribució per sexes dels afiliats estrangers i la dels afiliats de nacionalitat espanyola (autòctons en el gràfic). En el cas dels treballadors estrangers, s'observa una proporció més baixa de dones afiliades respecte les dones de nacionalitat espanyola.

Gràfic 29. Distribució percentual d'afiliats a la Seguretat Social per sexes a Catalunya. Gener 2008

Font: Elaboració pròpia. Dades de l'Observatori del Treball del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya i la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social.

2.5. NOVES ENTRADES D'AFILIATS ESTRANGERS A LA SEURETAT SOCIAL

Per tenir una visió clara del paper dels treballadors estrangers al mercat de treball regulat cal analitzar quina és la seva aportació anual a l'augment de l'afiliació.

La Taula 5 recull el total de noves entrades d'afiliats que s'han produït durant el període 2003-2007.

Taula 5. Noves entrades d'afiliats a la seguretat social. 2003 a 2007.
(Mitjanes anuals)

Any	Noves entrades d'afiliats estrangers	Total de noves entrades d'afiliats	Percentatge de nous afiliats estrangers
2003	35.353	70.500	50,1
2004	34.951	74.600	46,9
2005	94.640	132.000	71,7
2006	84.978	126.000	67,4
2007	31.628	74.600	42,4

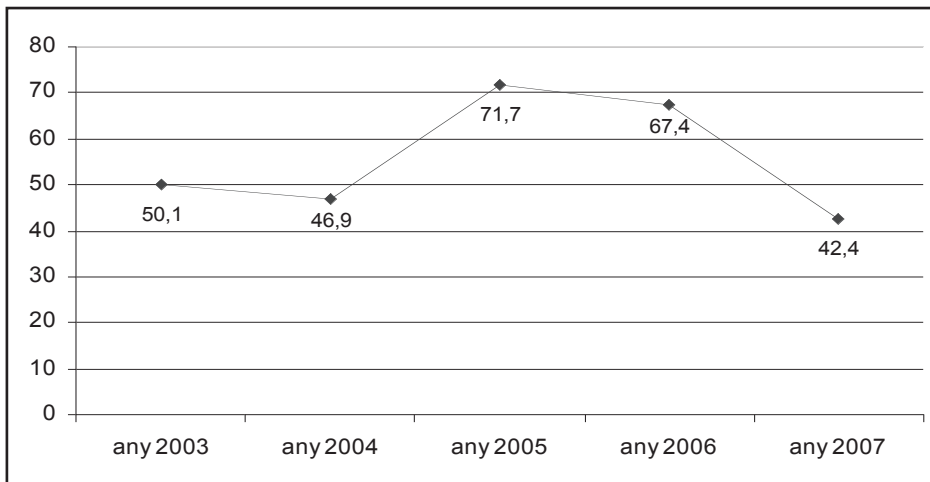
Font: Elaboració pròpia. Dades del Boletín de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración.

La tercera columna de la taula ens mostra quin és el percentatge sobre el total, és a dir, el pes que representen els nous afiliats estrangers sobre el total de nous afiliats. Observem que, el pes dels nous afiliats estrangers sobre el total dels nous afiliats, durant els anys 2003 i 2004, decreix, passant del 50,1% al 46,9%. Això canvia l'any 2005, ja que el pes dels afiliats estrangers creix fins al 71,7%. A partir de l'any 2006, el percentatge torna a decreixer fins arribar, l'any 2007, a situar-se al nivell més baix del període (42,4%).

En el Gràfic 30, veiem quin és el pes relatiu dels afiliats estrangers sobre el conjunt de nous afiliats en el període 2003-2007.

Gràfic 30. Percentatge de nous afiliats estrangers sobre el total de noves afiliacions

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Boletín de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración*.

Observem com, novament, el procés extraordinari del 2005 influeix sobre les altes a la Seguretat Social en aquell any. Els efectes, com ja hem comentat, continuen l'any 2006, tot i que s'observa una petita reducció. L'any 2007, comença un reajustament del pes dels afiliats estrangers en els nous afiliats cap a valors anteriors al procés extraordinari del 2005.

2.6. AFILIATS ESTRANGERS A CATALUNYA PER NACIONALITATS

En aquest apartat, a diferència dels anteriors, treballarem amb el nombre d'afiliats registrats a 31 de desembre del 2007. Això es deu a que no estan disponibles les mitjanes distribuïdes per nacionalitats.

D'altra banda, com ja comentàvem a l'inici del capítol 1, el nostre anàlisi es basarà en els 10 països extracomunitaris amb més afiliats a la Seguretat Social a Catalunya. Hi afegirem però, tal com ja hem fet al parlar dels residents, les dades del col·lectiu romanès, per l'important efecte que ha tingut el seu comportament en l'evolució de les dades, tant pel que fa a l'estructura de nacionalitats general, com pel que fa al comportament específic dels estrangers comunitaris. En aquest sentit volem recordar quina és la situació de romanesos i búlgars a partir de l'1 de gener de 2007. La Unió Europea ha establert una moratòria per a la lliure circulació de treballadors d'ambdós països durant 2 anys, prorrogable a 3 anys més fins i tot 2 més (5 en total), segons la decisió de cada país membre. En aquest període inicial que finalitzarà el 31 de desembre del 2008, els ciutadans búlgars i romanesos poden residir a Espanya en les

condicions dels ciutadans comunitaris, però només poden obtenir autorització per treballar com a assalariats a través del règim general d'estrangeria, és a dir, en les mateixes condicions (restrictives) dels treballadors extracomunitaris. En canvi aquesta moratòria no s'aplica si aquests treballadors opten per afiliar-se a la seguretat social pel règim d'autònoms, sota el supòsit que no són treballadors sinó empresaris. Com veurem més endavant, aquesta ha estat una via comparativament força utilitzada pels ciutadans romanesos, que segurament ha contribuït força al creixement dels afiliats romanesos a la seguretat social en aquest any 2007.

Pel que fa a les dades d'afiliació per nacionalitats, la taula 6 ens mostra el nombre d'afiliats estrangers a 31 de desembre de 2007 per nacionalitats, el percentatge de cada nacionalitat sobre el total d'estrangers i, finalment, la seva taxa de creixement en el període 2006-2007. Observem com el conjunt de països que formen l'Europa Comunitària representa el 26,5%. Les dues nacionalitats amb més afiliats estrangers són la marroquina i l'equatoriana amb un 15,9% i un 11,1% respectivament, les segueix Romania amb un 7,1%. Romania en el 2006, quan encara no havia entrat a formar part de la Unió Europea, ja ocupava el 3r lloc en nombre d'afiliats estrangers, però representava un 5,5% del total d'afiliats estrangers. La importància dels afiliats de nacionalitat romanesa es fa més palesa quan observem el creixement del pes dels afiliats de països comunitaris (amb els romanesos inclosos) que passa del 17,2% del 2006 al 26,5% del 2007. Més lluny trobem els colombians amb un 5,4%. La resta se situen per sota del 5%, essent la ucraïnesa la nacionalitat que representa el percentatge més baix de les analitzades, amb un 1,6%.

**Taula 6. Distribució dels afiliats estrangers i taxa de creixement per nacionalitat.
Catalunya (31 desembre 2007)**

Continent/país	Afiliats	% sobre el total	Taxa creixement 2006/2007
Unió Europea (UE-27)	116.738	26,5	21,3*
Romania	31.398	7,1	39,7
Països no U.E.			
Marroc	69.981	15,9	0,4
Equador	48.955	11,1	-1,3
Colòmbia	23.797	5,4	8,0
Perú	19.334	4,4	7,3
Xina	18.600	4,2	1,7
Argentina	14.128	3,2	2,9
Bolívia	13.430	3,0	16,9
Pakistan	11.792	2,7	0,1
República Dominicana	8.207	1,9	10,5
Ucraïna	7.096	1,6	6,8
Altres països	88.852	20,2	8,9
Total no U.E.	324.172	73,6	4,5
Total.	440.742**	100**	8,4

*Resulta de la comparació entre la categoria UE-27 del 2007 i la categoria UE-25 més Romania i Bulgària del 2006.

**No es tracta de la suma de totes les quantitats de la taula.

Font: Elaboració pròpia. Dades del Anuario de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración.

Ara fixem-nos com entre Colòmbia, que és la tercera nacionalitat en nombre d'afiliats, i Ucraïna, que és l'última, hi ha una distància bastant reduïda de només 3,8 punts, on se situen 8 de les 10 nacionalitats amb més afiliats estrangers. Per tant, la taula, ens dona a entendre que, deixant de banda les tres nacionalitats amb més afiliats extracomunitaris, que són la marroquina, l'equatoriana i la colombiana, a més de Romania, la resta d'afiliats estrangers es reparteixen en diverses nacionalitats amb un baix pes relatiu sobre el total.

Si ens fixem en la tercera columna, veiem que les dues nacionalitats amb més afiliats estrangers, la marroquina i l'equatoriana, són les que presenten una taxa de creixement més baix, juntament amb la pakistanesa i la xinesa. Fins i tot, trobem que l'Equador, presenta dades negatives, és a dir, el nombre d'afiliats a la Seguretat Social al 2007 és lleugerament inferior

al 2006. Per altra banda, trobem col·lectius que tenen un pes més baix com són els ciutadans de Bolívia, la República Dominicana, Colòmbia i el Perú, que presenten les taxes de creixement d'afiliats a la Seguretat Social més altes. Per tant, en general, es produeix una correlació inversa entre el volum del col·lectiu i la taxa de creixement, ja que les nacionalitats que pateixen un menor creixement tenen un major pes en l'estructura d'afiliats estrangers, mentre que apareixen nacionalitats que, al tenir un menor volum inicial, presenten les taxes de creixement més altes, ja que són més sensibles a possibles variacions. Altre cop cal destacar el comportament del col·lectiu romanès doncs, al contrari dels casos comentats, combina el fet de ser el 3r col·lectiu en nombre d'afiliats i amb un pes del 7% en el total, amb ser el país que més creix, amb un espectacular taxa de creixement del 39,7% i és el responsable de l'alt creixement del total dels afiliats de la UE-27.

A la Taula 7, ens centrem en les noves entrades d'afiliats estrangers a Catalunya per nacionalitats.

**Taula 7. Noves entrades d'afiliats estrangers a Catalunya per nacionalitat.
31 desembre 2007**

Continent / país	Noves entrades	% sobre el total
Europa Comunitària	20.350*	59,5
Romania	8.915	26,0
Països no U.E.		
Marroc	276	0,8
Equador	-636	-1,9
Colòmbia	1.756	5,1
Perú	1.307	3,8
Xina	314	0,9
Argentina	400	1,2
Bolívia	1.942	5,7
Pakistan	11	0,0
Rep. Dominicana	782	2,3
Ucraïna	450	1,3
Altres països	7.273	21,3
Total no U.E.	13.875	40,5
Total	34.225**	100,0**

*Resulta de la comparació entre la categoria UE-27 del 2007 i la categoria UE-25 més Romania i Bulgària del 2006.

**No es tracta de la suma de totes les quantitats de la taula.

Font: Elaboració pròpia. Dades del Anuario de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración.

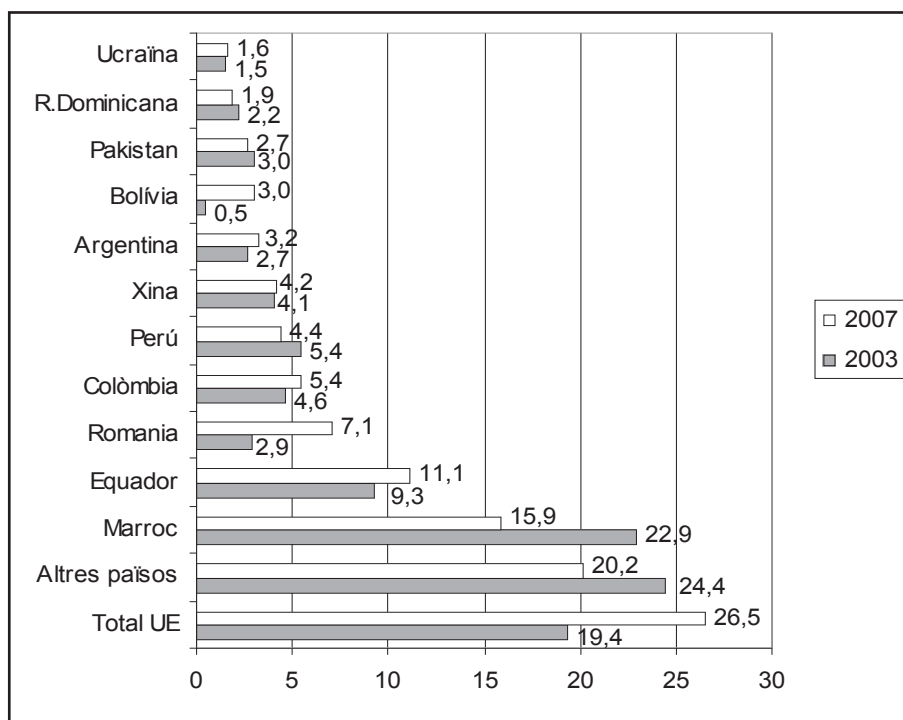
Inserció laboral de la població immigrada a Catalunya

Veiem que el conjunt de països que formen l'Europa Comunitària sobresurt amb gairebé un 60% del total. Per primer cop l'aportació d'aquest grup és superior a la del grup dels no comunitaris (40,5%). Això es deu fonamentalment a l'entrada de Bulgària i, especialment, Romania, a la Unió Europea, situació que fa que es dispari el nombre d'entrades del grup de l'Europa Comunitària. A data 31 de desembre de 2007, Romania aporta 8.915 noves entrades d'afiliats estrangers a la Seguretat Social, és a dir, un 43% de les noves entrades de la Unió Europea, i el 26% del total d'entrades. Per tant, aporta més entrades que el conjunt dels deu països amb més afiliats de la Taula 7. D'aquest conjunt, les nacionalitats que tenen un major nombre d'entrades d'afiliats són els nacionals de Bolívia, Colòmbia i Perú amb el 5,7%, el 5,1% i el 3,8% respectivament. Per la zona baixa de la taula destaca el col·lectiu equatorià, que és l'únic que presenta un saldo negatiu, és a dir, que perd efectius, continuant la tendència iniciada el 2006. La resta de països es mouen entre el 0,0 del Pakistan i el 2,3% de la República Dominicana. Dintre d'aquest ventall de països trobem el Marroc, que ocupa un lloc baix en quan al pes sobre el total amb només el 0,8%. El col·lectiu marroquí continua sent el col·lectiu amb major presència d'afiliats estrangers no comunitaris, però ha experimentat una gran reducció en la seva aportació de nous afiliats.

A continuació, en el Gràfic 31, fem una comparació de la distribució percentual dels afiliats estrangers del 2003 i el 2007. Aquesta perspectiva temporal més àmplia ens permetrà identificar possibles regularitats i tendències a llarg termini que, en l'anàlisi anual, poden passar inadvertides.

Gràfic 31. Distribució percentual dels afiliats estrangers per origen.
Desembre 2003-Desembre 2007

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Anuario de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración*.

De les 10 nacionalitats amb més afiliats al 2007, n'hi ha quatre que perden pes en l'estructura d'afiliats estrangers. Aquestes són la marroquina, la peruana, la pakistanesa i la dominicana. La resta de nacionalitats, veuen augmentat el seu pes relatiu en l'estructura d'afiliats estrangers.

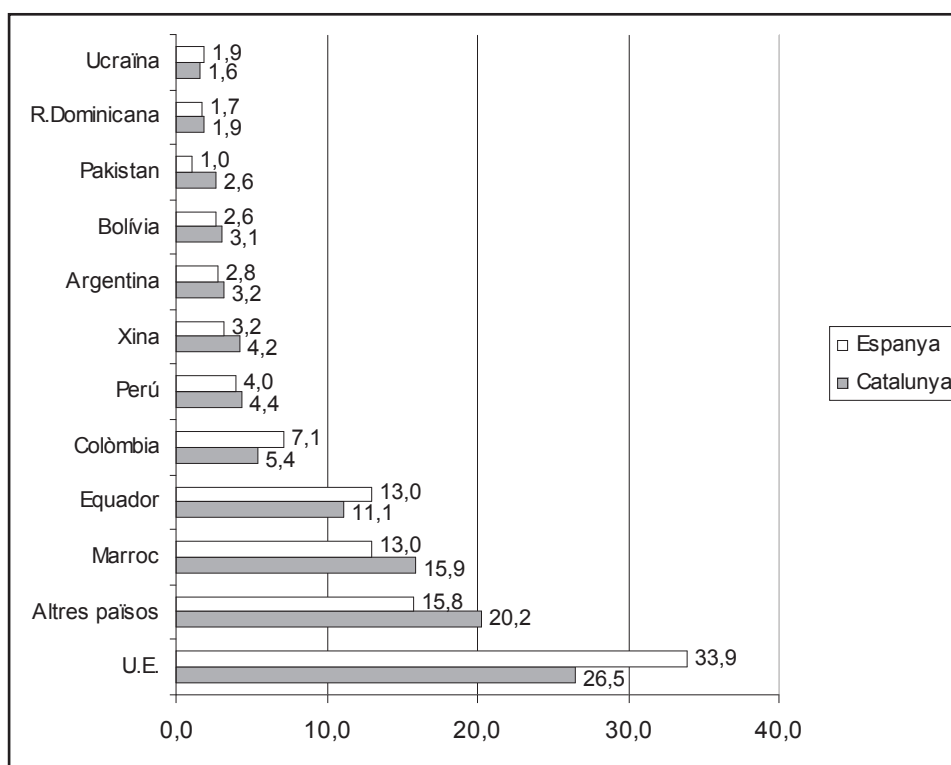
Dels que veuen reduït el seu pes, els marroquins són els que presenten una davallada més important, ja que passen del 22,9% del 2003 a un 15,9% al 2007, és a dir, una pèrdua de 7,0 punts en quatre anys. La diferència amb els equatorians, que són la segona nacionalitat amb més presència, es redueix molt en quatre anys. L'any 2003 la diferència era de 13,6 punts i l'any 2007 passa a ser de només 4,8 punts. Perú, República Dominicana i Pakistan són zones d'origen que veuen reduït el seu pes molt lleugerament.

D'altra banda, els països que més augmenten el seu pes relatiu en l'estructura d'afiliats estrangers són Romania, Bolívia, Equador, Argentina i Colòmbia. D'aquests quatre, Bolívia és qui presenta un augment de pes més espectacular, ja que veu multiplicat per sis la seva presència en l'estructura d'afiliats estrangers, passant del 0,5% del 2003 al 3 % del 2007. La segona na-

cionalitat amb un creixement més elevat és la romanesa que passa de representar el 2,9% en el 2003 al 7,1 el 2007. Segueix el col·lectiu equatorià que augmenta en 1,8 punts en quatre anys, passant del 9,3% al 11,1% tot i la seva pèrdua d'afiliats durant l'any 2007. La quarta nacionalitat amb un augment de pes relatiu és l'argentina, que passa del 2,7% al 3,2%, un augment d'0,5 punt en l'estructura d'afiliats estrangers. La colòmbiana és la cinquena nacionalitat que més augmenta, passant de 4,6% al 5,4%, és a dir, un creixement de 0,8 punts en quatre anys.

D'altra banda, si comparem la distribució percentual dels afiliats estrangers a la Seguretat Social de Catalunya amb la del conjunt d'Espanya que ens presenta el Gràfic 32, observem que a Catalunya, la nacionalitat més important en quan a nombre d'afiliats estrangers és la marroquina amb un 15,9%, en canvi, en el conjunt de l'Estat, el Marroc i l'Equador tenen el mateix pes.

Gràfic 32. Distribució percentual dels afiliats estrangers a Catalunya i Espanya per origen. Desembre 2007

Font: Elaboració pròpia. Dades de la Seguridad Social i del Boletín de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración.

Una altra diferència entre ambdós és que la nacionalitat colombiana té més pes a Espanya que a Catalunya, amb un 7,1% i un 5,4% respectivament. Per tant, l'Equador i Colòmbia tenen una presència més important al conjunt de l'Estat que a Catalunya, però tot i això, la resta de països llatinoamericans (República Dominicana, Bolívia, Argentina i Perú) tenen una major presència d'afiliats estrangers a Catalunya. Cal destacar que a Espanya, la suma dels afiliats estrangers procedents dels països llatinoamericans analitzats és lleugerament superior, doncs representa el 31,2% dels afiliats, mentre que a Catalunya representa el 29%, és a dir, la diferència no és gaire important.

Si ens fixem en els grups d'afiliats estrangers que provenen de la Unió Europea, veiem que a Espanya, amb un 33,9%, tenen més pes que a Catalunya, on representes un 26,5% del total.

El darrer aspecte a considerar és la major presència d'afiliats estrangers d'origen asiàtic a Catalunya en els casos de la Xina i el Pakistan, i que es troben per sobre de la mitjana espanyola. El cas dels pakistanesos és el més destacat, ja que tot i ser un col·lectiu que representa un pes molt petit, a Catalunya representa el 2,6% dels afiliats estrangers, triplicant gairebé el pes que té en el conjunt de l'Estat, on només representa l'1%. Per tant, el que veiem és una concentració del col·lectiu pakistanès a Catalunya. El 59,5% del total de pakistanesos afiliats a la seguretat social a Espanya són a Catalunya.

Per finalitzar aquest capítol, donada la particular situació dels treballadors romanesos, hem volgut parar atenció a la distribució dels afiliats segons els diferents règims de la Seguretat Social.

Com hem vist, Romania fa augmentar molt el nombre d'afiliats estrangers a la Seguretat Social a Catalunya del grup de l'Europa Comunitària, tot i que els romanesos tenen restringida l'afiliació, ja que només poden afiliar-se a la Seguretat Social si ho fan com autònoms tal i com diu la moratòria vigent. A la taula 8, podem observar com Romania augmenta de forma molt espectacular el nombre d'afiliats estrangers en el règim d'autònoms. El seu creixement respecte l'any 2006 se situa en un 1.300%. Mentre el 31 de desembre del 2006, només un 1,6% dels afiliats romanesos ho estaven al règim d'autònoms, el 31 de desembre del 2007 el percentatge és del 16,3%. La qual cosa provoca que el conjunt de l'Europa Comunitària augmenti en 48 punts percentuals. Així, a l'Europa Comunitària, 1 de cada 4 afiliats estrangers en el règim d'autònoms és romanès.

Taula 8. Distribució per règims dels afiliats estrangers a la Seguretat Social al 2007 a Catalunya per origen i variació percentual respecte l'any 2006

Continent/ país	Règim general		Règim Autònom		Agrari		Mar		Carbó		Llar	
	2007	% Variació 2006/07	2007	% Variació 2006/07	2007	% Variació 2006/07	2007	% Variació 2006/07	2007	% Variació 2006/07	2007	% Variació 2006/07
Europa Comunitària	90.421	66,7	20.945	48	3.087	275,6	104	23,8	0	-100	2.013	626,7
Romania	23.283	24,9	5.124	1.300	1.410	10,5	25	38,9	0	0	1.556	-28,7
Països no UE												
Marroc	58.138	0,9	4.505	9,1	5.173	1,3	84	-1,2	1	0	2.080	-27,7
Equador	41.385	6,9	1.012	71,2	282	-6	11	22,2	0	-100	6.265	-37,1
Colòmbia	20.236	12,6	855	32,8	179	-13,1	13	0	0	0	2.514	-21,8
Perú	16.510	10,4	628	16,1	33	-5,7	42	75	0	0	2.121	-14,4
Xina	13.964	-2,1	4.269	24,5	59	-33,7	0	-100	0	0	308	-37,9
Argentina	12.113	4,2	1.370	12,9	24	-11,1	13	116,7	0	0	608	-28,4
Bolívia	9.845	31,2	123	89,2	90	-5,3	2	200	0	0	3.370	-11,9
Pakistan	9.959	-0,9	1.321	26,2	437	-16,3	7	75	0	0	68	-57,8
Rep. Dominicana	6.683	14,8	266	14,7	35	0	1	100	0	0	1.222	-8,6
Resta països no UE	79.075	6,2	6.481	16,0	3.234	-5,4	84	12	1	0	7.074	-17

Font: Elaboració pròpia. Dades dels Informes 2006 i 2007 de Afiliación de extranjeros a la Seguridad Social del Ministerio de Trabajo e Inmigración.

S'ha de destacar també el fet que 1 de cada 5 afiliats estrangers a la Seguretat Social pel règim autònom de països fora de la Unió Europea sigui xinès. Amb un total de 4.269 afiliats autònoms, els xinesos creixen un 24,5% en aquest règim respecte el mateix mes del l'any anterior.

Romania també creix de forma important en el règim general, ja que augmenta gairebé un 25% en termes interanuals. Al seu torn el conjunt de l'Europa Comunitària creix un 66,7%. Així, a l'Europa Comunitària, 1 de cada 4 afiliats estrangers al règim general és romanès. Fora de la Unió Europea, la nacionalitat que més creix en el règim general és la boliviana, amb més de 31 punts percentuals. En el règim agrari, l'Europa Comunitària creix considerablement, en 275,6 punts percentuals, gràcies a la incorporació dels romanesos, ja que 1 de

Inserció laboral de la població immigrada a Catalunya

cada 2 afiliats estrangers a l'Europa Comunitària d'aquest règim és romanès. Romania, en els altres règims, gairebé no augmenta el seu nombre d'afiliats, o, fins i tot, en el cas del règim de les Ilars, disminueix el nombre d'afiliats a la Seguretat Social. Tot i així, la seva entrada en el grup comunitari provoca que els conjunt de treballadors de l'Europa Comunitària presentin un creixement espectacular d'un 626,7% en aquest règim, de forma que 3 de cada 4 afiliats de l'Europa Comunitària al règim de la Ilar, és romanès.

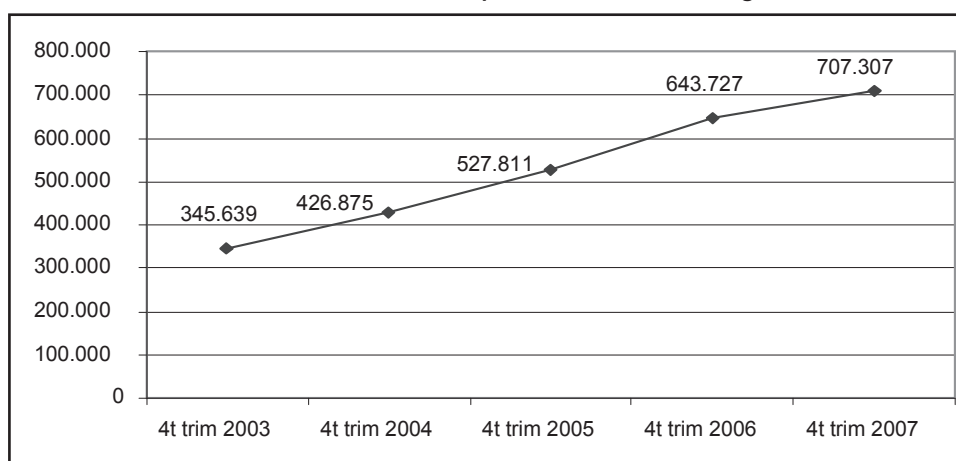

3. SITUACIÓ DELS ESTRANGERS EN EL MERCAT DE TREBALL

3.1. L'ACTIVITAT DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA

En el període 2003-2007, la població activa estrangera creix de manera espectacular en més de 360.000 persones. En el quart trimestre del 2007, hi ha més del doble de població activa estrangera que en el quart trimestre del 2003, en concret un 104% més, tal i com veiem reflectit en el Gràfic 33.

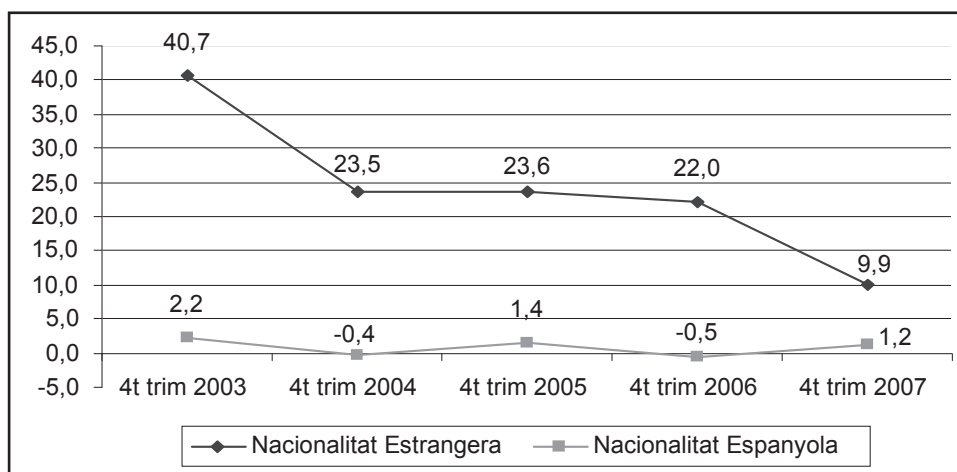
Gràfic 33. Evolució de la població activa estrangera

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Pel que fa al ritme de creixement, en el període comprès entre el 2003 i el 2007, i com veiem al Gràfic 34, la taxa de creixement es redueix en 30,8 punts percentuals.

Gràfic 34. Evolució de la taxa de creixement de la població activa.
Catalunya 4t trimestre 2003-4t trimestre 2007

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

L'any 2004 hi ha una gran davallada, en concret 17,2 punts percentuals. Entre el 2004 i el 2006, la taxa es manté, però en el 2007 es produeix una caiguda important en la taxa de creixement de la població activa estrangera a Catalunya. La taxa de creixement se situa en un 9,9%, és a dir, es produeix una forta disminució de 12,1 punts percentuals respecte al 2006.

S'observa també una diferència notable entre el ritme de creixement dels actius estrangers i els actius de nacionalitat espanyola. En aquest període els actius espanyols presenten dos moments de creixement negatiu, el 2004 i el 2006. El 2007 però, la població activa autòctona torna a tenir un creixement positiu, que juntament amb la desacceleració del creixement dels actius estrangers, produeix un cert acostament de les dades de creixement d'ambdós col·lectius.

La Taula 9, ens mostra que el creixement de la població activa a Catalunya en el període 2003-2007 es deu, de forma majoritària, a l'aportació dels treballadors estrangers que arriben a Catalunya. Fins i tot, en els anys 2004 i 2006 compensen la pèrdua d'actius de nacionalitat espanyola. L'aportació mitjana de població activa estrangera durant aquest període és d'un 85,4% del total de nous actius. En el 2007, malgrat la desacceleració del creixement dels actius estrangers, aquests fan una aportació que gairebé dobra la dels actius autòctons.

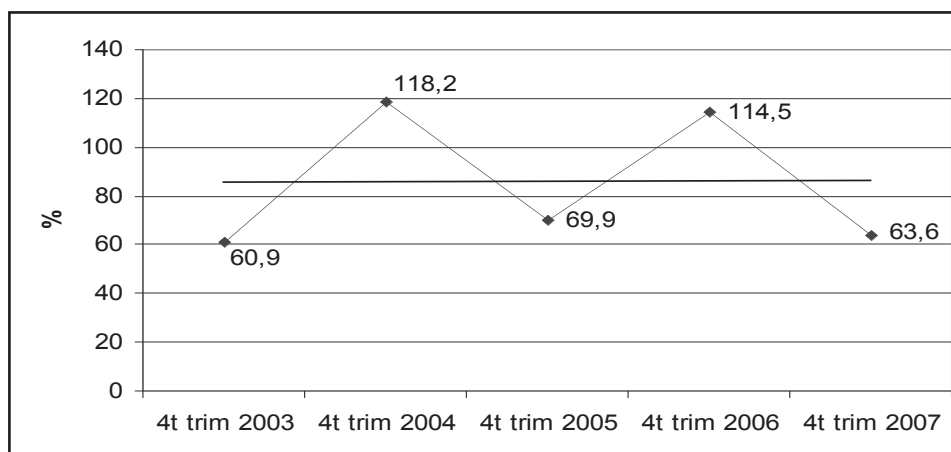
**Taula 9. Aportació per nacionalitat al creixement interanual de la població activa.
Catalunya 4t trimestre 2003-4t trimestre 2007**

	4t trim 2003	%	4t trim 2004	%	4t trim 2005	%	4t trim 2006	%	4t trim 2007	%
Estrangers	100.043	60,9	81.236	118,2	100.936	69,9	115.916	114,5	63.607	63,6
Espanyols	64.286	39,1	-12.493	-18,2	43.475	30,1	-14.700	-14,5	36.363	36,4
Total	164.329	100	68.743	100	144.411	100	101.216	100	99.970	100

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

En el Gràfic 35 observem com, el període 2003-2007 ve marcat per fortes oscil·lacions, tot i que la línia de tendència ens mostra un manteniment a llarg termini de l'aportació dels estrangers al creixement de la població activa .

**Gràfic 35. Evolució del pes dels estrangers en els nous actius.
Catalunya 4t trimestre 2003-4t trimestre 2007**

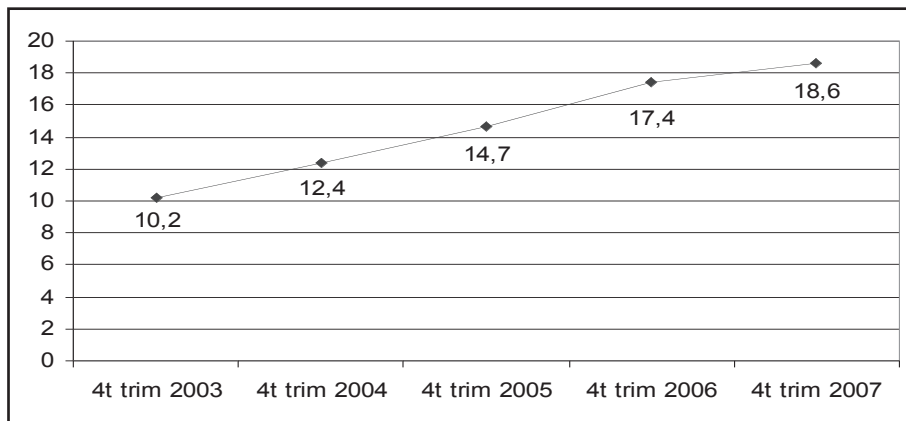

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

La dinàmica del creixement dels actius estrangers es reflecteix en el pes de la població activa estrangera a Catalunya. En el Gràfic 36, veiem com el percentatge d'actius estrangers ha augmentat en més de 8 punts en 5 anys, passant del 10,2% al 18,6%. Tot i així s'observa una lleugera desacceleració en el ritme de creixement del pes de la població activa estrangera en comparació amb l'any anterior.

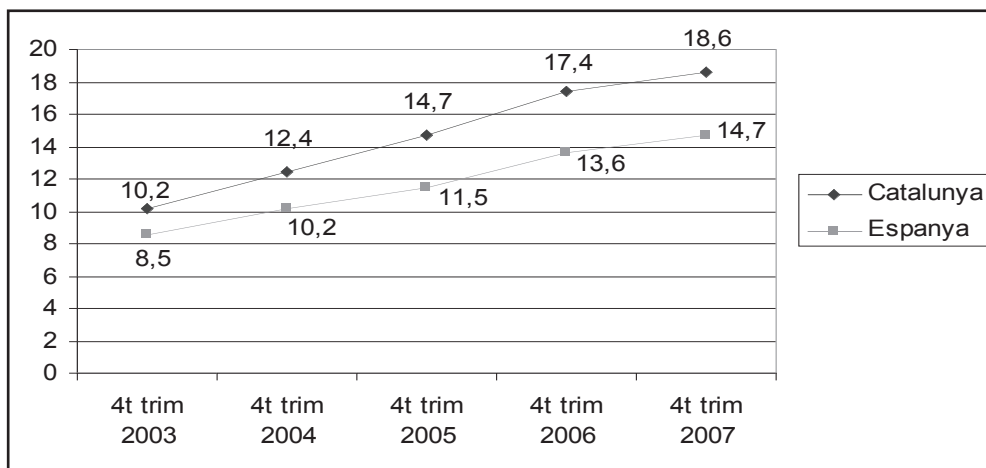
**Gràfic 36. Percentatge de població activa estrangera.
Catalunya 4t trimestre 2003-4t trimestre 2007**

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Comparativament, el pes dels actius estrangers sobre el total de població activa, és superior a Catalunya que a Espanya i la diferència tal com ens mostra el Gràfic 37 tendeix a augmentar. Al llarg d'aquest període, la població activa estrangera ha augmentat el seu pes a Catalunya en més de 8 punts, mentre que al conjunt de l'Estat ho ha fet en poc més de 6 punts.

**Gràfic 37. Comparació del pes de la població activa estrangera a Catalunya i a Espanya.
4t trimestre 2003-4t trimestre 2007**

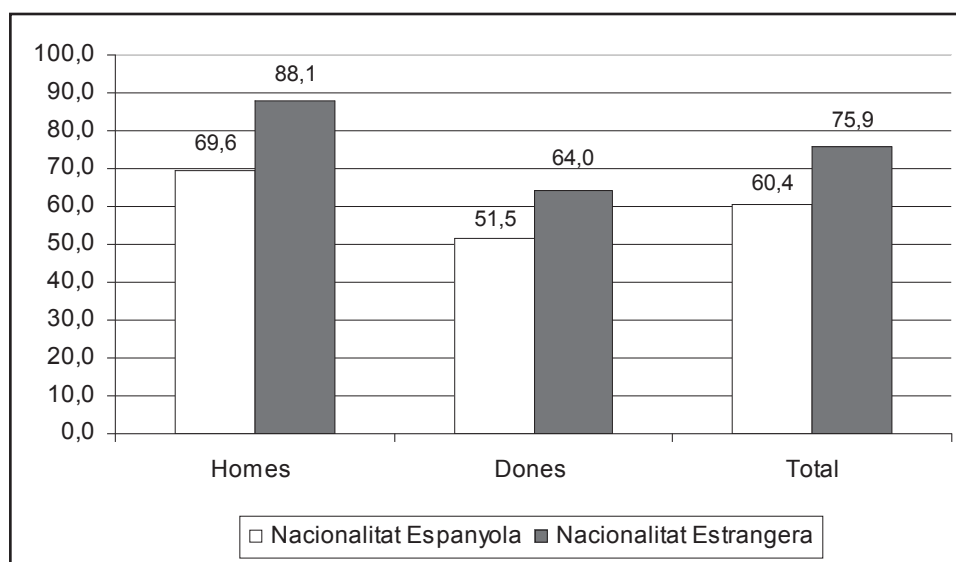
Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Per altra banda, si comparem la taxa d'activitat dels estrangers de 16 i més anys amb la de la població de nacionalitat espanyola de la mateixa franja d'edat, veiem que hi ha diferències significatives. Al Gràfic 38 s'observa que els treballadors estrangers tenen una taxa d'acti-

tat 15,5 punts percentuals superior a la dels treballadors amb nacionalitat espanyola. En el cas dels homes, la diferència és de 18,5 punts percentuals i en el cas de les dones, de 12,5 punts percentuals. La taxa d'activitat de les dones estrangeres és també més alta que la taxa d'activitat de les dones amb nacionalitat espanyola, és a dir, treballen o manifesten que estan buscant feina en un percentatge superior a les dones de nacionalitat espanyola. Tant és així, que la taxa d'activitat de les dones estrangeres es troba només a 5,6 punts percentuals de la dels homes de nacionalitat espanyola.

Gràfic 38. Taxes d'activitat de 16 i més anys per nacionalitat i sexe.
Catalunya 4t trimestre del 2007

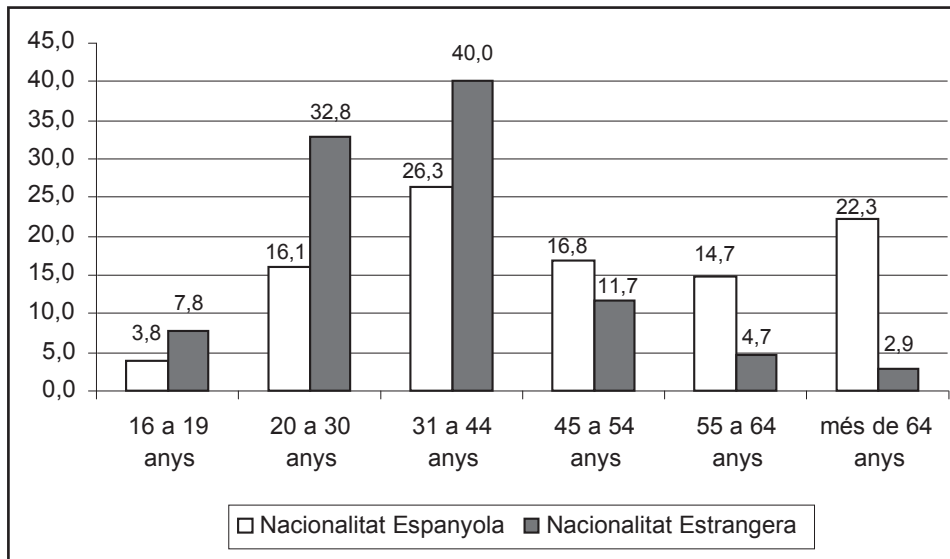

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Per valorar però en la seva justa dimensió aquestes diferències en les taxes d'activitats d'ambdues poblacions, s'ha de tenir en compte un aspecte que les diferencia estructuralment. Ens referim a la diferent estructura d'edats que presenta la població de nacionalitat estrangera respecte els ciutadans espanyols, doncs la població estrangera és comparativament força més reduïda a partir dels 55 anys i comparativament més elevada en les edats més joves.

En el Gràfic 39 es mostra aquesta diferència en l'estructura d'edats. Podem observar que la població estrangera presenta percentatges força més alts en els trams d'edat més joves, especialment en els dos trams més actius que van dels 20 als 44 anys. En canvi, en els tres trams de més edat els estrangers mostren uns percentatges inferiors, que es distancien dels nacionals a mesura que augmenta l'edat, arribant a la màxima diferència en el grup de més de 64 anys, precisament el grup d'edat menys actiu en la població autòctona. Aquesta diferent estructura d'edats afecta clarament al resultat del càlcul de la taxa d'activitat.

Gràfic 39. Distribució de la població de 16 i més anys per nacionalitat.
Catalunya 4t trimestre del 2007

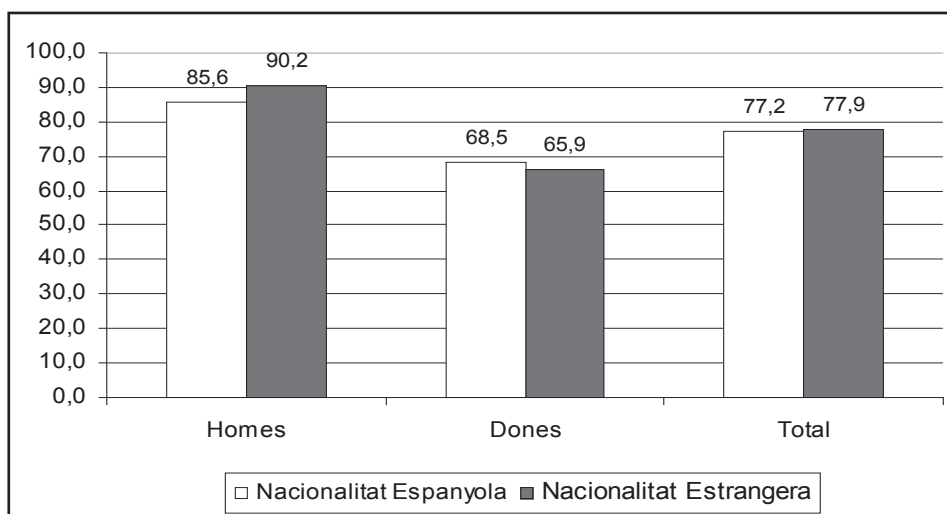

*El tram de més de 64 anys no es pot prendre en consideració perquè els valors que ofereix l'exploració de la EPA tenen un marge d'error excessiu.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Donats els motius abans esmentats, per poder comparar doncs de manera més significativa la taxa d'activitat dels treballadors i treballadores estrangers/res amb la dels de nacionalitat espanyola, resulta més adient comparar les dues poblacions pel tram de 16 a 64 anys, tal com mostra el següent Gràfic.

**Gràfic 40. Taxes d'activitat de 16 a 64 anys per nacionalitat.
Catalunya 4t trimestre del 2007**

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

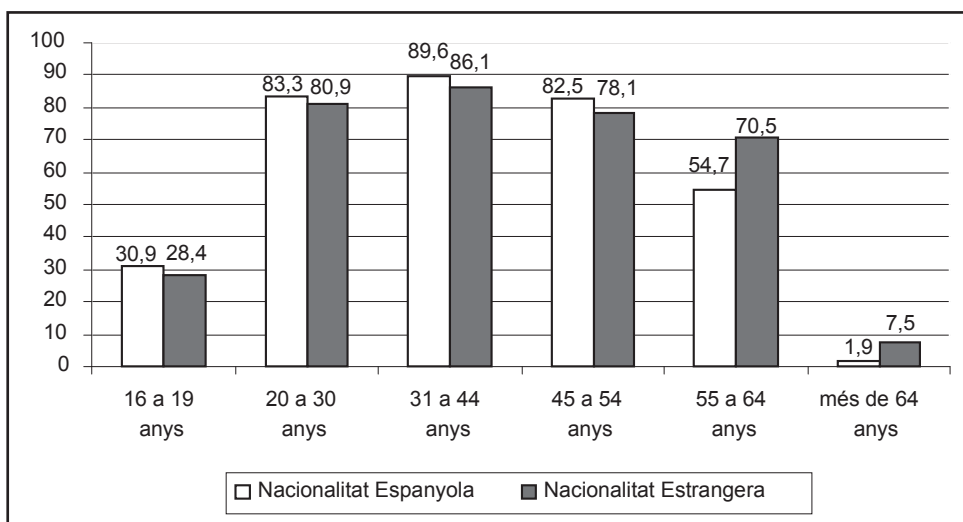
Com es pot veure en el Gràfic 40, en la franja de 16 a 64 anys ambdues poblacions presenten una taxa global d'activitat pràcticament idèntica i en el cas de les dones, al contrari del que succeeix en el tram de 16 i més anys, les de nacionalitat espanyola superen de més de dos punts les dones de nacionalitat estrangera. Per la seva banda, els homes de nacionalitat espanyola presenten una taxa més propera a la dels homes de nacionalitat estrangera de la que presenten en el tram de 16 i més anys. És clar doncs que amb estructura d'edats similars, les dades d'ambdues poblacions són molt properes.

Aprofundint en la variable edat i en la seva relació amb l'activitat, el Gràfic 41 ens mostra que les diferències més significatives es produeixen entre els grups de més edat (55 a 64 anys i més de 64 anys) que són també, com ja hem vist en el Gràfic 39, els trams on es troben més diferències entre autòctons i estrangers pel que fa a la població potencialment activa. Són aquelles diferències justament les que produeixen taxes d'activitat també tant diferents en aquestes franges d'edat.

Els darrers anys, en aquestes franges d'edat, les taxes d'activitat eren bastant iguals, amb diferències al voltant dels 2 punts percentuals, però aquest any es produeixen diferències molt més significatives. La taxa d'activitat de la població estrangera per la franja de 55 a 64 anys, és de 15,8 punts per sobre de la dels ciutadans espanyols. La taxa d'activitat estrangera per als majors de 64 anys és de 5,6 punts superior a la dels ciutadans espanyols. Es tracta de franges d'edats en que una elevada proporció de la població de nacionalitat espanyola no manté una situació d'activitat (jubilacions, prejubilacions,...). Aquestes diferències també haurien d'exis-

tir en les franges d'edat dels més joves, ja que el jovent autòcton prioritza majoritàriament un projecte formatiu i retarda l'entrada al món laboral: De fet l'any 2006, els joves estrangers de 16 a 19 anys, presentaven una taxa (42,7%) gairebé 13 punts per sobre de la dels joves de nacionalitat espanyola (29,9%). En canvi, veiem com al 2007, la taxa d'activitat per aquest tram d'edat en el cas dels espanyols se situa 2,5 punts per sobre de la dels estrangers, que cau 14 punts respecte l'any anterior.

Gràfic 41. Taxes d'activitat per edats, segons nacionalitat.
Catalunya 4t trimestre 2007

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

La Taula 10 mostra la variació de la taxa d'activitat dels treballadors estrangers entre els anys 2006 i 2007, segons el sexe i l'edat.

Taula 10. Variació de la taxa d'activitat de la població estrangera segons sexe i edat entre el 4t trimestre 2006 i 4t trimestre 2007

	4t trim 2006	4t trim 2007	Variació
Homes (de 16 i més)	90,3	88,1	-2,2
Dones (de 16 i mes)	65,5	64,0	-1,5
Edats			
16 a 19 anys	42,7	28,4	-14,3
20 a 30 anys	82,5	80,9	-1,6
31 a 44 anys	87,5	86,1	-1,4
45 a 54 anys	86,0	78,1	-7,9
55 a 64 anys	52,0	70,5	18,5
més de 64	4,8	7,5	2,7
Nacionalitat (de 16 a 64 anys)			
Nacionalitat Espanyola	75,9	77,2	1,3
Nacionalitat estrangera	81,4	77,9	-3,5

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Observem doncs una tendència general a la caiguda de la taxa d'activitat dels treballadors estrangers en front del creixement de la dels treballadors de nacionalitat espanyola. Per sexes, tant en el cas dels homes com en les dones es produeix una davallada al 2007, tot i que és més important en el cas dels homes, amb 2,2 punts. Per franges d'edat, les davallades més importants es produeixen en les franges de 16 a 19 anys i de 45 a 54 anys, amb 14,3 i 7,9 punts respectivament. L'augment més important es produeix a la franja d'edat de 55 a 64 anys, amb 18,5 punts.

Per explicar aquesta caiguda de la taxa d'activitat dels immigrants, que no té cap precedent en els darrers anys, cal analitzar el que sembla (entenent tot el col·lectiu de manera global) un canvi en el projecte migratori.

Els darrers anys, les dades ens deien que la gran majoria dels immigrants havien marxat del seu país com a resultat d'un projecte de vida que passava pel treball remunerat en el lloc de destí, en el nostre cas Catalunya. Això feia que, cada any, la gran majoria dels nous immigrants, segons les dades de l'Enquesta de Població Activa, fossin actius, és a dir, declaraven estar treballant o cercant feina. Aquest any 2007 en canvi, les dades de la EPA mostren un creixement espectacular dels immigrants inactius. Dels nous estrangers de 16 i més anys, el 45% declara

Inserció laboral de la població immigrada a Catalunya

que ni treballa ni està cercant feina. En aquest cas pot haver influït una important entrada de nous residents per reagrupament familiar. Cal tenir en compte, que els reagrupats no tenen un accés directe al treball en termes legals i que, la franja dels molt joves (16 a 19 anys), que és la que presenta una caiguda més important de la taxa d'activitat, és una part important del col·lectiu de reagrupament. És important per tant retenir que està creixent un col·lectiu que ni estudi ni treballa i que, segons les dades de l'EPA, tampoc està cercant feina.

Mentre els inactius de nacionalitat espanyola presenten una reducció de l'1,7%, els inactius de nacionalitat estrangera augmenten en un 30,4% i, tal com vèiem en el Gràfic 34, la població estrangera activa augmenta un 9,9%. Aquesta diferència percentual de més de 20 punts del creixement dels inactius per damunt dels actius, provoca la caiguda de la taxa d'activitat de la població estrangera, especialment la dels grups d'edat de 16 a 19 anys i de 45 a 54 que són els que experimenten un creixement més gran d'inactius (85,4% i 105,1% respectivament). Aquest creixement d'inactius estrangers influeix també en el nombre d'inactius del total de la població de Catalunya i provoca que, malgrat la reducció d'inactius autòctons i el creixement general de població activa, la taxa d'activitat total de la població de 16 i més anys s'estanqui i es mantingui en el mateix 62,4% de l'any anterior.

Tot i així, ens sembla imprescindible remarcar que, malgrat l'evolució negativa de la seva taxa d'activitat, la població estrangera encara té un paper determinant en el creixement de la població activa doncs, tal com hem vist a la taula 9, aquest any 2007 els immigrants han aportat el 63,3% del total dels nous actius, 27,2 punts percentuals més que la població de nacionalitat espanyola.

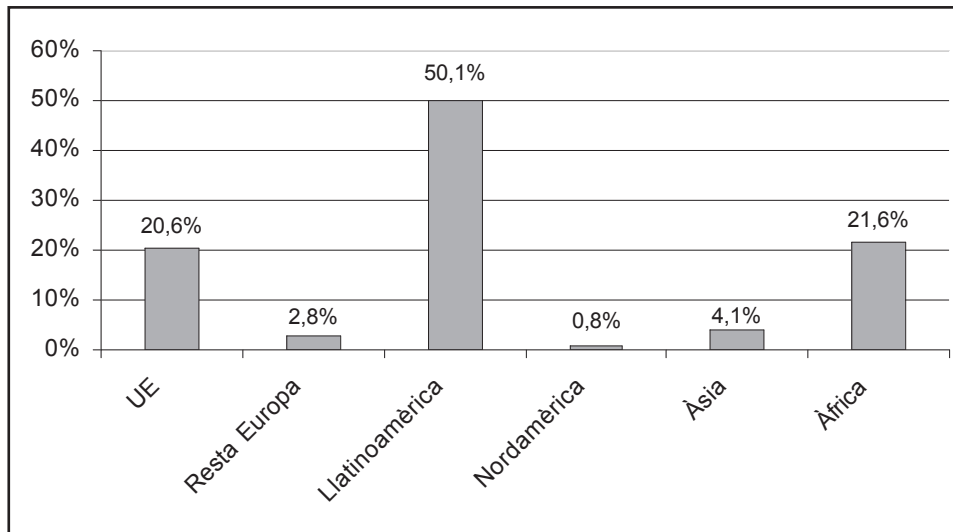
D'altra banda, l'activitat de la població estrangera és una variable que presenta una diversitat de valors segons l'origen geogràfic i la nacionalitat d'aquesta població. Presentem a continuació un seguit de dades que ens permeten fer-nos una idea de com es distribueix aquesta variable segon l'origen de la població estrangera.

El Gràfic 42 ens mostra el pes dels actius estrangers segons grans zones d'origen geogràfic. Es pot observar que el llatinoamericà és el col·lectiu amb més pes en la població activa estrangera a molta distància de la resta. Al seu torn, i a diferència del 2006 quan es trobaven força per sota, els actius de la Unió Europea han assolit, a finals del 2007, pràcticament el mateix pes que els africans. Aquest canvi es deu a la incorporació de búlgars i especialment romanesos al grup de la Europa Comunitària. El fet que el grup Resto d'Europa, grup on s'inclouien l'any 2006 els ciutadans d'aquests estats, hagi vist reduït el seu pes en més de 13 punts situant-se per sota dels asiàtics, confirma aquesta interpretació.

Gràfic 42. Distribució de la població activa estrangera per grans zones geogràfiques. Catalunya 4t trimestre 2007

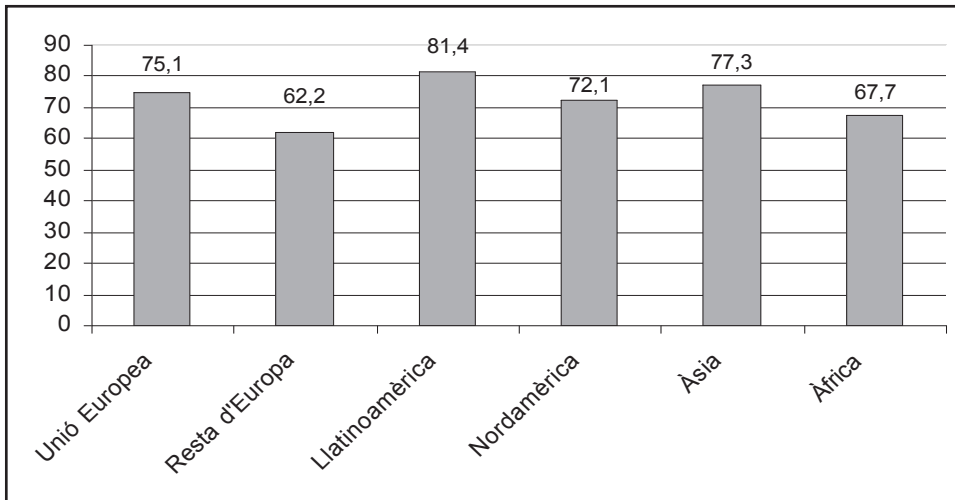
Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Les taxes d'activitat per zones d'origen reflecteixen aquest traspàs de grup per part de romanesos i búlgars. Mentre la taxa de la Unió Europea se situa en un 75,1% i augmenta en més de 10 punts respecte el 2006 (64,7%), la taxa del grup Resta d'Europa, cau 22,9 punts percentuals respecte el 2006 (85,1%), passant de ser la taxa més alta a ser la més baixa. La resta de zones pateixen descensos en consonància amb la caiguda general de la taxa d'activitat dels treballadors estrangers que ja comentàvem a l'inici del capítol.

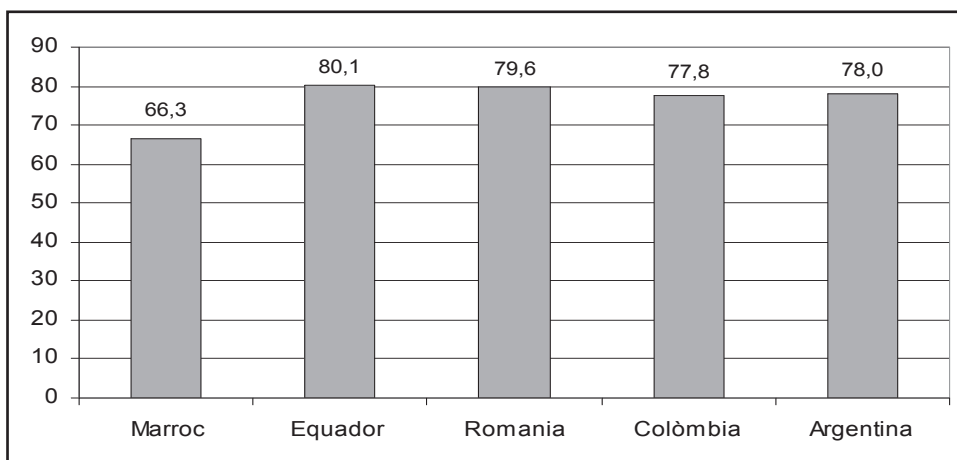
Gràfic 43. Taxa d'activitat de la població estrangera per grans zones geogràfiques. Catalunya 4t trimestre 2007

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Per països, es produeix una caiguda general de la taxa d'activitat. El cas de l'Equador però, pot ser considerat especial per la seva dimensió. La taxa d'activitat dels equatorians és reduïx en 10 punts percentuals respecte l'any anterior (91%). Colòmbia és l'excepció i, tal com es pot observar en el Gràfic 44, augmenta en 2,5 punts la seva taxa i la situa al nivell dels actius argentins.

Gràfic 44. Taxa d'activitat dels cinc països amb més població de 16 i més anys. Catalunya 4t trimestre 2007

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Altra cop hem de fer referència a la variable inactivitat i el seu poc habitual comportament durant l'any 2007, per poder entendre l'evolució de les taxes d'activitat per països.

La taula 11 ens mostra la diferent variació interanual de la població activa i de la població inactiva estrangeres.

**Taula 11. Variació interanual d'actius i inactius.
Catalunya 4t trimestre de 2007**

	% Variació inactius	% Variació d'actius
UE	25,3	10,7
Marroc	27,6	-1,7
Equador	202,6	63,3
Colòmbia	28,5	39,3
Argentina	19,8	5,6
Romania	36,2	-5,1
Resta d'Europa	-35,6	-81,4

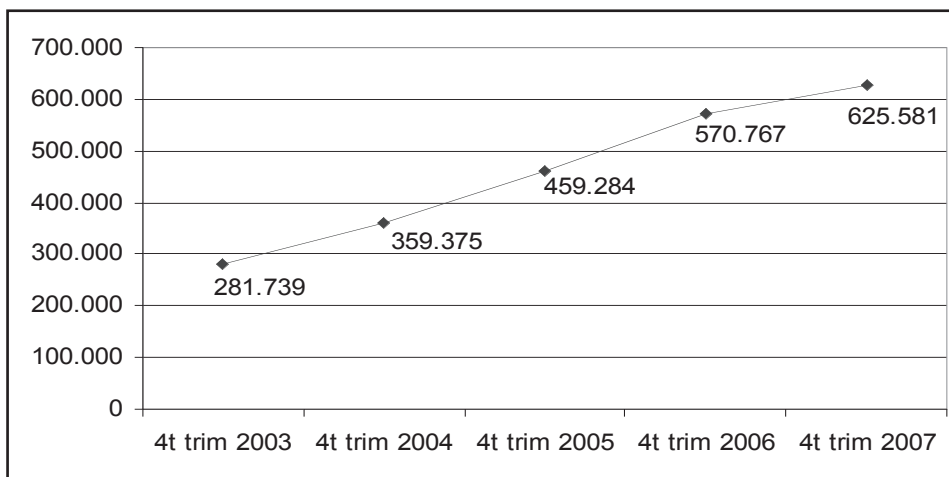
Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

El primer que podem veure és l'espectacular diferència entre el creixement de població inactiva i població activa dels immigrants equatorians. En el primer capítol ja fèiem referència al gran augment de residents i el fenomen del reagrupament com a possible explicació. Pensem que aquest augment general d'inactius, i especialment en el cas dels equatorians, té relació amb aquest augment del reagrupament familiar. Només Colòmbia presenta un creixement superior d'actius respecte els inactius, cosa que explica l'augment de la seva taxa d'activitat. També és molt reveladora la relació de les variacions de les dues variables en el cas del grup Resta d'Europa. La marxa de búlgars i romanesos d'aquest grup ha representat una reducció molt superior d'actius que d'inactius, la qual cosa explica la important caiguda de la taxa d'activitat d'aquest grup.

3.2. L'OCUPACIÓ DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA

La població ocupada estrangera augmenta també entre el 2003 i el 2007, amb un creixement de gairebé 350.000 persones que, en termes relatius, significa que a finals del 2007 hi ha un 122% més de població ocupada estrangera a Catalunya de la que hi havia a finals del 2003, com es pot apreciar al Gràfic 45.

Gràfic 45. Evolució de la població ocupada estrangera a Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades del'Enquesta de Població Activa de l'INE.

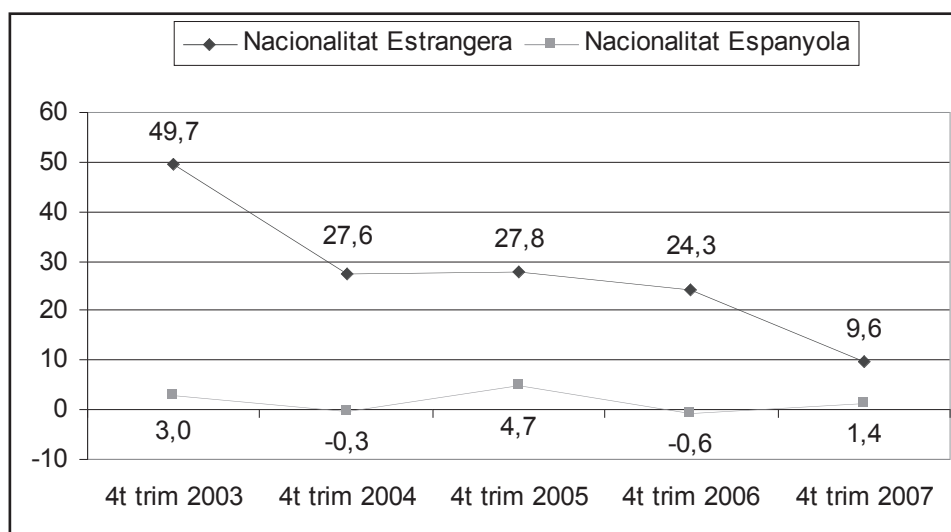
Pel que fa al ritme de creixement, la població ocupada estrangera es mantenia en uns nivells alts de creixement entre el 2004 i el 2006, però en l'últim trimestre del 2007, es produeix una forta davallada, passant del 24,3% del 2006, al 9,6% del 2007, és a dir, una caiguda de gairebé 15 punts percentuals. El punt àlgid es produeix el 2003 amb un 49,7%. Per tant, la taxa de creixement es redueix en 40 punts percentuals en 5 anys.

Mentre la població ocupada estrangera creix un 9,6%, els afiliats estrangers a la Seguretat Social només creixen un 7,6% de mitjana anual. Mentre el 4t trimestre del 2007 hi ha 625.581 ocupats estrangers, a 31 de desembre del 2007 hi ha 440.742 afiliats estrangers a la Seguretat Social². Aquesta diferència entre ocupats i afiliats suggereix un nivell d'ocupació en l'economia informal proper al 30%.

D'altra banda, tal i com veiem en el Gràfic 46, la diferència en el ritme de creixement dels ocupats estrangers respecte al dels ocupats de nacionalitat espanyola és molt significativa. El creixement dels ocupats de nacionalitat espanyola, que presenta més estabilitat al llarg d'aquests anys, és molt baix i fins i tot arriba a ésser negatiu el 2004 i el 2006. Tot i així la diferència entre ambdós col·lectius s'ha reduït considerablement.

² Veure pàgines 34 i 46.

Gràfic 46. Evolució de la taxa de creixement de la població ocupada. Catalunya 4t trimestre 2003-4t trimestre 2007

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Com veiem a la Taula 12, el creixement de la població ocupada a Catalunya durant el període 2003-2007 es deu, de manera majoritària, a la incorporació de treballadors estrangers. Fins i tot, els anys 2004 i 2006, els estrangers compensen la pèrdua d'ocupats de nacionalitat espanyola i possibiliten l'augment del total d'ocupats.

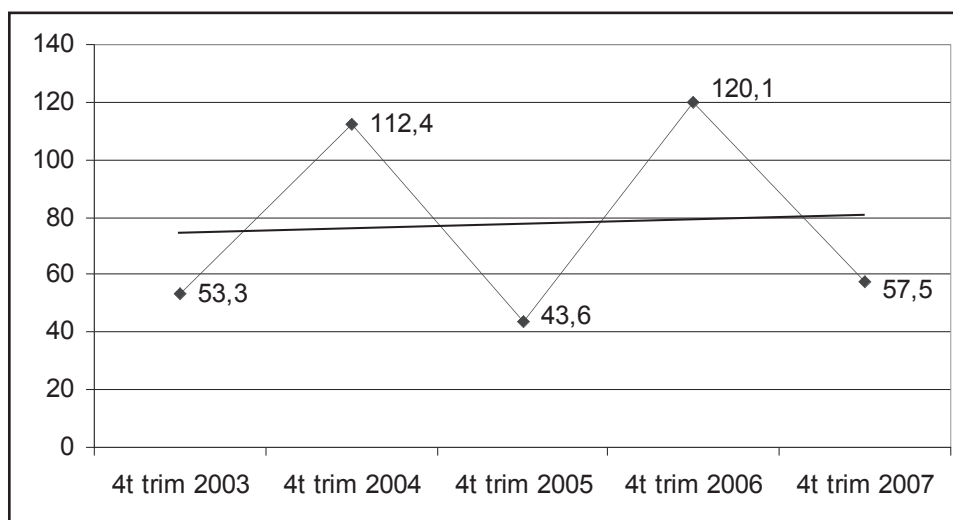
Taula 12. Pes en els nous ocupats per nacionalitat

	4t trim 2003		4t trim 2004		4t trim 2005		4t trim 2006		4t trim 2007	
	Nous ocupats	%	Nous ocupats	%	Nous ocupats	%	Nous ocupats	%	Nous ocupats	%
Estrangers	93.489	53,3	77.636	112,4	99.909	43,6	111.483	120,1	54.814	57,5
Espanyols	81.771	46,7	-8.571	-12,4	129.123	56,4	-18.643	-20,1	40.511	42,5
Total	175.260	100	69.065	100	229.032	100	92.840	100	95.325	100

Font : Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

En el Gràfic 47, veiem com, tot i les oscil·lacions, la tendència en aquest període és a l'alça. L'aportació mitjana de població ocupada estrangera durant aquest període és d'un 77,4% dels nous ocupats.

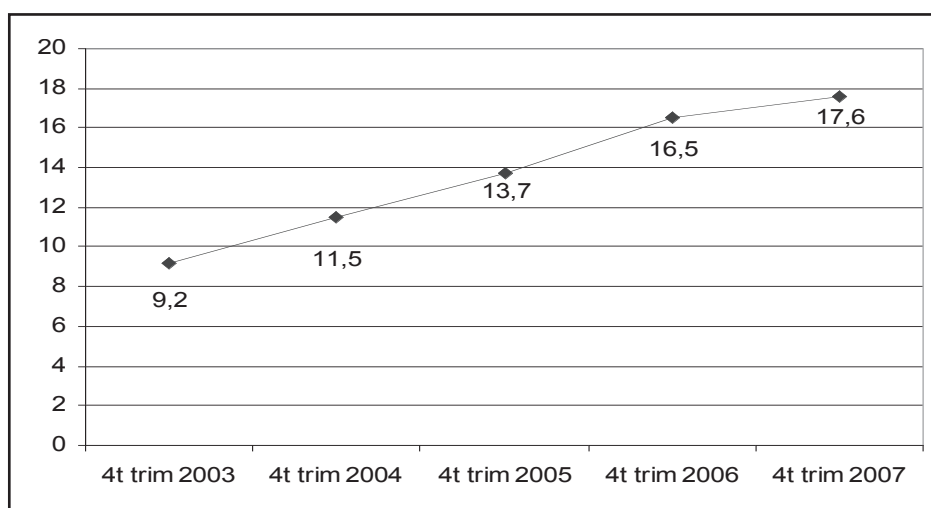
**Gràfic 47. Evolució del pes dels estrangers en els nous ocupats.
Catalunya 4t trimestre 2003-4t trimestre 2007**

Font : Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Com veiem en el Gràfic 48, el pes dels ocupats estrangers augmenta any rere any. El percentatge de població ocupada estrangera ha augmentat en 8,4 punts en els últims 5 anys, passant del 9,2% del 2003 al 17,6% del 2007. Aquest darrer any però el creixement ha estat per sota de la tendència del període 2003-2006.

Gràfic 48. Percentatge de població ocupada estrangera a Catalunya

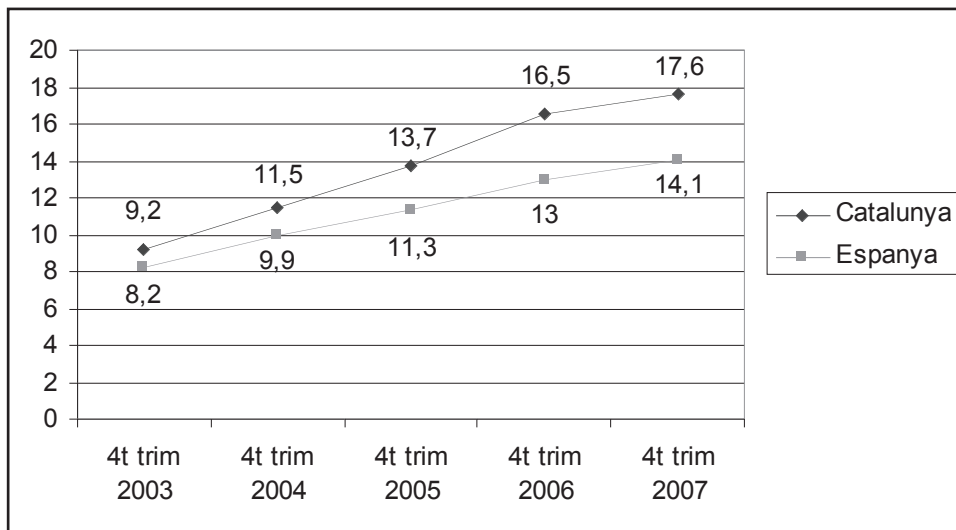

Font : Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Aquesta tendència d'augment del percentatge d'ocupats estrangers, és més elevada a Catalunya que a Espanya. Al llarg d'aquest període, el percentatge de la població ocupada estrangera ha augmentat a Catalunya en més de 8 punts, mentre que al conjunt de l'Estat ho ha fet en menys de 6 punts. Fins al 2006 la diferència entre la mitjana espanyola i la dada catalana tendia a eixamplar-se, però en el 2007 en canvi és manté la diferència de 3,5 punts del 2006.

Gràfic 49. Comparació del pes de la població ocupada estrangera a Catalunya respecte la mitjana espanyola

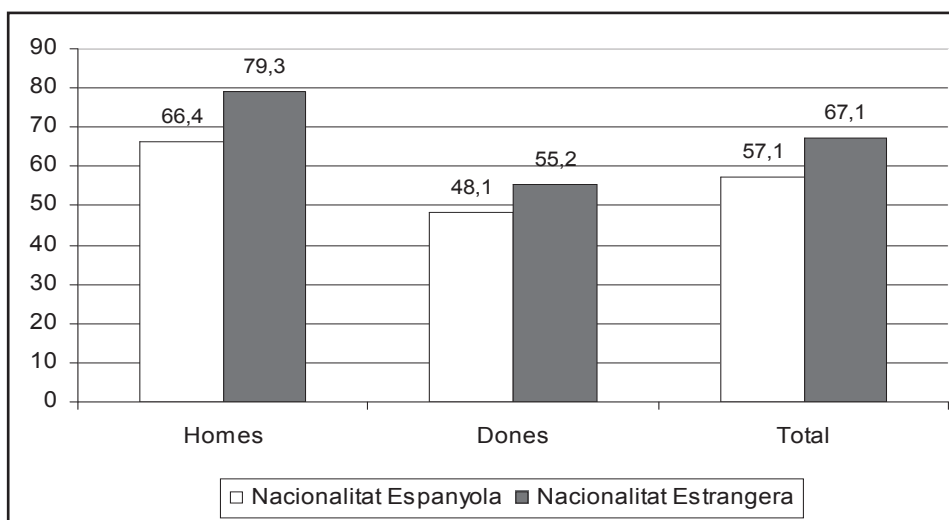

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

El Gràfic 50 mostra quina és la taxa d'ocupació de la població de 16 anys i més, per nacionalitats. Els estrangers tenen una taxa d'ocupació 10 punts percentuals superior a la dels treballadors amb nacionalitat espanyola. Pel que fa els homes, la diferència és de 12,9 punts percentuals, mentre que en el cas de les dones és de 7,1 punts. Les dones estrangeres d'aquest tram d'edats tenen una taxa d'ocupació també més baixa que els homes, però s'ocupen en una proporció significativament superior a la de les dones de nacionalitat espanyola. La taxa total d'ocupació dels estrangers es redueix en 2,8 punts respecte el mateix període de l'any anterior. Aquest reducció afecta més als homes (-3 punts) que a les dones (-0,3 punts).

**Gràfic 50. Taxes d'ocupació de 16 i més anys per nacionalitat.
Catalunya 4t trimestre 2007**

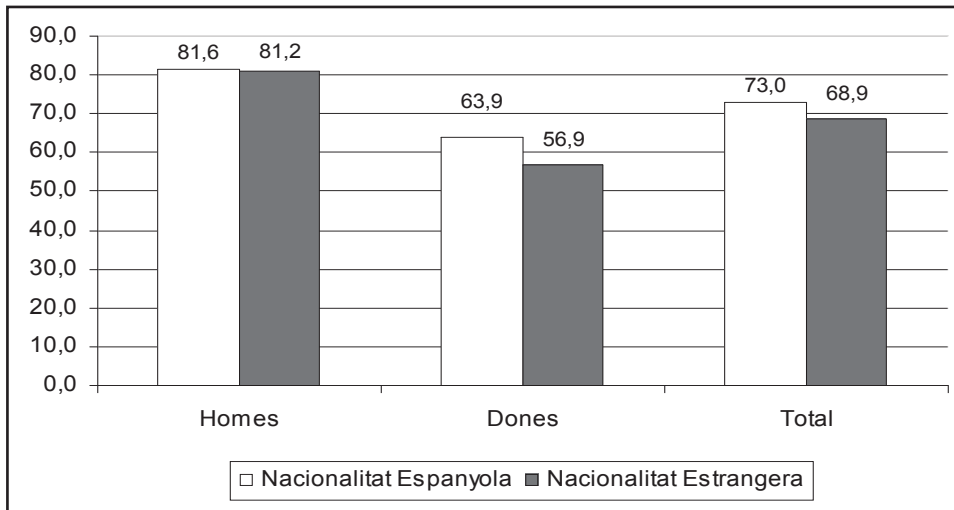

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Per valorar però en la seva justa dimensió aquestes diferències en les taxes d'ocupació d'ambdues poblacions, hem de tenir en compte, com ja hem fet en el cas de l'activitat, la diferent estructura d'edats que presenta la població de nacionalitat estrangera respecte els ciutadans espanyols, doncs la població estrangera és comparativament força més reduïda a partir dels 55 anys i comparativament més elevada en les edats més joves, tal com ens mostrava el Gràfic 39. Aquesta diferent estructura d'edats, especialment en el cas del tram de 16 a 64 anys, afecta clarament al resultat del càlcul de la taxa d'ocupació tal com ho fa amb la taxa d'activitat. Per poder comparar doncs, de manera més significativa, la taxa d'ocupació dels treballadors i treballadores estrangers/res amb els de nacionalitat espanyola, resulta més adient comparar les dues poblacions pel tram de 16 a 64 anys, tal com mostra el següent gràfic.

**Gràfic 51. Taxes d'ocupació de 16 a 64 anys per nacionalitat.
Catalunya 4t trimestre 2007**

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

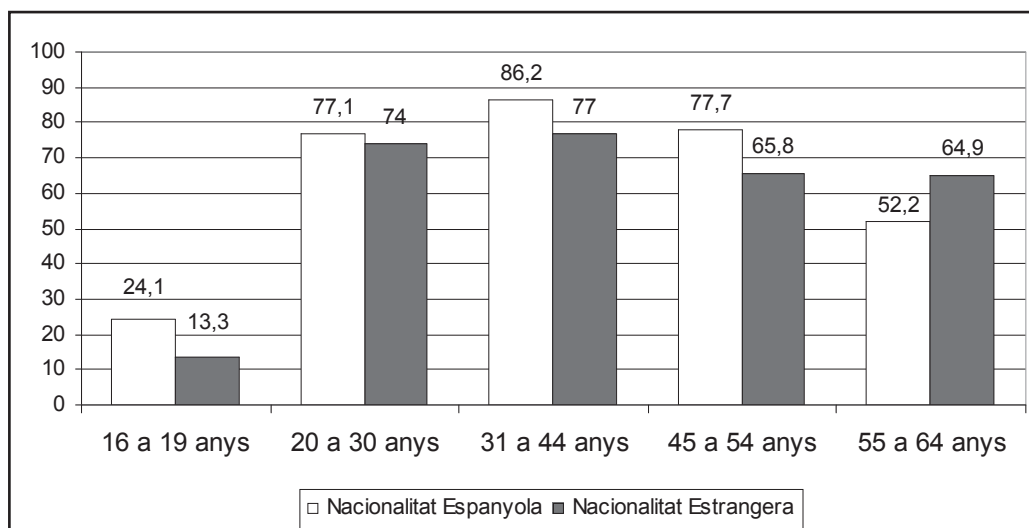
Com es pot veure en el Gràfic 51, en la franja de 16 a 64 anys la diferència en la taxa total és inversa a la que obteníem amb la franja de 16 i més anys. La taxa dels estrangers és, en aquesta franja, inferior a la dels autòctons. En el cas dels homes, desapareix la diferència del tram de 16 i més anys i ambdós col·lectius presenten taxes pràcticament idèntiques. En el cas de les dones, les de nacionalitat espanyola superen de 3 punts les de nacionalitat estrangera, al contrari del que succeeix en el tram de 16 i més anys. És clar doncs, que amb una estructura d'edats més semblant, els ocupats estrangers presenten taxes lleugerament més baixes.

A partir d'aquesta constatació, seguirem el mateix camí que hem seguit en el cas de l'activitat i aprofundirem en les dades d'edat analitzant el Gràfic 52.

Podem veure que la taxa d'ocupació de la població de nacionalitat espanyola és superior a la dels estrangers en les edats joves i mitjanes. És a partir dels 55 anys quan la taxa d'ocupació dels estrangers supera la dels autòctons.

**Gràfic 52. Taxes d'ocupació per edats, segons nacionalitat.
Catalunya 4t trimestre 2007**

*El tram de més de 64 anys no es pot prendre en consideració perquè els valors que ofereix l'exploració de la EPA tenen un marge d'error excessiu.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

La Taula 13 fa una comparativa per franges d'edat i sexe de les taxes d'ocupació de la població estrangera del 2006 i 2007.

Taula 13. Comparativa de la taxa d'ocupació de la població estrangera segons sexe i edat entre el 4t trimestre 2006 i 4t trimestre 2007

	4t trim 2006	4t trim 2007	Variació
Homes (de 16 i més)	82,3	79,3	-3,0
Dones (de 16 i més)	55,5	55,2	-0,3
Edats			
16 a 19 anys	25,0	13,3	-11,7
20 a 30 anys	73,9	74,0	0,1
31 a 44 anys	78,2	77,0	-1,2
45 a 54 anys	79,4	65,8	-13,6
55 a 64 anys	44,3	64,9	20,6
més de 64	3,5	7,5	4,0
Nacionalitat (de 16 a 64 anys)			
Nacionalitat Espanyola	71,6	73,0	1,4
Nacionalitat estrangera	72,2	68,9	-3,3

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

S'observa una tendència general a la caiguda de la taxa d'ocupació dels treballadors estrangers, que contrasta amb el creixement de la dels treballadors de nacionalitat espanyola. Per sexes, hi ha una davallada dels homes de 3 punts, mentre que les dones es mantenen.

Aquesta reducció general de la taxa d'ocupació dels estrangers, no ve pas motivada per la reducció d'ocupats, doncs aquests augmenten, tal com ja hem vist al Gràfic 45, sinó per l'augment de la població de 16 i més anys, especialment dels 16 als 64 anys. Aquest augment de població potencialment activa és proporcionalment força superior a l'augment de la població ocupada i es relaciona directament amb l'augment espectacular d'inactius que ja hem comentat.

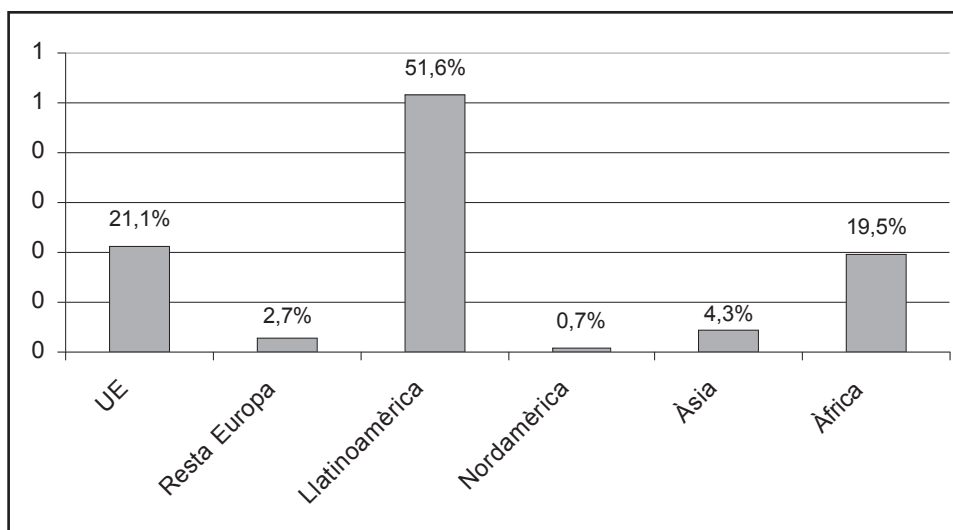
Tot i així, ens sembla imprescindible remarcar que, malgrat l'evolució negativa de la seva taxa d'ocupació, la població estrangera encara té un paper determinant en el creixement de la població ocupada doncs, tal com hem vist a la taula 12, aquest any 2007 els immigrants han aportat el 57,5% del total dels nous ocupats, 15 punts percentuals més que la població de nacionalitat espanyola.

D'altra banda, l'ocupació de la població estrangera presenta una diversitat de valors segons l'origen geogràfic i la nacionalitat d'aquesta població. Tal com fèiem amb l'activitat, presentem a continuació un seguit de dades que permeten fer-nos una idea de com es distribueix aquesta variable segons l'origen de la població estrangera.

El Gràfic 53 ens mostra el pes dels ocupats estrangers segons grans zones d'origen geogràfic. Les dades reflecteixen una circumstància que ja hem vingut comentant anteriorment. L'entrada de Romania i Bulgària a la Unió Europea provoca un canvi important respecte l'any anterior en les dades del col·lectiu de ciutadans comunitaris i en les del grup Resta d'Europa. Els ciutadans de la Unió Europea passen de representar l'11,2% el 4t trimestre del 2006 a representar el 21,1% el mateix trimestre del 2007, un augment doncs de 9,9 punts percentuals. En el cas del grup Resta d'Europa, es produeix una reducció del seu pes en 14,2 punts percentuals.

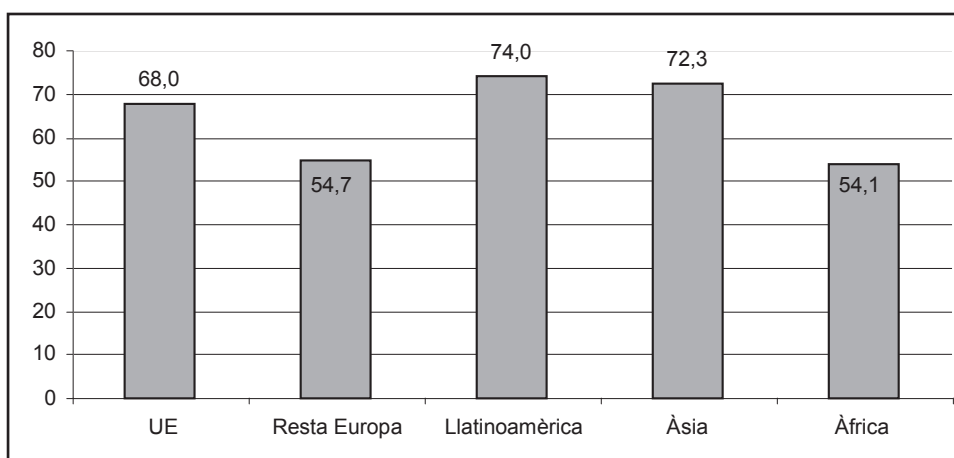
**Gràfic 53. Distribució de la població ocupada estrangera per grans zones d'origen.
Catalunya 4t trimestre 2007**

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

El Gràfic 54 ens mostra la taxa d'ocupació segons les mateixes zones geogràfiques. Altra cop es reflecteix el canvi propiciat pels ciutadans romanesos i búlgars, però també s'observa la influència d'un altre fenomen que ja hem comentat en anteriors pàgines. Ens referim a l'important creixement experimentat per la població inactiva estrangera. Recordem que, tal com veiem a les pàgines 63 i 64, prop de la meitat (45%) dels nous estrangers de 16 i més anys es declaren inactius i que, mentre la població estrangera potencialment activa (16 i més anys) experimenta un creixement interanual del 14,2%, els estrangers inactius creixen un 30,4% en el mateix període.

**Gràfic 54. Taxa d'ocupació per grans zones d'origen.
Catalunya 4t trimestre 2007**

*No reflectim la taxa de Nordamèrica i Oceania perquè estan afectades per un marge d'error no acceptable.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Com podem veure, la taxa dels ciutadans comunitaris (UE), supera la del grup Resta d'Europa que perd més de 26 punts percentuals respecte l'any anterior. Mentre que els llatinoamericans i els asiàtics presenten taxes altes i molt similars a l'any anterior, els africans veuen reduïda la seva taxa. Aquestes dades estan força influenciades per l'evolució dels inactius.

La taula 2 ens presenta la variació interanual dels 5 col·lectius amb més ocupats. Observem com, excepte els colombians, la resta veu disminuir la seva taxa d'ocupació.

Taula 14. Comparativa de la taxa d'ocupació de la població estrangera entre el 4t trimestre 2006 i el 4t trimestre 2007

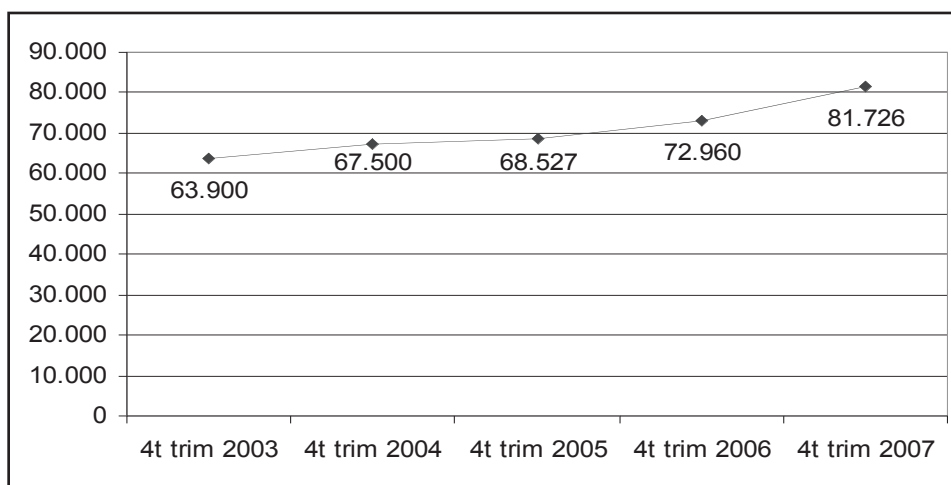
	Taxa d'ocupació		Variació (punts percentuals)
	4t trimestre 2006	4t trimestre 2007	
Marroc	61,4	53,0	-8,4
Equador	79,7	73,7	-6,0
Romania	80,6	70,3	-10,3
Colòmbia	60,4	65,6	5,2
Argentina	71,3	69,1	-2,2

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

3.3. L'ATUR DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA

La població aturada estrangera creix de manera sostinguda i moderada entre els anys 2003 i 2006 i, només al 2007, tal com mostra el Gràfic 55, el creixement es produeix de manera més important. Entre el 2003 i 2007, es passa dels 63.900 als 81.726, és a dir, un augment de 17.826 aturats, el que suposa un creixement del 27,9%.

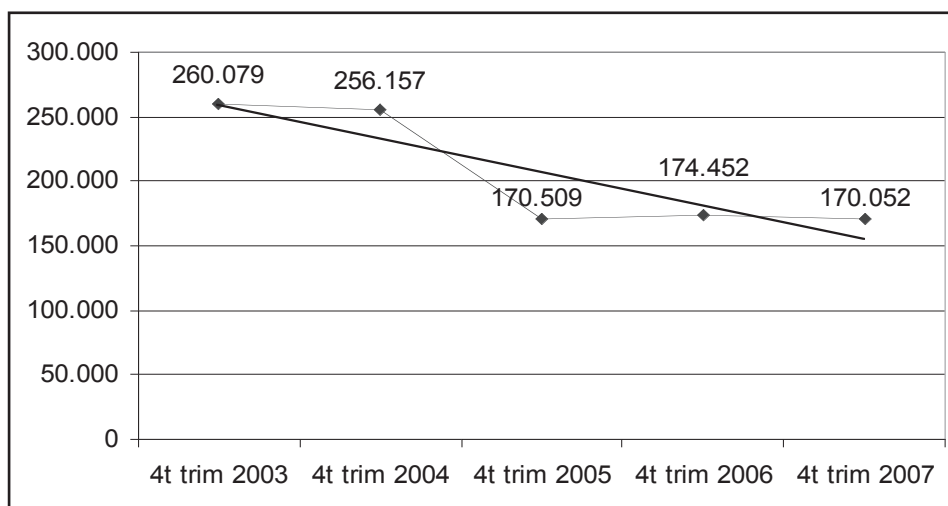
Gràfic 55. Població aturada estrangera. Catalunya 2003-2007

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

En el Gràfic 56 veiem com la línia de tendència ens mostra que la població aturada de nacionalitat espanyola presenta una caiguda clara durant el període 2003-2005, el contrari del que succeeix amb els aturats estrangers. A partir del 2005 s'estabilitza al voltant dels 170.000 i escaig aturats.

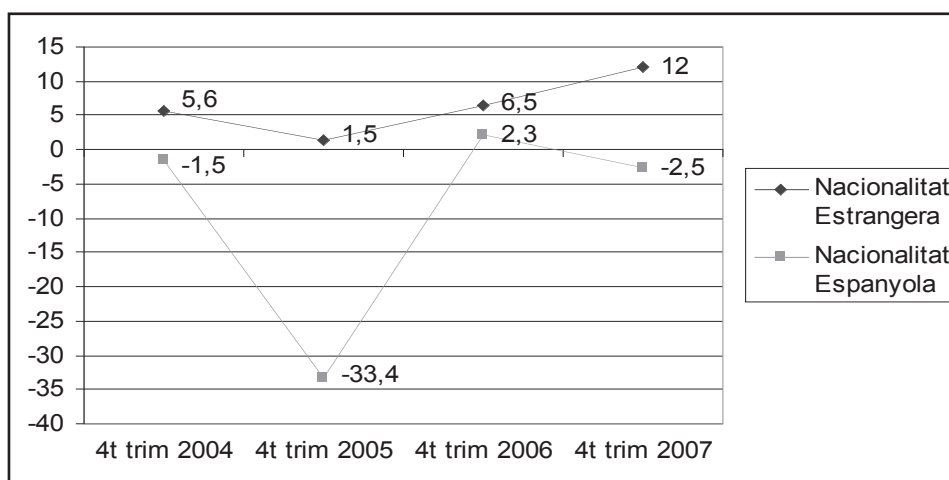
**Gràfic 56. Població aturada de nacionalitat espanyola.
Catalunya 4t trimestre 2003- 4t trimestre 2007**

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Al Gràfic 57, es pot comparar la taxa de creixement de la població aturada estrangera i autòctona de Catalunya durant el període 2004-2007. Com es pot veure en el gràfic, hi ha una clara diferència en la variació de les taxes d'ambdós col·lectius.

**Gràfic 57. Taxa de creixement de la població aturada.
Catalunya 2004- 2007**

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

La població aturada estrangera experimenta dos fases diferenciades en aquest període. Entre el 4t trimestre del 2004 i el 4t. trimestre del 2005 hi ha una desacceleració del ritme de crei-

xement d'uns 4,1 punts percentuals, passant del 5,6% a l'1,5%. En canvi, entre el 4t. trimestre de 2005 i el 4t. trimestre de 2007, es produeix un augment considerable del ritme de creixement de la taxa d'atur. Es passa de l'1,5% del 2005, al 12% del 2007, és a dir, un augment de 10,5 punts percentuals en aquests 2 anys. En el cas de la població aturada amb nacionalitat espanyola, hi ha un decreixement espectacular al 4t. trimestre del 2005 fins arribar al -33,4%. Aquesta situació es reverteix al 2006, quan la població aturada creix un 2,3%. Però, de nou, al 2007 torna a decreixer fins situar-se en un -2,5%, una reducció de 4,8 punts percentuals.

A la Taula 15, observem l'aportació comparativa dels nous aturats segons la nacionalitat, durant el període que va del 4t. trimestre del 2003 al 4t. trimestre del 2007. En el cas de la població estrangera, la mitjana d'aportació dels nous aturats entre el 4t. trimestre del 2003 i el 4t. trimestre del 2007, és de 4.456,5 nous aturats. En el cas de la població amb nacionalitat espanyola, l'aportació mitjana és de -72.201 aturats entre el 2004 i 2007. En el 4t. trimestre del 2005 hi ha un descens molt espectacular i, partir d'aquí, trobem un augment significatiu al 2006 i també un descens significatiu al 2007.

Taula 15. Aportació comparativa de nous aturats

	2003	4t trim 2004		4t trim 2005		4t trim 2006		4t trim 2007	
	aturats	aturats	variació	aturats	variació	aturats	variació	aturats	variació
Nacionalitat Estrangera	63.900	67.500	3.600	68.527	1.027	72.960	4.433	81.726	8.766
Nacionalitat Espanyola	260.079	256.157	-3.922	170.509	-85.648	174.452	3.943	170.052	-4.400
Total	323.979	323.657	-322	239.036	-84.621	247.412	8.376	251.778	4.366

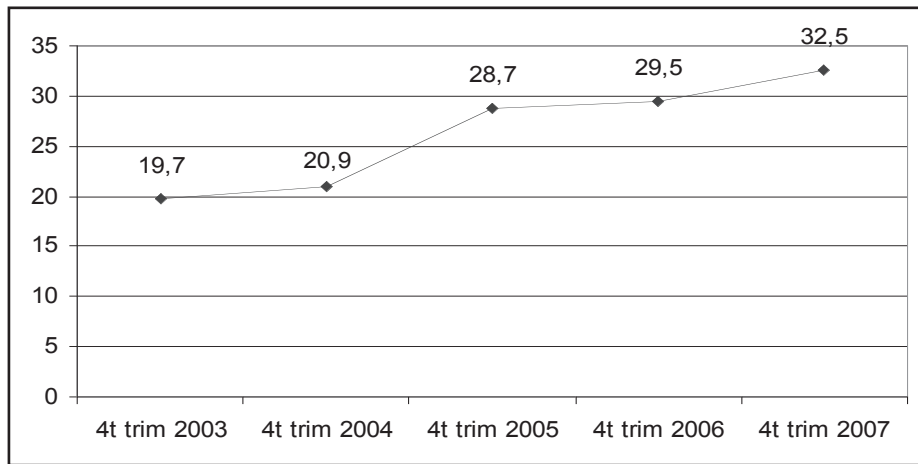
Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Entre el 2003 i el 2005 només aporten aturats els treballadors de nacionalitat estrangera, ja que els aturats amb nacionalitat espanyola presenten valors negatius. El 2006 aquesta tendència canvia, tot i que al 2007 es torna a la tendència anterior.

En els últims quatre anys, ha augmentat el pes de la població aturada estrangera a Catalunya de forma significativa. Com veiem al Gràfic 58, la tendència ha sigut d'increment sostingut, amb un període d'acceleració entre el 2004 i el 2005. En el total del període el creixement és de 12,8 punts percentuals.

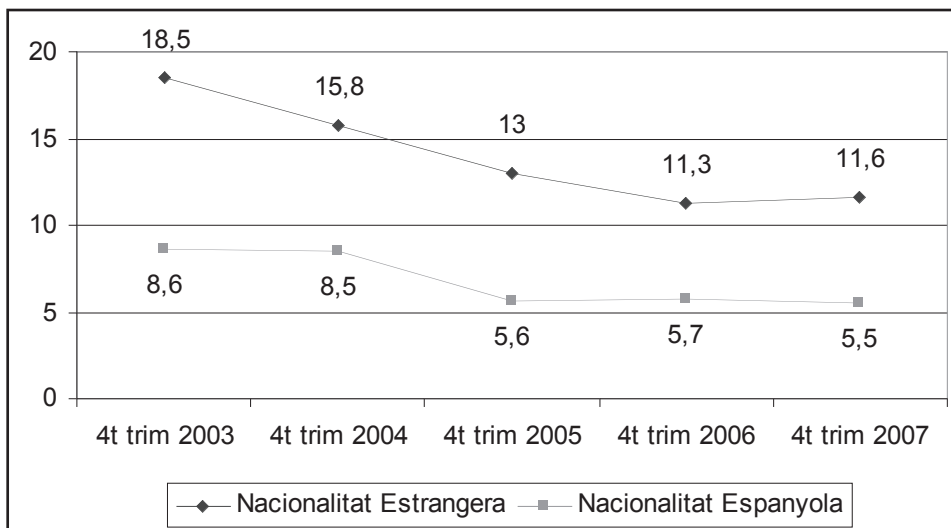
**Gràfic 58. Percentatge de població aturada estrangera sobre el total d'aturats.Catalunya
4t trimestre 2003-4t trimestre 2007**

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Pel que fa a l'evolució de la taxa d'atur a Catalunya durant el període 2003-2007, com veiem en el Gràfic 59, la tendència es manté en una línia descendent en el cas dels aturats de nacionalitat espanyola. En el cas dels aturats estrangers, també ha estat així fins el 2006, però en el 2007 es produeix un lleuger repunt de la taxa.

Gràfic 59. Evolució de la taxa d'atur. Catalunya 2003-2007

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

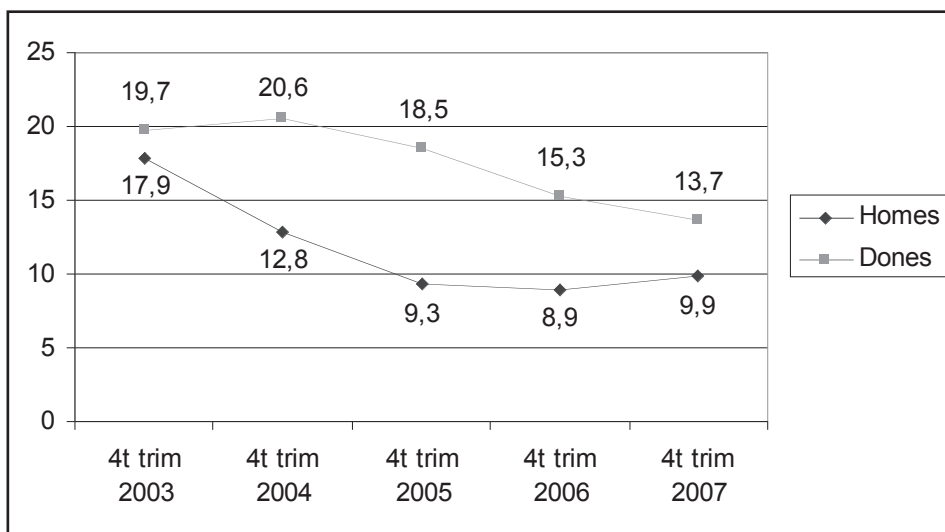

En el cas dels estrangers, la taxa d'atur disminueix en 6,9 punts percentuals, entre el 2003 i el 2007. En el cas dels aturats amb nacionalitat espanyola, el descens es produeix de forma menys significativa, passant del 8,6% del 2003 al 5,5% al 2007, és a dir, 3,1 punts percentuals. Cal tenir en compte, a efectes comparatius que la població autòctona parteix d'un nivell inicial més baix (9,9 punts menys en el 2003) i que ja en el 2005 se situa en una taxa propera a la plena ocupació tècnica (5%), de manera que les seves possibilitats de continuar reduint-se són molt baixes.

Pel que fa als sexes, l'evolució de la taxa d'atur dels homes estrangers ve marcada per una tendència al descens durant el període 2003-2006 (Gràfic 60), passant d'un 17,9% l'any 2003, al 8,9% l'any 2006. És a dir, un descens de 9 punts. L'any 2007 es produeix però un creixement d'1 punt percentual.

En el cas de les dones estrangeres, l'evolució és semblant, però amb la diferència que la reducció de la taxa comença després que en el cas dels homes (2004) i no s'atura el 2006, sinó que continua el 2007, amb una reducció interanual d'1,6 punts percentuals. La reducció al llarg del període 2003-2007 és de 6 punts percentuals.

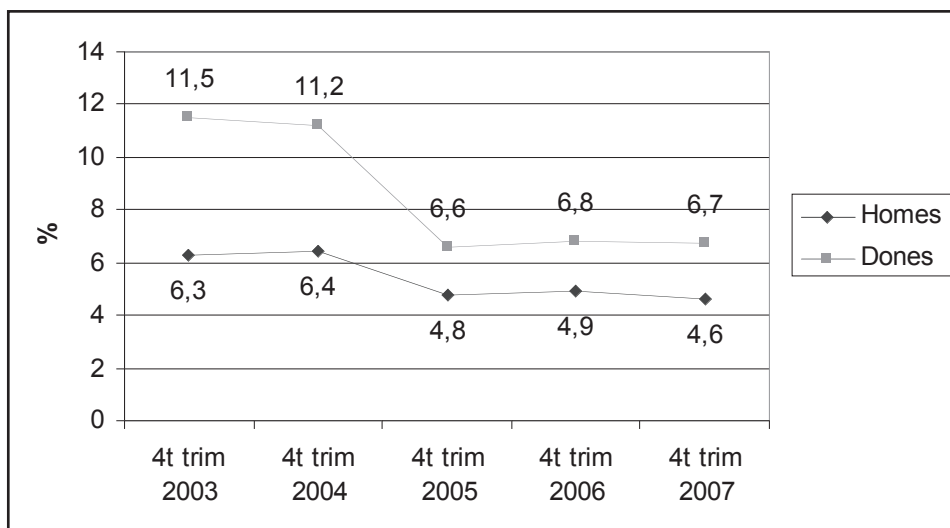
Gràfic 60. Evolució de la taxa d'atur dels treballadors estrangers per sexes.
Catalunya 4t trimestre 2003-4t trimestre 2007

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

En el Gràfic 61, veiem que la taxa d'atur en el cas dels treballadors autòctons mostra una tendència diferent a la dels treballadors estrangers.

Gràfic 61. Evolució de la taxa d'atur dels treballadors de nacionalitat espanyola per sexes. Catalunya 4t trimestre 2003-4t trimestre 2007

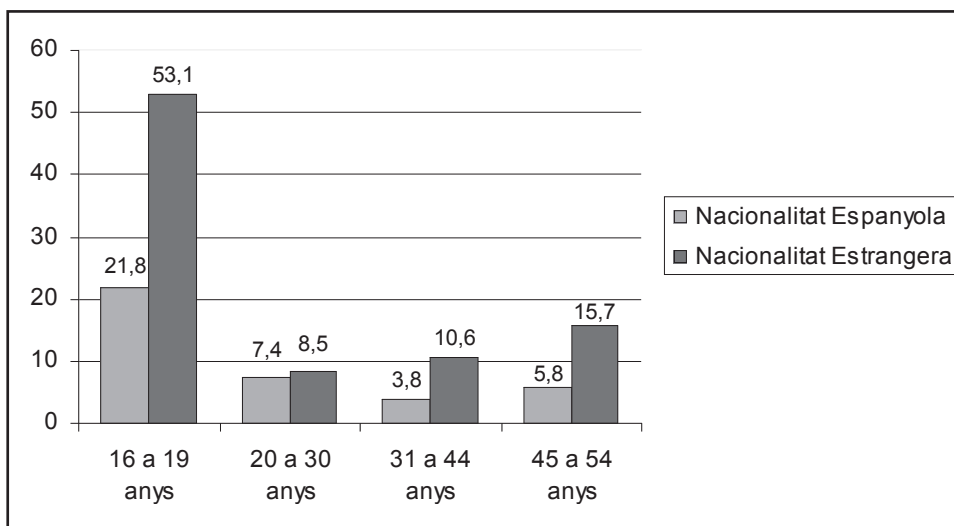

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

En el cas de les dones de nacionalitat espanyola, l'any 2005 es produeix un fort descens de més de 4 punts a partir del qual la taxa s'estabilitza. En el cas dels homes, es dona una evolució semblant però sempre amb taxes més baixes. Des del 2005 els homes de nacionalitat espanyola presenten taxes que se situen en la plena ocupació tècnica.

En el Gràfic 62 observem quina és la taxa d'atur per edats.

Gràfic 62. Taxa d'atur per edats. Catalunya 4t trimestre 2007

*Els tram de 56 a 64 i de més 64 anys no es poden prendre en consideració perquè els valors que ofereix l'explotació de la EPA per a aquests grups tenen un marge d'error excessiu.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Cal destacar l'alta taxa d'atur que es dona en la franja d'edat que compren des dels 16 fins als 19 anys. És la taxa d'atur més alta entre totes les franges d'edat, essent molt elevada per als treballadors amb nacionalitat estrangera, amb un 53,1%, mentre que la taxa per als treballadors amb nacionalitat espanyola és d'un 21,8%, és a dir, la taxa dels estrangers és més del doble que la dels espanyols. Per entendre aquesta dada, hem de tenir en compte que, a les dificultats per trobar feina dels molt joves de nacionalitat espanyola relacionades amb la manca d'experiència i baixa formació, en el cas dels estrangers d'aquest grup d'edat, s'hi han d'afegir altres factors com poden ser el desconeixement de les llengües oficials, del medi social, dels canals de recerca de feina, així com del funcionament del mercat de treball i les seves institucions.

En la franja de 20 a 30 anys, la diferència en la taxa d'atur és poc significativa. A les franges de 31 a 44 anys i de 45 a 54 anys, en canvi, les diferències són molt significatives, situant-se 6,8 punts i 10,7 punts respectivament per sobre les taxes d'atur dels estrangers. D'altra banda, a partir dels 55 anys en amunt les dades EPA presenten un marge d'error excessiu, motiu pel qual no les recollim en el gràfic.

La Taula 16 ofereix una comparativa de la taxa d'atur de la població estrangera per sexe i edat entre els anys 2006 i 2007.

Taula 16. Comparativa de la taxa d'atur de la població estrangera segons sexe i edat entre el 4t trimestre 2006 i 4t trimestre 2007

	4t trim 2006	4t trim 2007	Variació
Homes	8,9	9,9	1,0
Dones	15,3	13,7	-1,6
Edats			
16 a 19 anys	41,5	53,1	11,5
20 a 30 anys	10,4	8,5	-1,9
31 a 44 anys	10,6	10,6	0,0
45 a 54 anys *	7,7	15,7	8,0

*No s'inclouen les dades de les franges d'edat de 55 a 64 anys i més de 64 perquè les xifres de la EPA per a aquestes franges són excessivament baixes i presenten marges d'error no acceptables.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

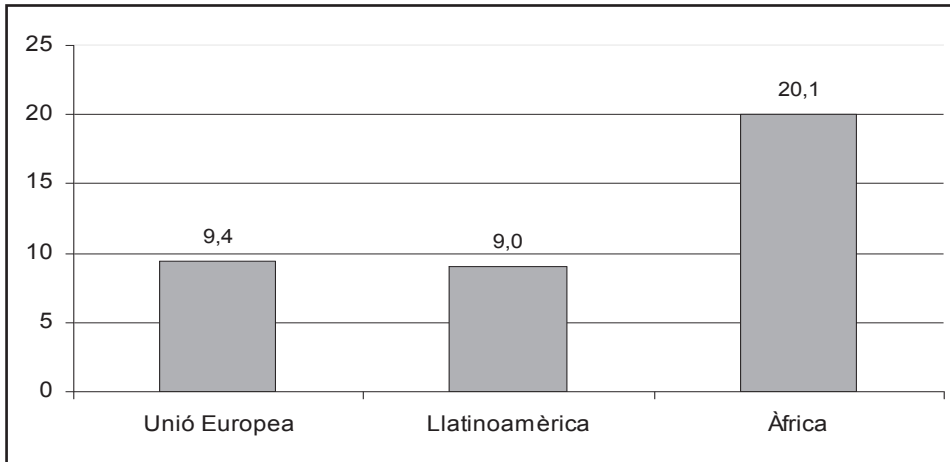
Pel que fa al sexe, es produeix una davallada de 1,6 punts en el cas de les dones i, en canvi, augmenta l'atur en el cas dels homes en 1 punt.

Pel franges d'edat, l'única davallada de la taxa d'atur es produeix en la franja de 20 a 30 anys, amb gairebé 2 punts percentuals. De 16 a 19 anys i de 45 a 54 anys, es produeix un augment important de la taxa, amb 11,5 i 8 punts respectivament. En la franja de 31 a 44 anys la taxa d'atur es manté igual que l'any 2006.

D'altra banda la taxa d'atur de la població estrangera és una variable que, com l'activitat i l'ocupació, presenta resultats diversos segons l'origen geogràfic i la nacionalitat d'aquesta població. Per això tal com fèiem amb l'activitat i l'ocupació, presentem en el Gràfic 63 la taxa d'atur segons l'origen de la població estrangera. Cal aclarir que només hem calculat la taxa de tres de les zones que hem utilitzat fins ara, perquè les dades d'aturats de l'Enquesta de Població Activa per a les zones restants presenten marges d'error excessius.

Gràfic 63. Taxa d'atur per grans zones d'origen. Catalunya 4t trimestre 2007

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Com podem veure la taxa dels africans dobla la dels altres tres col·lectius i triplica la mitjana catalana que se situa el 4t trimestre del 2007 en el 6,6%.

3.4. L'OCUPACIÓ DELS TREBALLADORS ESTRANGERS PER BRANQUES D'ACTIVITAT

La distribució dels ocupats en les diferents branques d'activitat respon a dos comportaments diferents depenent de la nacionalitat que es tingui. En aquest sentit podem veure (taula 17 i Gràfic 64) que la població de nacionalitat estrangera, a finals de l'any 2007, es concentrava en determinades branques d'activitat. Principalment, en la construcció (23,0 %), l'hostaleria (12,6%) i en llars que ocupen personal domèstic (12,6%)³.

³ Aquesta branca d'activitat a l'EPA molt probablement inclou activitats de cura de persones dependents.

Taula 17. Comparació de la distribució dels ocupats per branques d'activitat i nacionalitat. Catalunya 4rt trimestre de 2007

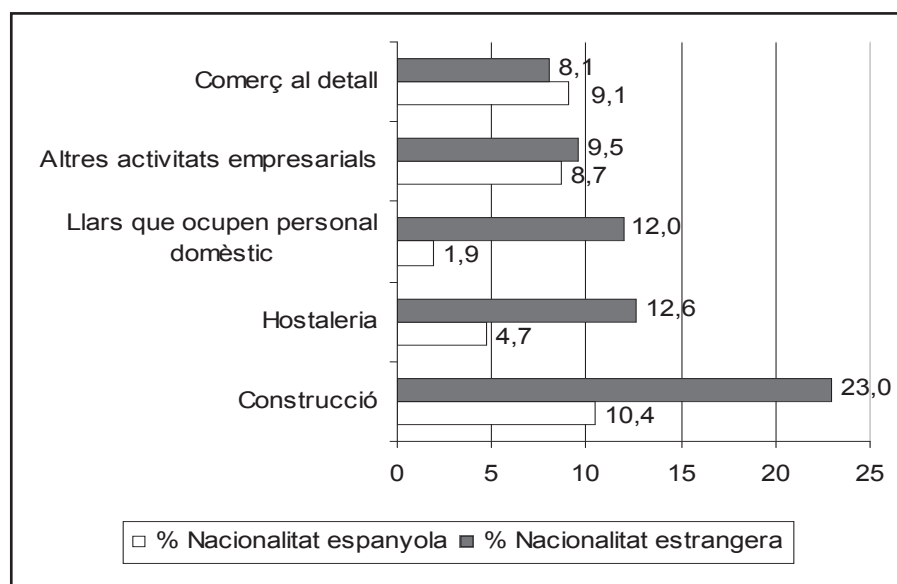
Branques d'activitat (CNAE 93. 2 dígits)	% nacionalitat espanyola	% nacionalitat estrangera
Construcció	10,4	23,0
Hostaleria	4,7	12,6
Llars que ocupen personal domèstic	1,9	12,0
Altres activitats empresarials (Consultores, ETT...)	8,7	9,5
Comerç al detall	9,1	8,1
Productes alimentaris i begudes	2,5	4,9
Agricultura, ramaderia, caça i serveis relacionats	1,7	3,0
Transport terrestre i per canonada	3,6	2,9
Educació	5,8	2,1
Activitats annexes als transports; agències de viatges	1,7	1,8
Total 10 primeres branques	50,1	79,9
Resta branques d'activitat	49,9	20,1

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Si comparem aquestes dades amb les de la població ocupada de nacionalitat espanyola veiem que, en aquest cas, hi ha més diversificació. Només cal mirar la dada del conjunt de la resta de branques d'activitat, amb un 49,9%, mentre que en la població amb nacionalitat estrangera, el percentatge del conjunt de la resta de branques d'activitat és del 20,1%. Per contra, el 65,2% de la mà d'obra estrangera es concentra en cinc branques d'activitat.

Si comparem branca per branca segons la nacionalitat, tal com mostra el Gràfic 64, observem com la distribució entre les cinc branques d'activitat amb major presència d'estrangers, és força diferent segons el col·lectiu. El percentatge de població estrangera que s'ocupa a l'hostaleria, el servei domèstic o la construcció és molt superior al percentatge de la població espanyola en aquestes branques.

Gràfic 64. Distribució dels ocupats per branques d'activitat i nacionalitat.
Catalunya 4rt trimestre. de 2007

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

La taula 18, ens permet observar aquesta distribució per zones d'origen. A l'hora d'analitzar la taula però, cal tenir present altre cop que no hem tingut en compte les dades de ciutadans nord-americans, asiàtics, ni de l'Europa no comunitària, els quals presenten unes xifres tant baixes que ofereixen uns marges d'error no acceptables. Pel mateix motiu, a banda d'aquest cas, tampoc hem incorporat algunes dades de les zones d'origen que s'inclouen a la taula. Tot i així considerem que les dades vàlides donen una informació prou útil.

Taula 18. Comparació de la distribució dels ocupats per branques d'activitat i zones geogràfiques d'origen. Catalunya 4t trimestre de 2007

	% UE	% Llatinoamèrica	% Àfrica	% Total
Construcció	18,6	21,8	33,5	23,0
Hostaleria	13,4	12,1	11,3	12,6
Llars que ocupen personal domèstic	6,0	18,5	*	12,1
Altres activitats empresarials	7,9	11,2	*	9,5
Comerç al detall	*	*	6,9	8,1
Productes alimentaris i begudes	*	5,1		4,9
Agricultura i ramaderia	*	*	7,0	3,0
Transport terrestre i per canonada	*	2,7		2,7
Educació	5,9	*	*	2,1

*Dada que no s'ha incorporat perquè les quantitats ofertes per l'EPA no són estadísticament significatives.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Si ens fixem en les dades de la taula, podem observar que els provinents de l'Àfrica són els que més es concentren en el sector de la construcció (33,5%).

Pel que fa al sector de l'hostaleria, la concentració és força similar en les tres zones, mentre que pel que fa a la tercera branca d'activitat més important, el servei domèstic, els que més s'ocupen en aquesta activitat són clarament els llatinoamericans (18,5%).

Aquesta tendència a concentrar-se en determinades branques varia dependent del sexe, tal com ens mostra la taula 19.

Taula 19. Distribució dels ocupats de nacionalitat estrangera per branca d'activitat segons el sexe. Catalunya 4rt trimestre 2007

	% Homes	% Dones	% total
Construcció	39,2	*	23,0
Hostaleria	8,6	18,2	12,6
Llars que ocupen personal domèstic	*	28,0	12,0
Altres activitats empresarials	3,7	17,7	9,5
Comerç al detall	4,5	13,0	8,1
Productes alimentaris i begudes	6,9	*	4,9
Agricultura, ramaderia, caça i serveis relacionats	4,1	*	3,0
Transport terrestre i per canonada	4,9	*	2,9
Educació	*	3,2	2,1
Activitats annexes als transports; agències viatges	2,3	*	1,8
Total 10 primeres branques	76,1	85,2	79,9
Resta branques	23,9	14,8	20,1

*Dada que no s'ha incorporat perquè les quantitats ofertes per l'EPA no són estadísticament significatives.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Els homes estrangers es concentren principalment en la construcció (39,2%) i en un segon terme, però molt lluny de la construcció, en l'hostaleria (8,6%). Entre aquests dos sectors es concentra prop de la meitat de tots els homes ocupats estrangers (47,8%), que tenen una presència poc significativa en la resta de sectors.

Les dones estrangeres presenten més concentració en relació al total de branques que els homes, doncs el 85,2% d'elles s'ocupen en les 10 primeres branques d'activitat. Però dintre d'aquest primer grup de sectors, la seva presència es distribueix de manera més diversificada que la dels homes. Mentre que els homes es concentren de manera aclaparadora en la construcció, les dones necessiten sumar més de dues branques per arribar al percentatge que presenten els homes en la construcció. Així, malgrat que destaca clarament l'alt percentatge que presenten en el servei domèstic, l'hostaleria, altres activitats empresarials i comerç al detall, presenten percentatges força alts.

La taula 20 mostra la distribució dels ocupats de nacionalitat espanyola en les mateixes 10 branques analitzades en el cas dels estrangers, amb l'objectiu de fer comparables ambdós col·lectius.

Hi podem observar que els treballadors i treballadores de nacionalitat espanyola, presenten una gran diversitat en l'ocupació per branques d'activitat. Ho demostra el fet que l'agrupació de diverses branques (Resta de sectors) representa un 51,8% en el cas dels homes i un 47,2% en el cas de les dones. En canvi, en el cas dels treballadors estrangers, ocupa només a un 23,9% dels homes i a un 14,8% de les dones.

Tenint en compte aquest fet, i centrant-nos en els homes, trobem que la construcció és la branca més representativa amb un 16,6% del total dels autòctons. Aquesta dada queda molt lluny del 39,2% que representava en el cas dels estrangers. A la resta de branques no hi ha cap altra dada que destaquí significativament.

En el cas de les dones ocupades de nacionalitat espanyola, les branques amb més ocupades són, comerç al detall (14,7%) i altres activitats empresarials (11,2%), seguida de prop per Educació (9,8%).

Taula 20. Distribució dels ocupats de nacionalitat espanyola per branca d'activitat segons el sexe. Catalunya 4rt trimestre 2007

	% Homes	% Dones	% total
Construcció	16,6	2,1	10,4
Comerç al detall	4,9	14,7	9,1
Altres activitats empresarials	6,8	11,2	8,7
Educació	2,8	9,8	5,8
Hostaleria	4,1	5,5	4,7
Transport terrestre i per canonada	5,7	0,8	3,6
Productes alimentaris i begudes	2,8	2,2	2,5
Llars que ocupen personal domèstic	0,3	4,0	1,9
Activitats annexes als transports; agències viatges	1,9	1,4	1,7
Agricultura, ramaderia, caça i serveis relacionats	2,2	0,9	1,7
Total 10 primeres branques	48,2	52,8	50,1
Resta branques	51,8	47,2	49,9

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Una dada que reflecteix la situació de cada col·lectiu és la seva concentració o dispersió. En el cas dels estrangers, tenim que amb quatre branques d'activitat queden inclosos més del 50% dels ocupats, en canvi, entre els treballadors autòctons per obtenir aquest percentatge cal sumar 10 branques d'activitat.

3.5. L'OCUPACIÓ DELS TREBALLADORS ESTRANGERS PER GRUPS PROFESSIONALS

Per poder analitzar quins llocs de treball ocupen els treballadors estrangers, hem realitzat una explotació estadística específica de les dades d'ocupats per grups professionals, que ens ofereix la base de microdades de l'Enquesta de Població Activa. Els primers resultats d'aquesta explotació queden reflectits en la taula 21, la qual ens mostra les diferències en la distribució dels ocupats per grups professionals, segons si els ocupats tenen la nacionalitat espanyola o són estrangers.

**Taula 21. Ocupats per grups professionals segons la nacionalitat.
Catalunya 4t trimestre 2007**

Grups Professionals	% Nacionalitat espanyola	% Nacionalitat estrangera
Directius d'administració i empresa	9,0	4,3
Tècnics i professionals científics i intel·lectuals	13,4	4,0
Tècnics i professionals de suport	12,1	2,9
Empleats administratius	15,4	4,3
Treballadors de serveis de restauració, personals i comerç	12,9	18,9
Treballadors qualificats agraris i pesquers	1,5	1,5
Treballadors qualificats de la indústria i la construcció	14,5	23,2
Operadors d'instal·lacions i maquinària	12,3	8,1
Treballadors no qualificats	8,8	32,7

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Com podem veure a la taula, el percentatge més gran de treballadors estrangers (32,7%) són treballadors no qualificats, a aquest grup el segueix en pes percentual el dels treballadors qualificats de la indústria i la construcció. Aquests dos grups suposen conjuntament més de la meitat del total dels treballadors estrangers, mostrant una concentració que no té correspondència en el cas dels treballadors de nacionalitat espanyola. Les diferències més clares per grup, entre nacionals i estrangers, les trobem en el col·lectiu de no qualificats, on els estrangers presenten gairebé 24 punts percentuals més que els nacionals i també en el grup de tècnics i professionals científics on els estrangers estan 9,4 punts per sota. Mentre que en el cas dels ocupats estrangers, els treballadors no qualificats, com dèiem, són el grup més ampli, en el cas dels ocupats de nacionalitat espanyola aquest grup ocupa el penúltim lloc en pes relatiu.

Aquesta distribució per grups professionals dels treballadors estrangers, difereix segons les zones d'origen, tal com ens mostra la taula 22.

A l'hora d'analitzar la taula però, cal tenir en compte que, igual que en el cas de les branques d'activitat, hi ha resultats que no tenen validesa estadística, en aquest sentit indiquem en cadascuna de les caselles pertinents la no validesa. Tot i així, si centrem el nostre anàlisi en quins són els principals grups professionals en què s'ocupen els treballadors estrangers segons les diferents zones, podem obtenir informació prou significativa.

**Taula 22. Ocupats per grups professionals segons zona d'origen.
Catalunya 4t trimestre 2007**

Grups	% UE	% Amèrica Llatina	% Àsia	% Àfrica
Directius d'administració i empresa	11,0	*	*	*
Tècnics i professionals científics i intel·lectuals	9,8	2,0	*	*
Tècnics i professionals de suport	8,0	2,0	*	*
Empleats administratius	6,6	4,8	*	*
Treballadors de serveis de restauració, personals i comerç	15,3	20,1	24,6	18,4
Treballadors qualificats de manufactures i construcció	20,1	22,2	*	28,2
Operadors d'instal·lacions i maquinària	8,7	8,3	*	9,3
Treballadors no qualificats	18,7	38,5	25,8	37,7

*Dada que no ha de ser tinguda en compte perquè incorpora un marge d'error no acceptable.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Així doncs per zones d'origen, cal destacar l'alt percentatge de ciutadans de la Unió Europea que estan ocupats com a treballadors qualificats de la indústria i la construcció, els quals representen el grup professional més important dins del col·lectiu comunitari. Aquesta és una important diferència respecte les dades del 2006, quan el grup més important en aquest col·lectiu era el de directius d'administració i empresa. Sembla lògic interpretar aquesta variació en funció del canvi d'estatus legal dels ciutadans búlgars i romanesos, els quals s'ocupen en un alt percentatge com a treballadors qualificats de la indústria. Tot i així els comunitaris encara són els que presenten un nombre més alt d'ocupats en el grup de directius amb percentatges superiors als dels ocupats amb nacionalitat espanyola (11% per 9% els autòctons) tal com veïem a la taula 21. També destaca l'alt percentatge de treballadors no qualificats en els col·lectius d'asiàtics, llatinoamericans i africans. El perfil de cada zona, si tenim en compte els principals grups professionals en què s'ocupen més del 70% dels treballadors de cada zona, es pot sintetitzar de la següent manera.

Com ja avançàvem, els estrangers comunitaris s'ocupen principalment com a treballadors qualificats de la indústria i la construcció i com a treballadors dels serveis, però també en professions d'alta i mitjana qualificació.

Inserció laboral de la població immigrada a Catalunya

Els llatinoamericans s'ocupen principalment com a treballadors no qualificats, treballadors qualificats de la indústria i la construcció i treballadors de serveis de restauració, personals i comerç, per aquest ordre.

Els africans s'ocupen principalment com a treballadors no qualificats i com a treballadors qualificats de la indústria i la construcció. i, en menor mesura, com a treballadors serveis de restauració, personals i comerç.

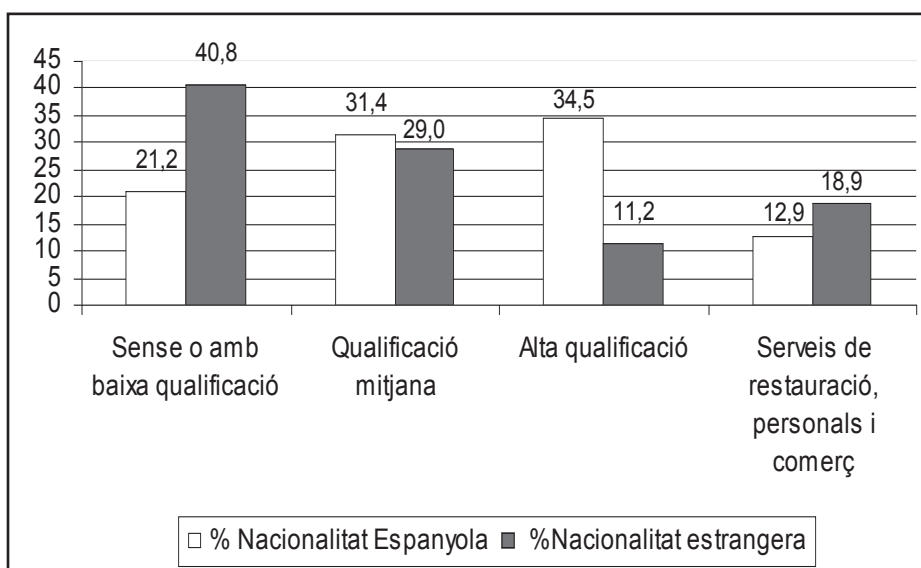
Els ocupats dels països asiàtics presenten el percentatge més alt de treballadors de serveis de restauració, personals i comerç. També presenten un alt percentatge de treballadors no qualificats, tot i que no tant alt com els llatinoamericans i els africans.

D'altra banda, per tal de centrar més l'anàlisi dels grups professionals en el nivell de qualificació de les feines que fan els treballadors estrangers, hem utilitzat l'agrupació de grups professionals per nivells de qualificació que presenta el Gràfic 65. El resultat són tres nivells de qualificació i un grup de treballadors de serveis, que cal tractar a banda, perquè la desagregació que ens ofereix la EPA no permet distingir nivells de qualificació en el cas d'aquest grup.

Podem observar com, en el cas dels estrangers, els percentatges d'ocupats disminueixen tal com augmenta la qualificació, al contrari del que succeeix en el cas dels treballadors de nacionalitat espanyola, on el percentatge més alt d'ocupats desenvolupen feines d'alta qualificació, i el menor percentatge d'ocupats desenvolupa feines de baixa qualificació. En el cas dels treballadors dels serveis (restauració, personals i comerç), tot i que hi ha un percentatge de treballadors estrangers superior, la diferència és relativament reduïda si la comparem amb els dos grups extrems.

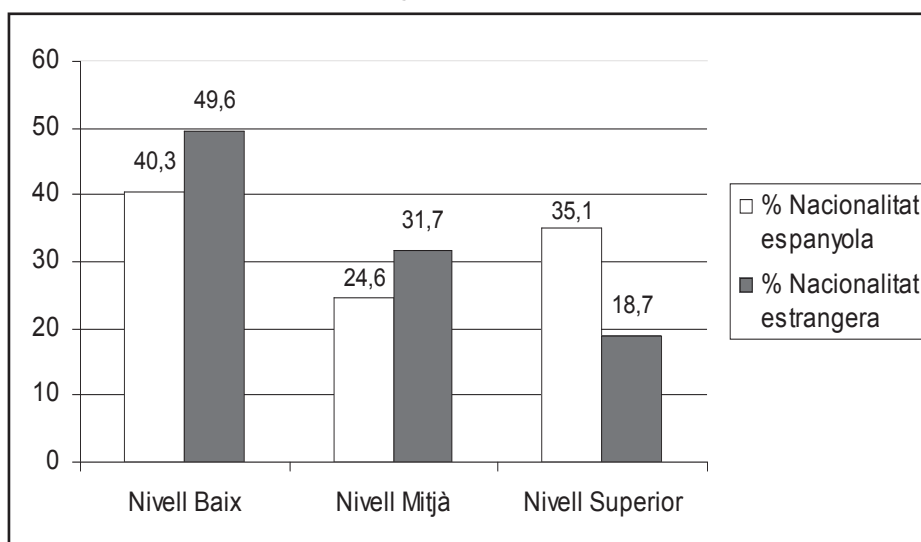
Gràfic 65 Ocupats per nivell de qualificació de l'ocupació segons nacionalitat.
Catalunya 4t trimestre 2007

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'estudi L'Ocupació a Catalunya 2007 de la Secretaria d'Acció Socioeconòmica de la CONC i les microdades de la EPA.

El Gràfic 66 ens permet comparar els nivells de qualificació de les ocupacions, mostrat en el gràfic anterior, amb els nivells d'estudis segons la nacionalitat dels ocupats. En el Nivell Baix hem agrupat els ocupats sense titulació i els que tenen la titulació bàsica, en el Nivell Mitjà hem agrupat els ocupats amb secundària no obligatòria i Formació Professional, i en el Nivell superior els ocupats amb titulació universitària de 1r, 2n i 3r grau.

Gràfic 66. Ocupats per nivell d'estudis segons nacionalitat.
Catalunya 4t trimestre 2007

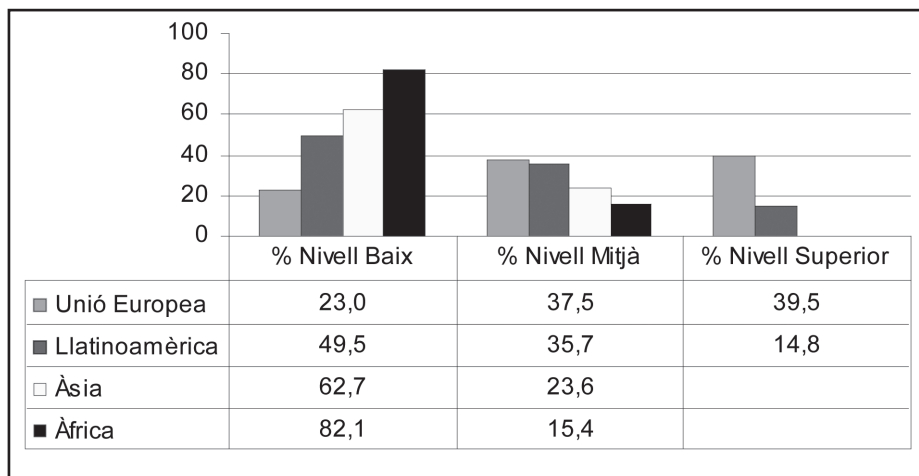

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de la EPA.

Els treballadors estrangers presenten un percentatge més alt d'ocupats de baixa titulació que els de nacionalitat espanyola (9,3 punts). Si ens fixem en el Gràfic 65 però, veurem que la diferència en ocupacions de baixa qualificació és força superior (19,6 punts), o el que és el mateix, els estrangers tenen un pes superior en ocupacions de baixa qualificació, de la que els correspondria per nivell d'estudis, en comparació amb els treballadors de nacionalitat espanyola. També podem observar com, mentre el percentatge d'estrangers ocupats amb titulació superior és del 18,7%, només un 11,2% ocupa llocs de treball d'alta qualificació (Gràfic 65). En el cas dels ciutadans espanyols, el percentatge d'ocupats amb alta qualificació i el percentatge d'ocupats amb estudis superiors són molt similars (34,5% i 35,1% respectivament), és a dir, els ocupats de nacionalitat espanyola amb estudis superiors ocupen llocs de treball que es corresponen grosso modo al seu nivell d'estudis, mentre que en el cas dels treballadors estrangers això no succeeix.

Els Gràfics 67 i 68 ens permeten fer aquest mateix anàlisi per zones d'origen.

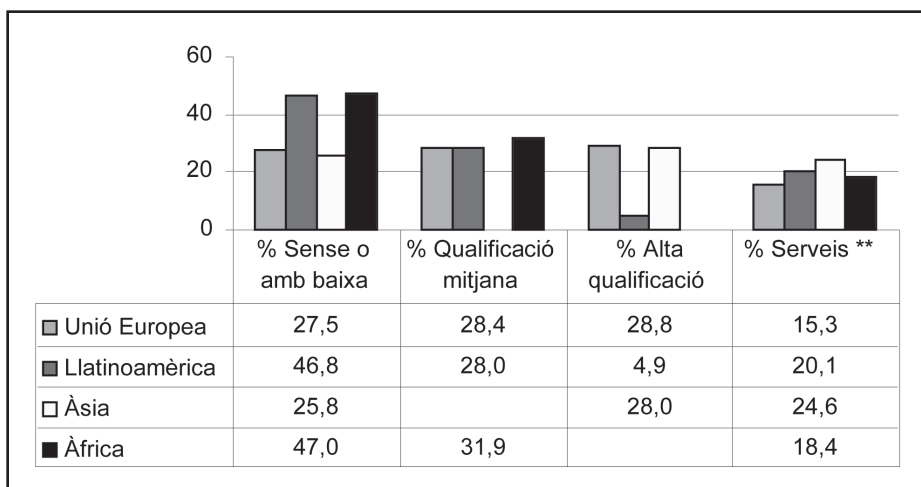
Gràfic 67. Ocupats estrangers per nivell d'estudis segons zona d'origen. Catalunya 4t trimestre 2007

*En blanc les dades que no s'han incorporat perquè les quantitats ofertes per l'EPA no són estadísticament significatives.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de la EPA.

Gràfic 68. Ocupats estrangers per nivell de qualificació de l'ocupació segons zones d'origen. Catalunya 4t trimestre 2007

*En blanc les dades que no s'han incorporat perquè les quantitats ofertes per l'EPA no són estadísticament significatives.

**Aquesta categoria inclou: serveis de restauració, personals i comerç.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de la EPA.

Els ocupats comunitaris presenten uns percentatges superiors en llocs de treball de baixa qualificació (27,5%) als que presenten en el nivell d'estudis baix (23,0%), mentre que, en canvi, tenen una presència inferior en llocs de treball de mitjana i alta qualificació (28,4% i 28,8%) del que els correspondria pels seus percentatges en estudis mitjans i superiors (37,5% i 39,5%).

Els llatinoamericans presenten uns percentatges lleugerament inferiors en ocupacions de baixa qualificació (46,8%) als que els correspondrien pel seu percentatge en el nivell d'estudis baix (49,5%), això és així també, i de manera més evident, en el cas dels llocs de treball de mitjana i alta qualificació. Les correspondències entre nivell dels llocs de treball i nivell d'estudis en aquest col·lectiu es veuen afectats per l'alt percentatge que presenta en el grup especial de Serveis de restauració, personals i comerç (20,1%).

Els asiàtics presenten uns percentatges més baixos en llocs de treball de baixa qualificació (25,8%) del que els correspondria pel seu percentatge en nivell d'estudis baix (62,7%), en canvi, tenen una alta presència en llocs de treball d'alta qualificació (28%). La manca de significativitat estadística de la dada de nivell d'estudis superior en aquest col·lectiu, no permet fer una comparació entre estudis superiors i llocs de treball d'alta qualificació. Tot i així, tenint en compte que el motiu de la manca de significació estadística és que el resultat d'aquesta categoria de nivell d'estudis ofereix una xifra excessivament baixa i que, en canvi, sí que és vàlida la dada d'ocupats d'alta qualificació, es pot deduir que els asiàtics ocupen llocs de treball d'alta qualificació en major mesura del que els correspondria pel nivell d'estudis que presenten. Si això és així, una possible explicació seria que en el grup d'alta qualificació s'inclouen els empresaris i que, en el cas dels asiàtics (fonamentalment xinesos i pakistanesos), un alt percentatge podrien ser propietaris d'empresa, especialment dels serveis de restauració i comerç. De fet, les dades de nivell de qualificació de l'ocupació en aquest col·lectiu són les que es veuen més condicionades per la importància dels ocupats en Serveis de restauració, personals i comerç (24,6%).

Finalment, en el cas dels africans s'observa una presència inferior en ocupacions de baixa qualificació (47%) de la que els correspondria pel seu percentatge en el nivell d'estudis baix (82,1%). Per contra presenten uns percentatges superiors en ocupacions de mitjana qualificació (31,9%) als que els correspondria segons el seu percentatge d'estudis mitjans (15,4%).

Com a resum, podem dir el següent:

- Els que tenen una millor relació entre estudis i qualificació de l'ocupació són els africans que tendeixen a ocupar llocs de treball amb un nivell de qualificació superior al nivell d'estudis que declaren.
- El col·lectiu amb una pitjor relació entre nivell d'estudis i qualificació de l'ocupació són els ciutadans comunitaris. Són els que presenten uns nivells més alts d'estudis i en canvi

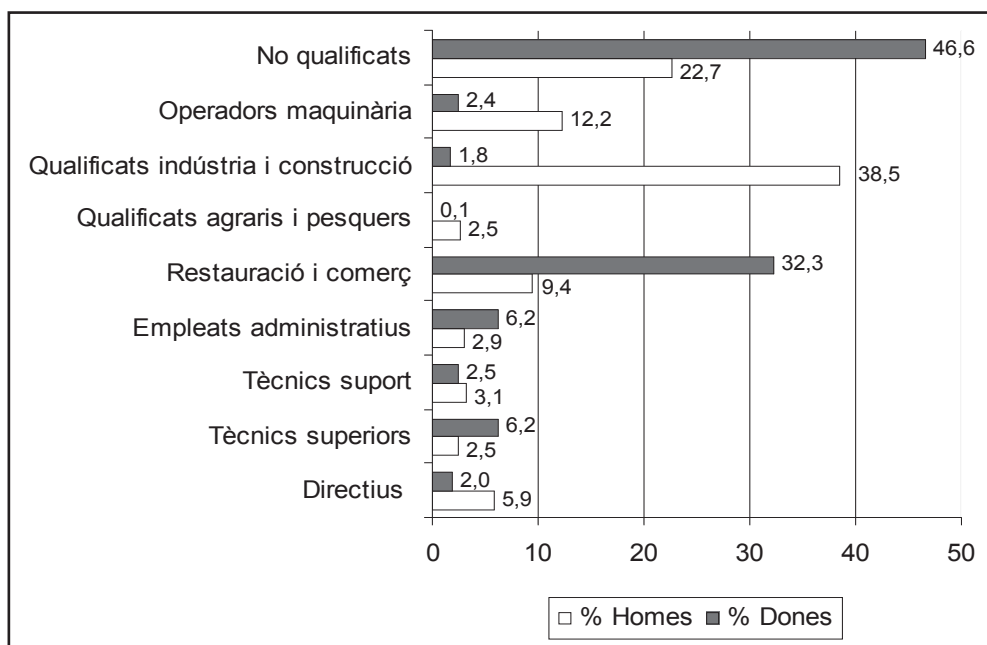

això no es veu traduït en ocupacions de més alta qualificació en comparació als altres col·lectius.

En quant a les diferències per sexes, podem observar en el Gràfic 69 que hi ha moltes més dones estrangeres ocupant llocs de treball no qualificats que homes estrangers, i també que treballen molt més en els serveis (restauració, personals i comerç) i com a empleades administratives que els homes, tot i que també s'ocupen més com a tècnics superiors.

Al seu torn els homes s'ocupen principalment com a treballadors qualificats de la indústria i la construcció, grup professional on pràcticament només hi ha homes. També cal destacar que en el grup de directius (que inclou empresaris), el percentatge d'homes pràcticament triplica el de les dones.

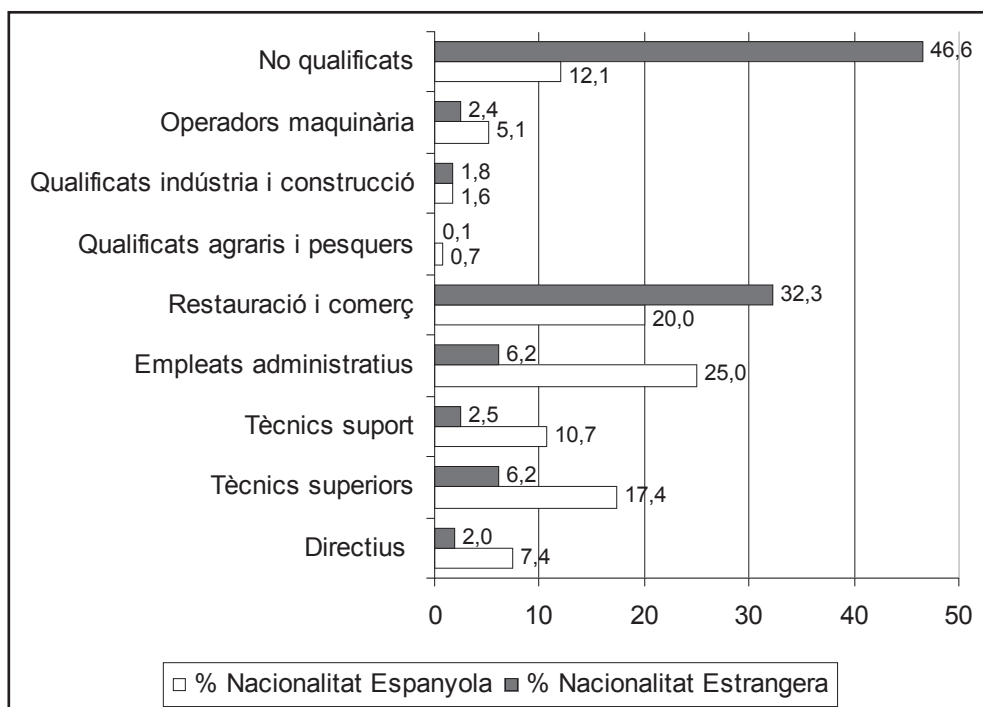
Gràfic 69. Ocupats/des de nacionalitat estrangera per grups professionals segons el sexe. Catalunya 4t trimestre 2007

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de la EPA.

El Gràfic 70 ens mostra les diferències entre dones estrangeres i dones amb nacionalitat espanyola.

Gràfic 70. Distribució de les dones ocupades per grups professionals segons nacionalitat. Catalunya 4t trimestre 2007

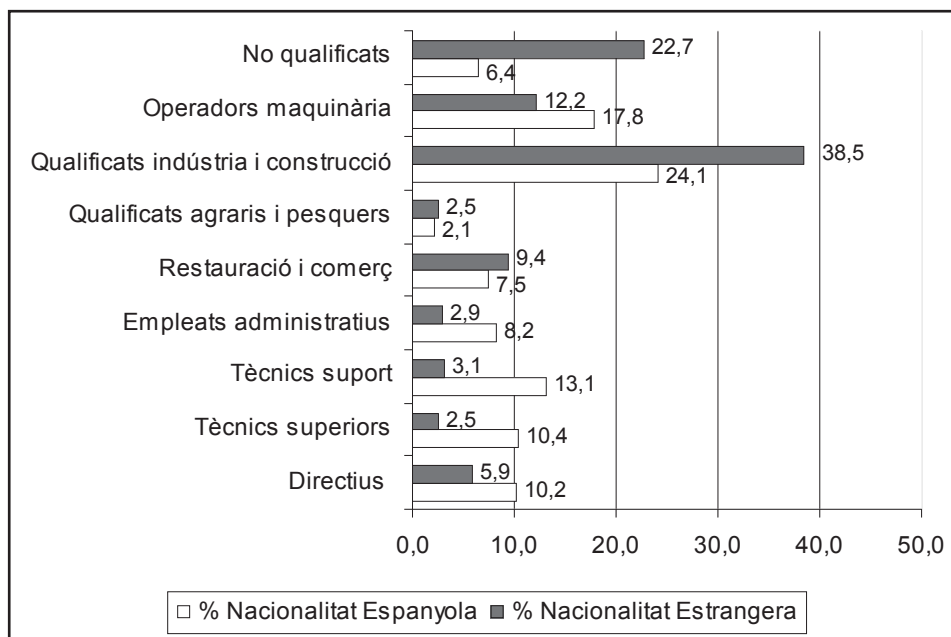

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de la EPA.

Comparativament les diferències més evidents es troben, d'una banda en el percentatge de no qualificades, que en el cas de les estrangeres quadrupliquen el percentatge d'ocupades de nacionalitat espanyola ubicades en aquest grup professional, d'una altra en la molt superior presència d'estrangeres ocupades com a treballadores de Serveis de restauració, personals i comerç, i finalment cal destacar també la molt superior presència de les dones de nacionalitat espanyola en les ocupacions de més qualificació, especialment com a Tècniques superiors.

El Gràfic 71 ens permet fer la mateixa comparació en el cas dels homes.

Gràfic 71. Distribució dels homes ocupats per grups professionals segons nacionalitat.
Catalunya 4t trimestre 2007

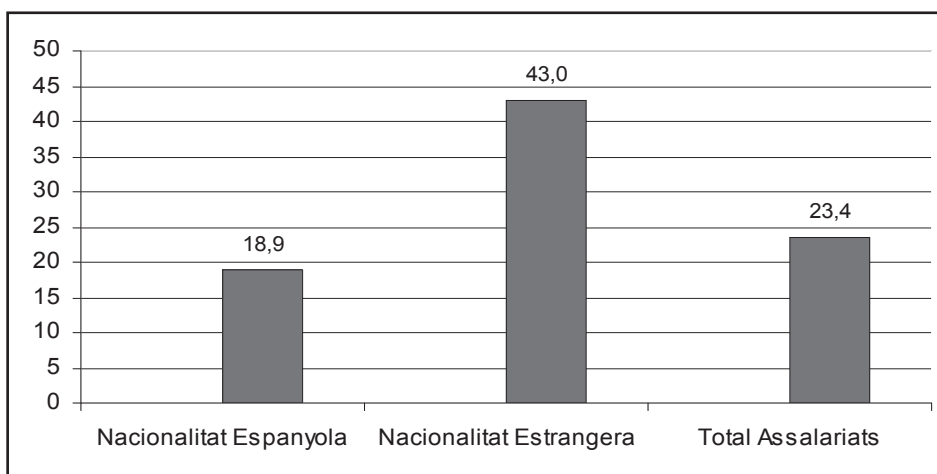
Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de la EPA.

Com es pot observar, les diferències més evidents es troben d'una banda, en el percentatge de no qualificats, que en el cas dels estrangers superen en més de 16 punts percentuals el percentatge dels homes ocupats de nacionalitat espanyola ubicats en aquest grup professional i, d'una altra, en la superior presència d'estrangers ocupats com a treballadors Qualificats de la indústria i la construcció. Finalment, cal destacar també la molt superior presència dels homes ocupats de nacionalitat espanyola en les ocupacions de més qualificació, especialment en el grup de Tècnics de suport, on la diferència és de 10 punts.

3.6. LA TEMPORALITAT EN ELS TREBALLADORS ESTRANGERS

La taxa de temporalitat presenta grans diferències segons la nacionalitat. Com podem observar en el Gràfic 72, els treballadors estrangers tenen una taxa molt elevada, un 43,0%, més del doble de la dels assalariats de nacionalitat espanyola, la taxa dels quals, un 18,9%, se situa 4,5 punts per sota de la mitjana (23,4%).

Gràfic 72. Taxa de Temporalitat segons la nacionalitat.
Catalunya 4t Trimestre 2007

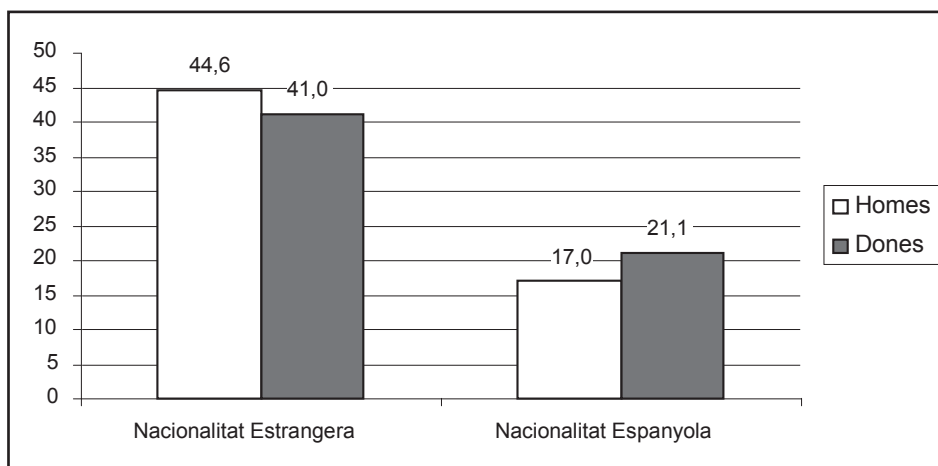

Font: Elaboració pròpia a partir dades de l'EPA.

El fet que gran part dels treballadors i treballadores estrangers es concentrin, com hem comentat anteriorment, en determinades branques d'activitat com la construcció, l'hostaleria o el servei domèstic, que presenten les taxes de temporalitat més altes, es relaciona amb l'alta taxa de temporalitat dels treballadors estrangers.

El Gràfic 73 ens mostra la taxa de temporalitat de cadascun dels sexes segons la nacionalitat.

Gràfic 73. Taxa de temporalitat per sexes. Catalunya 4t Trimestre 2007

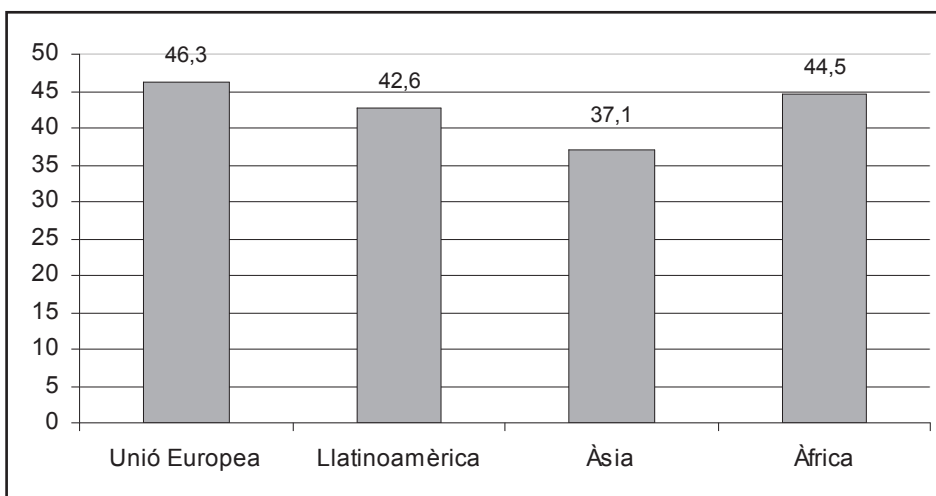

Font: Elaboració pròpia a partir dades de l'EPA.

Observem que la taxa de temporalitat és molt més elevada, tant a les dones estrangeres (41,0%) com els homes estrangers (44,6%), que en el cas dels homes (16,9%) i les dones (23,2%) de nacionalitat espanyola. Els homes estrangers són el col·lectiu amb la taxa de temporalitat més alta, més que les dones estrangeres, al contrari del que succeeix en el cas dels assalariats de nacionalitat espanyola, on les dones tenen una temporalitat més alta que els homes.

Per últim, el Gràfic 74 ens mostra la taxa de temporalitat dels immigrants per zones d'origen. Cal dir que altre cop no hem pogut incloure tres zones d'origen (Oceania, Nordamèrica i Resta d'Europa) perquè les dades que ofereix l'EPA per a aquestes zones no són prou significatives estadísticament.

Gràfic 74. Taxa de Temporalitat dels assalariats estrangers per zones d'origen a Catalunya. 4t Trimestre de 2007

Font: Elaboració pròpia a partir dades de l'EPA.

De les quatre zones que tenim dades vàlides, cal destacar que la taxa de temporalitat més alta correspon als ciutadans comunitaris i la més baixa als asiàtics. L'any 2006 els ciutadans de la Unió Europea presentaven la segona taxa més baixa. Considerem que aquest canvi és, altra cop, resultat de la incorporació dels ciutadans romanesos i búlgars al col·lectiu comunitari.

4. SÍNTESI - RESUM

L'evolució de les dades sobre la població estrangera a Catalunya entre el 2006 i el 2007 venen condicionades per dos circumstàncies excepcionals:

La primera és el gran creixement del nombre de residents, una circumstància que no es veu traduïda en la mateixa dimensió, ni en un augment de l'afiliació a la seguretat social, ni en el creixement de l'activitat ni de l'ocupació. Considerem que això es deu en bona mesura a què una part important dels nous residents són persones reagrupades.

La segona circumstància és el canvi d'estatus dels ciutadans búlgars i romanesos, que a partir de l'1 de gener de 2007, esdevenen ciutadans de la Unió Europea. Això provoca que les dades de la Unió Europea presentin un canvi substancial respecte l'any anterior i que l'estructura de la presència estrangera analitzada en aquest informe pateixi algunes modificacions.

Durant l'any 2007 s'ha produït un fort increment del nombre de residents, tant a Catalunya com a Espanya, amb la taxa de creixement més alta dels darrers 5 anys. Després de la caiguda del ritme de creixement del 2006, en el 2007 es reprèn la tendència anterior al procés extraordinari de regularització. D'altra banda, els estrangers representen ja el 13,5% del total de la població empadronada.

La distribució per comunitats autònomes i províncies, ens ha permès observar que Catalunya és la comunitat amb més residents estrangers de l'Estat Espanyol i que la província de Barcelona concentra la major part d'aquests. El pes relatiu dels residents estrangers respecte la població autòctona és, a Catalunya, 3,5 punts superior a la mitjana espanyola. El País Valencià i la Comunidad de Madrid tenen però un percentatge superior de residents estrangers. També és superior el percentatge d'estrangers a la resta de províncies catalanes, especialment Girona, que a la de Barcelona.

Per sexes, s'observa que hi ha un lleuger augment de la proporció de dones, que arriben a significar el 44,4% del total. Més del 80% del total d'estrangers té una edat compresa entre els 16 i els 64 anys, la qual cosa representa una proporció superior a la dels autòctons en aquesta franja d'edats on es concentra l'activitat. També presenten una proporció superior a la dels autòctons en la franja de 0 a 15 anys. En canvi, el percentatge d'estrangers en la franja d'edat de 64 anys i més és molt inferior al que presenten els autòctons.

Per nacionalitats, els marroquins continuen tenint un pes superior al de la resta. El segueixen els ciutadans originaris de l'Equador, Romania i Colòmbia per aquest ordre. Les nacionalitat amb més creixement són la boliviana, la ucraïnesa i la xinesa i especialment els ciutadans de Romania que augmenten un 165,8%.

Inserció laboral de la població immigrada a Catalunya

El cas de Romania és especialment rellevant doncs té alguns efectes importants sobre alguns paràmetres de l'estructura de la immigració per zones d'origen. El pas, a partir de l'1 de gener del 2007, de Bulgària i Romania al grup de països de la Unió Europea, amb l'afegit de l'espectacular creixement dels residents romanesos, provoca que per primer cop els ciutadans comunitaris facin una aportació superior al total de nous residents, de la que fan els ciutadans no comunitaris. Hi ha però un altre fenomen que contribueix a aquesta més alta aportació dels comunitaris. Es tracta del creixement dels residents de països de l'Europa Occidental com, per exemple, els estrangers de nacionalitat italiana, el nombre dels quals l'any 2007 ha crescut un 40%.

La taxa d'irregularitat potencial es redueix en tots els col·lectius estudiats excepte en els casos dels romanesos i els bolivians, en què augmenta. Els xinesos i els dominicans són els que tenen la taxa d'irregularitat més baixa de tots els col·lectius estudiats.

El nombre d'afiliats estrangers a la Seguretat Social, presenta un creixement sostingut des del 2003 fins al 2007, però amb un reducció del ritme de creixement en aquest darrer any. Aquesta desacceleració del ritme de creixement dels afiliats contrasta amb el fort augment del creixement dels residents. Com s'ha dit, una part important d'aquesta diferència és explicable a partir del creixement del reagrupament.

El pes dels afiliats estrangers sobre el total d'afiliats continua augmentant, però menys que els tres anys anteriors, període en què el nombre d'afiliats estrangers es va veure afectat, en menor o major mesura, pel procés de regularització extraordinària. La proporció d'afiliats estrangers és sensiblement superior a Catalunya que al conjunt de Espanya. Per províncies, si bé Barcelona concentra el major nombre d'afiliats estrangers, el pes relatiu d'aquests és més alt a la resta de províncies, situant-se totes elles lleugerament per sobre de la mitjana catalana. Girona és la província amb el percentatge més alt d'afiliats estrangers per total d'afiliats.

En la distribució per sexes, les dones estrangeres se situen a prop del 37%, un percentatge inferior al què presenten les dones espanyoles.

Es redueix el pes dels afiliats estrangers en les noves altes d'afiliats a la Seguretat Social. L'aportació dels estrangers a les noves altes l'any 2007 és, amb un 42,5%, la més baixa dels darrers 5 anys.

L'evolució de les dades d'afiliats estrangers estan marcades per la situació dels ciutadans romanesos i búlgars. Els nacionals d'aquests països han passat a ser ciutadans comunitaris a l'inici del 2007, però se'ls aplica una moratòria pel que fa al dret a treballar com a comunitari a Espanya. Fins el 31 de desembre del 2008 només poden obtenir autorització per treballar com a assalariats a través del règim general d'estrangeria. En canvi aquesta moratòria no

s'aplica si aquests treballadors opten per afiliar-se a la Seguretat Social pel règim d'autònoms. Les dades ens mostren que aquesta ha estat una via comparativament força més utilitzada pels ciutadans romanesos i que ha contribuït força al creixement dels afiliats romanesos a la Seguretat Social en aquest any 2007, doncs el seu creixement en el règim d'autònoms és del 1.300%. Aquest creixement té un efecte clar en el total dels estrangers comunitaris afiliats a la Seguretat Social que augmenten el seu pes en 9 punts respecte el 2006.

Les nacionalitats amb més afiliats a la Seguretat Social en termes absoluts són les que menys creixen en termes relatius. Algunes de les nacionalitats amb menor nombre d'afiliats són les que presenten creixements més importants. El col·lectiu marroquí, tot i que continua sent el que té més afiliats, veu aturat el seu creixement. Els afiliats equatorians continuen perdent efectius. Amb tot, l'estructura d'afiliats de 2006 no presenta, en termes generals, grans variacions respecte anys anteriors a diferència del que succeeix en el cas dels residents.

El creixement de la població activa a Catalunya en el període del 2003 al 2007, es deu majoritàriament a la incorporació de població activa estrangera, la seva aportació mitjana del període és d'un 85,4% del total de nous actius. En el 2007 es produeix una reducció del ritme de creixement i la seva aportació és de 63,6% dels nous actius. El percentatge que representen en el total de la població activa passa d'un 10% a un 18,6% en 5 anys.

La taxa d'activitat de la població estrangera disminueix en ambdós sexes. Això és degut al gran creixement de la població estrangera inactiva que és molt superior al creixement dels actius. Per la franja d'edat de 16 a 64 anys, les taxes d'actius estrangers i autòctons presenten poques diferències. Comparativament dels 16 als 64 anys els homes estrangers són lleugerament més actius que els autòctons. En el cas de les dones la relació és la inversa.

La reducció de la taxa d'activitat és més acusada en la franja de 16 a 19 anys, perquè és la que ha incorporat més inactius, amb un increment interanual d'inactius del 85,4%. Aquesta dada sembla relacionar-se amb una important entrada de joves de 16 a 19 anys per la via del reagrupament familiar.

Aproximadament la meitat dels actius estrangers són llatinoamericans que, per zones d'origen, són els qui presenten la taxa d'activitat més alta. Els segueixen els asiàtics i el actius comunitaris. La taxa d'aquests darrers augmenta més de 10 punts, fonamentalment per l'efecte de la incorporació a aquest grup de romanesos i búlgars. Cal destacar la reducció en 11 punts de la taxa d'activitat dels equatorians, motivada per l'espectacular creixement de la població inactiva d'origen equatorià (202%).

Pel que fa a les dades d'ocupació, el creixement en el període del 2003 al 2007 és del 122%. En el 2007 es produeix però una forta reducció del ritme de creixement. La mitjana

Inserció laboral de la població immigrada a Catalunya

d'aportació de nous ocupats en el total del període, és del 77,4%. Els ocupats estrangers representen el 17,6% del total d'ocupats, 8,4 punts més del que representaven l'any 2003. La taxa d'ocupació de la població estrangera en la franja de 16 a 64 anys és 4 punts inferior a la de la població de nacionalitat espanyola, i es redueix en 3,3 punts respecte l'any anterior. La causa d'aquesta reducció l'hem de cercar en l'important augment de la població estrangera de 16 a 64 anys, que és molt superior a l'augment dels ocupats estrangers en aquesta mateixa franja d'edat.

Cal destacar que mentre el 4t trimestre del 2007 hi ha 625.581 ocupats estrangers, a 31 de desembre del 2007 hi ha 440.742 afiliats estrangers a la Seguretat Social. Aquesta diferència entre ocupats i afiliats suggereix un nivell d'ocupació en l'economia informal proper al 30%.

Per sexes, els homes estrangers presenten una taxa d'ocupació similar a la dels ocupats de nacionalitat espanyola, mentre que la taxa d'ocupació de les dones de nacionalitat espanyola supera en set punts la de les dones estrangeres. Per edats, els estrangers presenten taxes d'ocupació superiors a la dels autòctons en les grups de més edat, però en la resta (dels 16 als 54) presenten taxes d'ocupació inferiors. Cal destacar especialment la reducció interanual de la taxa, en els grup de 16 a 19 anys i en el de 45 a 54 anys.

La major part dels ocupats estrangers són llatinoamericans (51,6%). Per països, veuen augmentar la seva taxa d'ocupació els ciutadans colombians (+5,2 pp). Els romanesos són el col·lectiu que experimenta una reducció més important de la seva taxa d'ocupació (-10,3 pp), els segueixen els marroquins (-8,4 pp) i els equatorians (-6 pp).

Pel que fa a l'atur, el primer que cal assenyalar és que mentre que la població aturada de nacionalitat espanyola es redueix, els aturats estrangers, amb una taxa de creixement interanual del 12%, presenten l'augment més important dels darrers anys.

El percentatge d'aturats estrangers en el total d'aturats augmenta el 2007 en 13 punts i ja suposa el 32,5%, mentre que només representen el 18,6% dels actius.

Mentre la taxa d'atur dels autòctons (5,5%) disminueix lleugerament i se situa el 2007 a cinc dècimes de la plena ocupació tècnica, la dels treballadors estrangers (11,6%) augmenta lleugerament i ja dobla la taxa de la de la població de nacionalitat espanyola.

Per sexes, tot i que la taxa d'atur de les dones és superior, continua la reducció iniciada el 2004. La taxa d'atur dels homes estrangers ha crescut un punt durant el 2007. Per edats els estrangers de 16 a 19 anys presenten un espectacular taxa d'atur del 53,1%. També augmenta la taxa d'atur de la franja de 45 a 54 anys.

Per zones d'origen, els llatinoamericans veuen reduïda la seva taxa d'atur mentre que la dels africans (20,1%) augmenta i ja triplica la mitjana catalana.

Els ocupats estrangers estan força concentrats en determinades branques d'activitat. La construcció, l'hostaleria i les llars que ocupen personal domèstic, donen feina a prop de la meitat dels treballadors estrangers. Els africans s'ocupen més en la construcció i l'hostaleria. Els llatinoamericans s'ocupen principalment en la construcció, l'hostaleria, el treball domèstic i altres activitats empresarials. Els europeus comunitaris, que s'ocupen molt principalment en la construcció i l'hostaleria, veuen augmentar la concentració en unes determinades activitats com a resultat de l'entrada en aquest grup de romanesos i búlgars, col·lectius amb un alt grau de concentració pel que fa a les branques d'activitat en què s'ocupen.

En general els homes estrangers es concentren especialment en la construcció (39,2%), mentre que les dones reparteixen la seva presència entre servei domèstic, hostaleria, altres activitats empresarials i comerç al detall.

Pel que fa als llocs de treball que ocupen, els treballadors estrangers presenten uns percentatges molt superiors als ciutadans espanyols en el grup de treballadors no qualificats. Si sumem els ocupats estrangers dels grups professionals de treballadors no qualificats, treballadors qualificats d'indústria i construcció i els treballadors dels serveis de restauració, personals i comerç, obtenim gairebé el 75% dels estrangers ocupats.

Per nacionalitats, els africans fonamentalment ocupen llocs de treball no qualificats, així com qualificats de la indústria i la construcció. Els llatinoamericans presenten els majors percentatges en treballadors no qualificats, però també com a qualificats de la indústria i la construcció, així com a treballadors dels serveis. Els originaris de països de la Unió Europea s'ocupen més com a qualificats de la indústria i la construcció i com a treballadors no qualificats. Els asiàtics s'ocupen principalment com a treballadors no qualificats i treballadors dels serveis de restauració, personals i comerç.

En general, els treballadors estrangers fan feines menys qualificades que els ciutadans espanyols, en canvi, el seu nivell d'estudis no és clarament més baix que el d'aquests. Els ocupats d'origen estranger tenen menys titulacions superiors, però més titulacions mitjanes que els ocupats de nacionalitat espanyola. Si relacionem això amb el nivell de qualificació de les seves ocupacions, observem que s'ocupen més en ocupacions de baixa qualificació del que els correspondria pel seu nivell formatiu, en comparació amb els ocupats de nacionalitat espanyola. En canvi, els percentatges d'ocupats en llocs de treball d'alta qualificació presenten percentatges inferiors al que els correspondria pel seu nivell d'estudis, sempre en comparació amb els ocupats de nacionalitat espanyola. Podríem dir doncs que, en termes generals, els treballadors estrangers estan relativament subocupats en relació al seu nivell d'estudis.

Inserció laboral de la població immigrada a Catalunya

Per sexes, les dones estrangeres ocupen més llocs de treball no qualificats que les dones autòctones i menys llocs de treball d'alta qualificació. En el cas dels homes, els ocupats de nacionalitat estrangera tenen una presència clarament inferior als autòctons en ocupacions d'alta qualificació

Per zones d'origen, cal destacar que la millor relació entre nivell d'estudis i nivell de qualificació de l'ocupació la presenten els ocupats d'origen africà, que tendeixen a ocupar llocs de treball amb un nivell de qualificació superior al nivell d'estudis que declaren. El col·lectiu amb una pitjor relació entre nivell d'estudis i qualificació de l'ocupació són els ciutadans comunitaris. Són els que presenten uns nivells més alts d'estudis i en canvi això no es veu traduït en ocupacions de més alta qualificació en comparació als altres col·lectius

La taxa de temporalitat dels treballadors estrangers s'ha reduït en 12 punts mentre que la dels assalariats de nacionalitat espanyola ho ha fet en 1 punt. Tot i així la taxa de temporalitat dels assalariats estrangers encara és més del doble de la dels autòctons. Els homes estrangers presenten una taxa de temporalitat més alta que les dones estrangeres.

Els originaris de països de la Unió Europea presenten la taxa de temporalitat més alta i els asiàtics la més baixa. L'any 2006 els ciutadans de la Unió Europea presentava la segona taxa més baixa. Considerem que aquest canvi és, altra cop, resultat de la incorporació dels ciutadans romanesos i búlgars al col·lectiu comunitari.

